KADİR MISIROĞLU

Amerika'da Zenci Müslümanlık Hareketi

Bu bir Sebil yayınıdır

KADİR MISIROGLU

Amerika'da zenci Müslümanlık hareketi

Kadir Mısıroğlu
Ruhuna El-Fatiha

Sebil Yayınevi
Beyazsaray Zemin Kat Nu: 40
BAYEZİD/İSTANBUL

«Garîk-ı bahr-ı isyanım, dahilek ya Resulellah»
(Hattat Sami Efendi Merhum)

BİBLİYOGRAFYA

1 — WHEN THE WORD İS GİVEN (LOUİS E. LOMAX) New-York 1964

2 — THE BLACK MUSLİMS İN AMERİCA (C. ERİC LİN-COLN) Boston 1961

3 — LİFE — 30 MAYIS 1966 tarihli nüsha

4 — THE SUNDAY TİMES COLOUR MAGAZİNE 21 Nİ-SAN 1963 tarihli nüsha

5 — STERN — EYLÜL 1966

7 — NEDEN MÜSLÜMAN OLDUM (M. ALİ CLAY İLE YA-PILAN MÜLÂKAT) HÜRRİYET GAZETESİ 12 TEM-MUZ 1964 — 26 TEMMUZ 1964

8 — EL MÜSLİMÜN DERGİSİ — (Malcolm X ile yapılan mü-lâkat)

9 — BLACK NATİONALİSM - E.U. ESSİEN - UDOM, - 1963

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

«İnsanlar!
«Rabbiniz birdir. Babanız da birdir; Hepiniz
«Adem'in çocuklarısınız, Adem ise topraktandır.
«Allah indinde en kıymetli olanınız takvâca
«üstün olanınızdır. Arabın arab olmayana tak-
«vâ ölçüsünden başka bir üstünlüğü yoktur.»
— Veda Haccı'nda irad buyurulan hitabeden. —

Fahr-i Kâinatın nûr ve esrar ummanı olan mübarek varlığında, aralanmış bir pancurdan mutlak gerçek ve güzelliklerin ihtişamlı iklimine açılmak saadetine erenlerin, sermest ruhlarının coşkunluğunu dile getiren bir sayha vardı:

«DAHİLEK YA RESULALLAH! »

İlk biat merasimlerinde «Ebedî Gerçekler Dünyası»na girişin bir parolası haline gelen bu hitab, iman vecdinin çölü dalga dalga ürperten muazzam bestesiydi. Davetin sahibi beşeri idraki yakmamak için kırıntı kırıntı sunduğu nasiplerle, insan zerreciklerinin bekâ ummanına açılışını seyrederken, Rabbine hamdederek taşıdığı büyük ve ulvî emaneti yavaş yavaş devrediyordu. Böylece o ilâhi emanetin elden ele ebediyyen devam edecek olan şerefli temsil ve taşıyıcılığı başlamış oluyordu.

Bir gün geldi ki; bu çok önemli vazife fatih cedlerimizin mübarek omuzlarına tevdi edildi. Çünkü onlar ordu

ordu; koşup gelerek İslâm İdeolojisinin ebedî gerçekler pınarında ruhlarının zabtedilmez susuzluklarını kana kana dindirmişlerdi. Maverâünnehr'in dağlarını tutmuş milyonlarca çadırdan yükselen, ilk biatlardaki kadar gür ve coşkun «DAHİLEK YA RESULALLAH! » sayhaları, Cihana, İslâmın büyük ve müstakbel zaferlerini müjdeliyordu. Artık mübarek Hıra Dağı'ndan esip gelen Muhammedî meltemi - kendileri gibi iradi olarak - ciğerlerine çekip ebedileşmeye âmâde kitleleri bulabilmek için Cihan Tarihini asırlarca dalgalandıracak muazzam fetihlere girişmeleri mukadderdi. Mahrumların ayaklarına kadar götürdükleri bu ilâhî nimete kâfi miktarda talip bulmuş sayılmazlarsa da temsilciliklerini büyük bir liyâkatle bin yıldan fazla sürdükleri tarihî bir gerçektir. Bu yüzden Osmanlı - Türk İmparatorluğunu hayalperest ve maceracı kabul ederek yermeye kalkışanlar, büyük ve ideolojik bir devlet olmanın icaplarını kavrayamamış bulunan kısır görüşlülerdir. Onun yerini alan bugünkü devletimizin kurucu kadrosuna yaranmak isteyenler; «Daha mütecanis, yani millî ve daha realist bir devletimiz oldu» diyerek çöken büyük imparatorluğumuzun kaybına adeta sevinmişlerdir. Halbuki, büyük devlet, yalnız ülke genişliği ve nüfus çokluğu demek olmamakla beraber, bu unsurların besleyip geliştirdiği «Nizam-ül âlem endişesi» ve bu endişenin liyâkatidir. Bu; bir milletin kendisine çeki düzen vermesinin psikolojik şartıdır. Yakın münasebetleri yüzünden nüfusumuzun azalışı ve ülkemizin daralışı ile birlikte bu psikolojik kaynak da kuruduğu içindir ki; her alanda kemal ve ciddiyetten uzaklaşarak basit ölçü ve üslûpların mahkûmu olduk. Millî itimadı nefsimizi kaybederek dehşetli bir aşağılık duygusunun gayyasına düştük. «Türk'ün aklı sonradan gelir» gibi herzeleri bizzat söyler olduk. Düşünmedik ki; Türk'ün aklı sonradan gelse, dokuz Cihan İmparatorluğu kurabilir miydi?

Bizim bu devlet ve cemiyet plânındaki çöküşümüz kaderimizin bin yıllık beraberliği dolayısiyle «Hilâl» in de gölgelenip kararmasını sonuçlandırmıştır. Bu yüzden Birinci Cihan Savaşı sonunda İslâm temsilcisi büyük devletimiz çöktüğü zaman, Dünyanın her tarafındaki Müslümanlar istiklâlleriyle birlikte millî şeref ve itimad-ı nefslerini de kaybetmiş bulunuyorlardı. Fakat gizli ve aşikâr çeşitli ifsat ve ihanetlerle bir çok tarihî sebep altında ortaya çıkan bu durum uzun müddet devam etmemiştir. İslâmiyetin telkin ve te'sis ettiği dinamizmle, getirdiği realist hayat görüşü, onların bütün şaşırtıcı telkinlere rağmen gerçeği bularak kısa zamanda hür, silkinmiş zinde birer devlet halinde tarih sahnesine çıkmalarını te'min etmiştir. İki Cihan Savaşı arasındaki kısa zaman, bu derlenip toparlanmaya kâfi gelmiştir.

Bugün kırkı aşan Müslüman Devlet, bizim gibi tecrübeleri ve tarih mirası liderliğe müsait bir baş aramanın çırpınışları içindedir. Aralarında aktedilen çoğu semeresiz kongreler bunu göstermektedir. İslâm ideolojisinin kaderinde bu, yeni ve ma'nalı bir oluştur. Öyle ki, bizi normal komşuluk münasebetleri içinde dahi büyük devletimizin mirasına dönmeye zorlamaktadır. Kıbrıs olayları ile ilgili diplomatik faaliyetlerimiz bu hükmü doğrulayacak bir gelişme göstermektedir. Bu gidişle, Türk'ün kendine döneceği ana kadar, İslâm Dünyasındaki başsızlık, devam edecektir. Çünkü bu çok önemli rolü oynayabilecek maddî ve psikolojik varlık yalnız büyük Türk Milletinde mevcuttur.

Her vesileyle görülmektedir ki; milletimizin şuuraltı, geçmişin şanlı intibaları ile doludur. Her ne kadar idareci zümrede bütün geçmişe sırt dönmüş bir psikolojinin muannid tezahürleri müşahede edilmekte ise de, idare edenlerle edilenler arasındaki bu görüş ve hattâ yaşayış tezádının hep böyle devam etmesine imkân olmadığı muhak-

kaktır. İstatistikler ikibin yılında yani otuzüç yıl sonra nüfusumuzun seksen milyon olacağını göstermektedir. Bu üzerinde önemle durulması gereken bir husustur.

İslâm ideolojisinin sevk ve idaresinden vaz geçirtildiğimiz gündenberi, onun kendi kendine gerçekleşen gelişiminde üzerine parmak basılacak iki önemli nokta vardır. Bunlardan biri az önce de sözünü ettiğimiz gibi, Müslümanların birer birer istiklâllerini kazanarak milletlerarası hayatın aktif üyeleri haline gelmeleri, diğeri de İslâma en yabancı ve uzak ülkelerdeki ihtida hareketleridir. Bu sonuncu nokta İslâmın geleceği ve Türk'ün tarih mirasına dönüşü bakımlarından ele alınıp değerlendirilmesi gereken bir husustur. Elinizdeki kitap, bu ihtida hareketlerinin özel ve kitlevî bir nev'î olan «Amerikan Zencilerinin Müslümanlaşması» olayını inceleyen ilk Türkçe eserdir.

Bir zamanlar İslâmı bizzat yayan bir milletin böyle bir toptan Müslümanlaşmaya karşı bu derece bigâne kalması, onun bugün ne durumda bulunduğunu göstermeye yarar bir ölçü sayılsa yeridir. Bu sebeple Amerikan Zencilerinin şöhretli müslüman boksörü Muhammed Ali'nin ringte bile dinî heyecanını galeyana getiren iman vecdini biz de yeniden yaşamak mevkiindeyiz. Tekrar «DAHİLEK YA RESULALLAH! » nidalarıyla ruhumuzu iman mihverine oturtmak için zencilerin taze imanları bize örnek olmalıdır.

Her türlü kontrol ve mürakabeden uzak kendi kendine gelişen zencilerin Müslümanlaşmasında ehli sünnet itikadı bakımından hoş görülmeyecek pek çok nokta mevcuttur. Nasıl karşılarsınız bilmem amma ben bunların bir çoğunu dinî olmaktan ziyade, politik ve amelî mülâhazalarla şimdilik mühimsemedim. Hareket yeni ve kontrolsüzdür. Onlara kusur bulmak neye yarar. Düşünmek gerektir ki, onların eksik ve yanlışlarından biraz da bizim gibi eski müslüman milletler mes'uldür.

Bu hareket tabiatı ve şartları icabı gizli yürütüldüğü için mehazlar oldukça eksiktir. Bu yüzden eser de şüphesiz mükemmel değildir. Fakat yine de bu konuda kâfi bir bilgi verir sanıyoruz. Bu vesile ile, bugün bizim el atamadığımız böyle kitlevî bir Müslümanlaşma hareketini gerçekleştirmek için İslâm temsilciliğine hasr-ı nefs ederek ülkeler fethine çıkıp bu uğurda herşeylerini feda eyleyen aziz şehit ve gazilerimizi - necip ruhlarından aflar dileyerek - rahmet ve minnetle anmak ve hatırlamak isterim.

KADİR MISIROĞLU
28 Ocak 1967
Serencebey / İstanbul

BİRİNCİ BÖLÜM

İSLÂM DÜŞÜNCESİNİN PRENSİPLERİ

Amerikan zencileri arasında Müslümanlığın yayılıp tutunması konusuna girmeden önce, İslâmın, düşünen bir dimağa câzip gelen özelliklerini kısaca belirtmeyi faydalı buluyoruz. İslâm İdeolojisinin zengin muhtevasının tahlili demek olan böyle bir araştırma muhakkak ki, müstakil ve azametli ciltler teşkil edecek genişlikte bir konudur. Biz ise gayet mahdut olan sahifelerimizin dar imkânları yüzünden, kısa bir tahlille iktifa ederek böylesine geniş bir bahsi hulâsa etmeyi deneyeceğiz. Çünkü burada sadece ana istikamet ve prensiplerini belirtebileceğimiz İslâm İdeolojisinin kâbına varılmaz üstünlükleri, umumiyetle bütün ihtida hareketlerinin fikrî sebeplerini teşkil etmektedir. Üstelik öteden beri İslâm İdeolojisinin hayat ve hakikat dolu muhteşem muhtevası gayrîmüslim milletlere hakkiyle belirtilip tanıtılmamıştır. Bu yüzden, İslâm dışında kalanların sadece onun üstünlüklerini şahsî incelemeleriyle iyice öğrenip içinde yaşadıkları cemiyetin garazkâr ve mütaassıb tesirlerinden kurtulabilen seçkinleri ancak iman ile şereflenebilmektedirler. Bütün dünyada Müslümanların yardımı olmaksızın bu ulvî hakikatlere vakıf olmak imkânına sahib bulunanlar, sayılı kimselerdir. Tabiatiyle evlenme vesair basit sebeplerle ortaya çıkan ihtida hareketlerini gerçek bir kazanç saymamaktayız. Yeri gelmiş-

ken şunu da belirtelim ki, asrımızda pek gelişmiş bulunan teknik telkin vasıtalarına rağmen, İslâmiyete dair tâ karanlık ortaçağdan kalma yanlış telakkî ve intibaların devam etmekte bulunması ellerinde her sahifesinde cihadı emreden kur'an gibi bir mübarek kitap bulunduran milletler için gerçekten bir yüz karasıdır.

Filhakika, Amerikan Zencilerinin Müslümanlaşmasında, İslâmın metafizik üstünlüklerinden ziyade, pratik hayat için sunduğu formüller daha fazla celbedici olmaktadır. Zira etüdümüzün sonuna eklediğimiz Zenci Müslüman liderlerine ait va'zlar, onların İslâm tefekkürünün ne ölçüde, sathında bulunduklarını açıkça göstermektedir. Hattâ belki de İslâmiyetin pratik hayat prensiplerinden ziyade içinde yaşadıkları cemiyetin itici faktörleri onların Müslümanlaşmasında daha önemli bir surette rol oynamaktadır. Bununla beraber İslâmın metafizik değerleriyle, insan tabiatına son derece uygun sosyal ve ahlâkî prensiplerinin bir kül olduğu ve biraz da amelî kaidelerin, mücerred prensiplerin neticesi bulunduğu mülâhaza olunursa, İslâm İdeolojisinin felsefî değerlerinin de bu ihtida hareketlerinin sebepleri meyanında zikir ve tahlili gerektiği anlaşılır.

I — İSLÂM DÜŞÜNCESİNİN FELSEFİ PRENSİPLERİ

A — ÜNİVERSALİZM PRENSİPİ:

İslâm, kâmil bir Dünya görüşü ve hayat nizamıdır. Dünya görüşü, insan müfekkiresinin hayat ve kâinat karşısında cevaplandırmak iztırarında bulunduğu fizik ve matefizik sualler üzerinde kendisini doyurup tatmin edebilen bir hakikat tasavvur ve mi'yarından hareketle etra-

fını çeviren eşya ve hadiseleri, nev'i şahsına münhasır bir izah tarzıyla kavrayıp kıymetlendirmesine yarayan fikir sistemidir.

Dünya görüşüne ait bu temel telâkkîden hareket ederek İslâm İdeolojisinin muhtevası tahlil edildiği takdirde onun eşya ve hâdiselerin kendi diyalektiği ile değerlendirilmesi istikametinde ulaştığı yükseklik ve genişliğin hiç bir sistemle kıyas kabul etmez bir mükemmeliyet arzettiği kolayca görülür.. O, insanı dünyanın her yerinde, hangi ırk ve medeniyete mensup olursa olsun taşıdığı aslî ve tabiî, ruhî ve bedenî meyillerle tanır. Yaradılışına en uygun emirler ve yasaklarla çevirip istikametlendirir. Ve bu istikametlendirişinde zamana ve mekâna ait sathî ve geçici tesir ve özellikleri aştığı içindir ki, değişmez ve her zaman geçerli kaideler koyar. Meselâ, insan tabiatının aile bağını tesis etmeye dair tabiî meylini hesaba katarak ona; evlenmeyip rahib veya rahibe olmasını değil, mükemmel bir yuva kurarak bu yuvanın icaplarını yerine getirmek hususunda ruhî ve tabiî meyillerini cemiyet plânında en faideli şekilde gerçekleştirmesini emir ve tavsiye eder. Dünyanın neresinde ve hangi ırktan bir insan vardır ki; gayrî cinsine arzu duymaz. Demek ki; gerekli olan doğuştan mevcut bu meyli gemlemek değil ferdin ve cemiyetin hayr ve saadetine uygun bir surette tanzim etmektir. Bu yüzden emir ve yasaklarının insanların zaman ve mekân içinde gösterdikleri değişikliklere değil, daima ayni kalan ana, aslî madenlerinin icaplarına ait bulunması İslâmın alemşümul bir tatbik kabiliyeti kazanmasını sonuçlandırmıştır. O, ferdin içinde bulunduğu değişik ırkî ve içtimaî yapının özelliklerine bağlı olan teferruatı, ferdin şahsî ve içtima' idare ve arzularına terk ettikten sonra değişmeyip ayni kalan insan muhtevasına hitab etmek suretiyle prensiplerine ölmezlik kazandırmıştır. Hangi ırk ve medeniyete mensup olursa olsun hiç bir

ferd İslâmın ana emir ve yasaklarını fıtrat ve aklı selimine aykırı bulamaz. İnsanı ırktan ırka, cemiyetten cemiyete değişen teferrüat ve geçici özelliklerine göre değil tâ Âdem (A.S.) dan bu yana değişmeyip ayni kalan öz cevherine hitap e t m e k suretiyle istikametlendirir. Bunun için bir ırka veya muayyen bir millete değil bütün beşeriyete hitap eder. Ayeti celileler, insanı mensup olduğu ırk ve millet itibariyle değil, taşıdığı aslî insaniyet, cevheri itibariyle muhatap almak suretiyle «i n s a n e... i n s a n e...» diye terennüm eder. Bu yüzden onun sinesinde muhtelif ırk ve milletlere mensup fertler barınıp kaynaşmaktadırlar. O, gerçekten bir insanlık dinidir. İnsanlar arasında onların akıl, his ve basiretlerini kullanmak suretiyle iman, ahlâk ve faziletçe üstün olmalarından başka bir tefrike yer vermiyerek hepsini emir ve yasaklarında ayni ölçü ve mükellefiyete tabi tutan İslâm istikbalin dinidir.

Kim bilir belki ünlü İngiliz medeniyet tarihçisi Arnold TOYNBEE'nin dediği gibi Cihanın kaderi artık siyah ırkın eline geçecektir de onun için asrımızın en zinde ve heyecanlı müslümanları olarak tarih sahnesine onlar çıkmaya barlamışlardır. Yağmurdan evvel, yüklü görünen kara bulutlar misali zamanın büyük bir inkılâba gebe olduğu muhakkaktır. Bu inkılâp İslâmın haşmetli ve nihaî zaferiyle sonuçlanacak ve bütün Cihan, İslâmın âlem şümûl (üniversalist) gerçeklerine teslim olarak ona biat edecektir. Çünkü insanın ferdî varlığına ait hükümlerinde onun âlemşümûl ve değişmez özelliklerini birinci plânda nazarı dikkate alan İslâm en önemli siyasî vakıaya —yani Devlete de— zaman ve mekâna ait kayıt ve değişiklikleri aşarak âlemşümûl bir nazarla bakar. Bu yüzden yeryüzünde ideolojik esaslara müstenit devleti ilk defa İslâm'ın zuhuru ile onun büyük ve muazzam Peygamberinin mübarek ellerinde doğmuş görüyoruz. İnsanı harekete

getiren en tesirli âmilin onun duygu ve düşünceleri daha emin bir tabirle ideolojisi olduğunu takdir ederek, insanlar arasındaki ayırımı sırf bu ideolojik özelliklere hasr ve tahsis eder. İslâmın koyduğu bu usûl yirminci asır insanlarının başka yollardan fakat hayatî bir zaruretle ardından koştuğu **bir büyük emel** olarak ortaya çıkmış görünmektedir. Milletlerarası münasebetlerin en müessir unsuru haline gelmiş bulunan paktlar ve bloklaşmalar İslâmın devlet realitesine mesnet ittihaz ettiği ideolojik unsurun asrımızdaki tecelli şeklidir. Şurası muhakkaktır ki, Cemiyet-i Akvam'dan sonra Birleşmiş Milletler Teşkilâtının ve buna müvazi olarak ortaya çıkan NATO ve hatta Varşova Paktı gibi gruplaşmaların hikmet-i vücudu ideolojidir.. Demek ki, zamanımızda esaslı birleşme ve ayrılmalar ideolojik sebeplerle ortaya çıkmaktadır. Bu gelişme, İslâmın devlete en büyük mesned olarak vazettiği ideolojinin realitede kabul ve tasdikinden başka birşey değildir. Bu sebeple Dünya Milletlerinin birçoğunun yerleşmiş ve henüz zail olmamış bulunan alışkanlıkları sebebiyle İslâmı kabul ve tasdikten fersah fersah uzakta durmalarına rağmen İslâmın bütün beşeriyet için vaz ve ilân ettiği ölmez prensiplere hâdiselerin sevkiyle birer birer gelmekte oldukları görülmektedir. Bu da, her türlü inad ve yerleşmiş alışkanlıklara rağmen onların ergeç İslâmın, üniversal gerçeklerine teslim olacaklarına bir delildir. Bu yüzden insanlık, ancak İslâm'ın **Dünya Nizamı** olarak koyduğu prensiplere biatle gelişmesini tamamlayarak ızdırabını dindirebilecektir.

B — TECRİD VE İDEALİZM PRENSİPİ:

İslâm, koyduğu îman esasları dairesinde bütün insanlığı inanmaya dâvet eden bir ideolojidir. Herkes bilir ki; bu ideolojinin üss'ül esası îmandır. Îmanın ilk merhalesi

ise Allah'ın zat ve sıfat keyfiyetlerinin çerçevelediği mutlak varlığına inanmaktır. Allah ise gâibdir. Zuhurunun şiddetinden gâib olduğunu bildirmek suretiyle varlığının insan idrakini aşan azametini ifade buyurmaktadır. Bir insanın İslâm dairesine girişinde ilk adımı Allah'ın zatını kabul etmesidir. Bu ise mutlak ve mücerred bir hakîkatin arayıcılığını icap ettirir. İslâmın bu ilk mes'eleden başlamak üzere bütün sistemine hakim olan ve hakîkat arayıcısı insanın üstün idrak ve ihata kabiliyetine hitab eden aslî takdim üslubu, hep tecrid ikliminde cereyan eder. İnsan müfekkiresini basit ve kokmuş müşahhaslar üstünde bir dolap beygiri gibi dönmekten kurtarıp, hayâl ve hislerin uçsuz, bucaksız fezasında seyahate çıkarır. Bizzat Allah için, «nasıl tasavvur edebiliyorsan ondan başka türlüdür,» hükmünü koyarak insan his ve idrakini ebedî bir mesafenin yolcusu kılar. Terbiyeyi Râbb kökünden türetmek suretiyle insanı müteal yani idealin ötesinde sıfatıyle takdim ettiği Rabb'e ulaşmağa dâvet eder. En basit, en nefsanî ve müşahhas eşya ve hâdiselerde dahi onları aşan ideal izahlarıyle hepsini harikulâde bir şekilde ma'nevîleştirir. Bir misâl vermek gerekirse insanın nefsini en had ölçüde şahlandıran cinsî münasebete Besmele-i Şerife ile başlatmak suretiyle böylesine bir müşahhası bile, bir çiçeğin taç yapraklarını çevirip kuşatan yeşil yapraklar gibi mücerred gerçeklerle çerçeveleyip, mücerredin emir ve icabınca bünyeleştirir. İslâm kelimesinin muhtevasındaki bütün gerçekler kategorisinin devam ve temadisine medar olacak bir hayr'ulhalefin vücuduna amil olmakta bulunduğunu kendisine o besmele-i Şerife ile hatırlatır.

Tefekkürü en yüksek bir ibadet telakkî etmek suretiyle insan müfekkiresine keşfi bitmez ufuklar açar. Müşahhasla uğraşan bütün ilimlerin ardından koştuğu hakikatler ne kadar geniş ve hudutsuz görülürse görülsün

nihayet maddî eşya ve vakıaların imkânları ile sınırlıdır. Bu yüzden insan müfekkiresinin eşya ve vakıaların çizdiği hudutlara isyan meylinden felsefe doğmuştur. Felsefe, eşya ve vakıaları izahta onların maddî ve zahirî varlıklarını aşan bir usûl ve araştırma iklimi yarattığı için bir ferahlık getirmiştir. Fakat vasıtası akıl ve nadiren de hads (Bergson) olması dolayısiyle gerçekleri gayri mahdud olan bir alanda selâhiyet ve iktidarları mahdut olan vasıtalar marifetiyle hakikat arayıcılığına çıktığı içindir ki, insanın dipsiz hakikat aşkını tatmin edecek gerçeklere vasıl olmak yerine birbirini yıkmakla ömür ve enerjisini tüketen sistemleriyle, beşer idrakini yorup usandırmaktan başka bir işe yaramamıştır. Halbuki, İslâm selâhiyetleri mahdud olan bu vasıtaların araştırma sahalarını da tahdid ettiği içindir ki, hiç bir arayıcıyı inkisara uğratmıyacak ideal ölçüleri koymuştur. Aklın duracağı yerden öteye geçecek nûrani ruh ve gönül kanatlarını ona lâyık kahramanın ulaşabileceği yükseklikte raflara koymuştur. Ve bu suretle en mükemmel bir şekilde ve kendisine vasıl olmak istidadıyla yarattığı insana kendi mutlak varlığı da dahil olmak üzere bütün hakikatların kapısını açık bırakmıştır. Sonra da bu hakikatlerin en basitinden en giriftine kadar uzvî ve ruhî temrinlerle ne tarzda elde edilebileceğini en sade, ma'kûl ve pratik usûller içinde tayin etmiştir. O tarzda ki en şaşırtıcı sadelikle en ürpertici derinliği lâlettayin gibi görünen bir harekette birleştirerek ona en büyük sırları en basit davranışlar içinde teklif ve takdim etmiştir. Şu namaza bakınız; Ne kadar şeklî ve ne kadar basit bir hareket olarak gözüküyor. Halbuki medlülündeki bütün ihtişamı müdrik olarak **«Allahüekber»** diyerek ondan ma'da her şeyi arkaya attım ma'nasına elleri kulaklara götürmek suretiyle tekbîr alıp ona teveccüh etmenin derinliğini ihata edebilirmiyiz?. Namazın her anını ve her tavrını bu ölçüye vuralım. Secdede

O'nu tesbih ve tenzih ederken neyi, nasıl ve ne ölçüde tesbih ve tenzih ettiğimizi düşünebilsek bir anlık secdemize asırlar ve cihanlar sığabilir.

İşte İslâm, bütün müşahhaslarda, onları eritip duman ve gölge haline kalbedici mücerredin derin ve ürpertici idrakini yaşatarak, eşya ve hâdiselerin ideal gerçeğine ulaştıran ve bunu her sıfat ve seviyedeki insana iktidar ve istidadınca tattıran yegâne sistemdir. Eşya ve hâdiselerde zihni tecridden uzaklaştırarak batınındaki mücerred hakıkatleri gizlemek suretiyle müşahhas keyfiyetlerini dondurup katılaştıran şekil ve motiflerden haz etmez. Bu yüzden resim ve heykele, mücerrede kıymış, insanı kaba şekil idrakine mahkûm etmiş, iki canî nazarıyla bakmıştır.

C — HUMANİZM PRENSİPİ:

Ezel ve ebedin verasında, yani âlem-i Gaybda gerçeği bütünüyle ancak kendince bilinen, idrâk ötesi büyük ve var olmak için hiç bir var ediciye muhtaç bulunmamak sıfatı ile var olan Cenab-ı Vacibülvücûd, insan idraki seviyesinde bilinip tanınmayı ve bu idrakin getirdiği zarûrî bir mükellefiyetle ins ve cin tarafından ibadetle yad olunmayı arzu eylediğinden varlıkları halk etmiştir. Doksandokuz ilâhi esmasının «Künn» irade-i celilesinin aynasında aks ve tecellî eylemesiyle o ilâhî esmanın rengârenk ve muhtelif dozajlarda meydana getirdiği namütenahi tecelli ve teşehhus terkibleri, bu Âlem-i Kesreti meydana getirmiştir. Fakat kâinatta mevcûd eşyadan hiçbirinde, bu doksandokuz esmanın toptan mütecelli olduğu insandan başka bir varlık mevcûd değildir. Onların herbiri esmadan bir veya bir kaçına aid tecellide mutlak olarak eksik kalmak suretiyle insanın madunu mevkiinde halk edilmişlerdir. Cenab-ı Vacibülvücud'da mevcud bütün esmayı tecelli dereceleri, ferdden ferde değişmek

suretiyle nefsinden cem eden sadece insan olmuştur. İşte bu husus insanın yaratıklar arasında en fazla yaratıcısına yaklaşmasını temin eden bir keyfiyet olmuştur. O kadar ki, Hâlıkı nurdan halk edilmiş meleklere bile ona secde etmelerini emretmiştir. Sonra da kendi ruhundan ona nefhetmek suretiyle ilâhî esrâr ve derinliğinin ona vüs'ati nispetinde intikalini temin etmiştir. İnsanın metafizik istidadı buradan doğmuştur. Kâinatta canlı cansız bütün yaradılmışları, merkezi ve prensipal unsuru insan olan bir sistem ve kanuna tabi kılmak suretiyle onu yeryüzünde kendi halifesi kılmıştır. Çünkü **ahsen-i takvîm** üzere (en güzel bir surette) halk etmek suretiyle ona bu liyakati bizzat bahşetmiştir.

İşte İslâm'ın insanı yükselttiği yüce mevki budur. Cihanda hiç bir sistem insan oğluna İslâm'ın tahsis ve ta'yin ettiği bu mevki ve değerle kıyası mümkün bir mevki ve değer tayin edememiştir. Allah insana, o ölçüde bir kıymet ve şeref izafe etmiştir ki; her türlü imkân ve iktidara sahip olsa bile bir müminin, O'nu inkâr eden kâfire cebir kullanmak suretiyle iman dairesine getirmesine cevaz vermemiştir. Ve yine insana o ölçüde bir kıymet tanımıştır ki en günahkâr bir ferdinin dahi günahkârlığının zikr ve ilânını gıybet namiyle günah-ı kebâirden (büyük günahlardan) saymıştır. Bütün müminleri Kâbe-i Muazzamanın maddî ve manevî varlığına tevcih suretiyle edasına me'mur kıldığı namazın sonunda ibadetin neticesi alınırken imamın Kâbeye arkasını, cemaate yüzünü dönmesi emir buyurulmuştur. Kul hakkı, kendi hakkından üstün tutularak afv şümulü dışında bırakılmıştır. Nefsini bilen Rabbını bilir denmek suretiyle kendi mutlak varlığına giden yolda önce ferdî varlık üzerine katlanmayı emretmiştir. Cenab-ı Hakk'ın insan oğluna bu derece büyük ve şerefli bir mevki tayin ve takdir etmesinin batınî sır ve sebebi; olsa olsa onların madeninden —velev ismen ve

şeklen de olsa— aynı madeni taşımak şartıyle halk edilecek bulunan kâinatın fahr-ı ebedisi ve O'nun biricik sevgilisi ve bizim yegâne şefaat medârımız, peygamberimiz, Resüller Resülü, nûr ve esrar yumağı aleyhisalâtü vesselâm efendimiz hazretlerinin mübarek ve muazzez varlıklarının onun indinde hasıl ve tesis eylediği hatırdır. Çünkü Cenab-ı Hak, insana o derece aslî, merkezî ve ulvî bir değer ve yücelik izafe etmiştir ki, insanların bizzat icad ettikleri batıl dinlerde, her şeyi halk etmiş bir varlık olmak sıfatıyle Allah mefhumuna izafe ettikleri kudret ve kemalattan bile daha üstün bir değeri, O hak olan sistemiyle, insana tayin ve tahsis etmiştir.

Humanizm mefhumunun ufuklarını bu derece genişleten İslâm ile kabil-i kıyas bir humanist telekkîyi insanlık bu güne kadar görmüş ve tanımış mıdır?. Hangi sistem, hangi filezof ve din insana İslâmınkine zerrece yaklaşabilen bir mevki, şan ve şeref izafe edebilmiştir ki, kendini insan bilen bir varlık için İslâmdan gayrı bir ideolojiye bağlı bulunmak makûl olabilsin. Bu yüzden İslâmın ne ölçüde humanist bir sistem getirdiği bilindiği takdirde insan için akıl, idrak ve şerefin emperatifi «DAHİLEK YA-RESULALLAH!.» sayhasıyla O'na teslim olmaktır. Aksi, ya İslâm'ı bilmemek, ya da idrak, izan ve şereften mahrum bulunmaktır.

D — REALİZM PRENSİPİ:

İslâm emir ve yasaklarında gerek insan, eşya ve hâdiselerin tabiatlarına ait realiteleri ve gerekse koyduğu sistemin temadî ve terakkî talihini arttıracak metod icaplarını son derece ince, hassas ve realitenin icaplarına göre tayin ve tesis etmiştir. Hiç bir zaman realitenin icaplarına sırt dönerek nazariye ve hayâllerden hareket etmemiştir. İslâmiyetin ilk devresinde takib edilen ince ve metodik mücadele her hangi bir kırılma ve ezilmeye mey-

dan vermeden onun adım adım emin ve sıhhatli bir şekilde gelişimini temin etmiştir. Hudeybiye Müsalehasında İslâm'ın hal ve istikbaline en muvafık gelen şartların etrafın muhalefetine rağmen Hazreti Peygamber tarafından tesbit ve imza edilmiş olması bu hususun en güzel bir delilini teşkil eder. Müslüman o günden beri realiteyi görmek ve onun icaplarını hakkıyla tartıp dökebilmek mevki ve mükellefiyetindedir. İçki yasağının ceste ceste ve git gide hakîkate daha yaklaşmak suretiyle bildirilmiş olması da İslâmın metodda realitenin emir ve icaplarına esastan fedakârlık etmemek suretiyle intibak kabiliyetini gösteren bir vakıadır.

İslâm, usulde olduğu kadar esasda da realiteye kıymet vermiştir. Fakat bu, hiç bir zaman realiteye ve onun icaplarına kayıtsız ve şartsız bir teslimiyet manasını tazammun etmemiştir. Çünkü onun realitede çok büyük inkılâplar vücuda getirdiği herkesçe bilinen bir hakîkattir. Asıl olan insan ve eşyanın tabiatına ait gerçeklerin hakkıyle takdir edilerek bu gerçeklerin hak noktasından istikametlendirilmesi için bükülebileceğinden fazla zorlanmamasını kollamak, emir ve yasaklarda buna göre elâstikiyetler vaz etmektir. Bu, İslâm'ın ana fikrî özelliklerinden biridir. Çünkü insanın fıtrî meyillerini çok iyi tartıp dökerek onun hangi noktalarda ayağının kayabileceğini hesaplayarak o noktada dehşetli bir ikazla imdadına yetişmekte ve hangi noktada terakkî ve teâlisi mümkünse o noktada da madden ve ma'nen en sür'atli şekilde yükselmesini te'min edecek ma'kul, faydalı, tatbik kabiliyeti olan emirleri ile yoluna ışık tutmaktadır. Filhakîka başka türlü olmasına da imkân yoktur. Zira İslâmın emir ve yasakları insanın halikı olan Allah tarafından vaz'olunmuştur. İinsanın ne olduğu ve ne olmadığını Cenab-ı Hak kadar kim bilebilir.

İnsan realitesinin birinci plânda gözünde tutul-

ması, dinde azimet yolları yanında ruhsat yollarının da ortaya çıkmasını gerektirmiştir. Meselâ; esasında tek evliliği azimet yolu olarak tayin ve tesis eden İslâm realitenin icap ve ihtiyaçları karşısında ve ince eleyip sık dokuduğu —burada tahliline imkân bulamadığımız— muayyen şartlar altında bir ikinci evliliğe de cevaz vermek suretiyle realitenin icaplarını kollama yoluna gitmiştir. Çok büyük bir ayıp ve suç telâkkî ettiği hırsızlığı aç kalan bir insan için karnını doyuracak miktarda mübah saymıştır. Büyük bir hassasiyetle tahrim ettiği domuz etini dahi muayyen şartlar altında mübah kılmak için realitenin icaplarını takip etmiştir. Yalnız bu gibi ruhsat yollarında insanı kendi arzu ve heveslerinin elinde serbest bırakmamış, ölçü ve şartları en ince teferruatına kadar bizzat tesbît etmiştir. Meselâ; domuz etinin mübah sayılabilme keyfiyeti için mutlak ölüm tehlikesi derecesinde açlığı şart koştuğu gibi bu açlığı telâfi için domuz etinden başka hiç bir yiyecek şeyin mevcut olmaması şartıyle birlikte cevazını ancak ölüm tehlikesini bertaraf edebilecek miktara tahsis etmiştir. Buradan da İslâm realizminin, realitenin emirlerine tabi olmak manasına değil, kendi tatbik kabiliyetini her ahval ve şerâit içinde muhafaza edebilmek hususundaki hassasiyetinden doğduğu anlaşılmaktadır. Bu husus, İslâmiyetin her zaman ve mekânın özellikleri müvacehesinde tatbik kabiliyetini haiz olması gibi hayatî bir netice sağlamıştır. Realitenin en akıl ve hayâle gelmez, girinti çıkıntıları ve muhtemel tezahürleri nazarı dikkate alınmak suretiyle insan için her ahval ve şerâit içinde dahi mükemmel ve tatbik kabiliyeti olan bir hareket, düstür ve ölçü verebilmek endişesi İslâmda içtihada büyük bir önem verilmesini sonuçlandırmıştır. O kadar ki, realitenin önceden tahmini mümkün olamıyacak ölçüdeki tezahürleri hesap edilerek **içtihad kapısı** açık bırakılmıştır.

E — VOLANTARİZM PRENSİPİ:

İslâm, insanı bir hukuk süjesi olarak muhatap almıştır. Bir varlığın her hangi bir sistem içinde süje sayılabilmesi için bizatihi emir ve yasaklara karşı iradî olarak hareketlerini tayin iktidarıyla mücehhez olması gerektir. İslâm nazarında insan, bu sıfatı ezelde iktisab etmiştir. Çünkü ruhlar ikliminde, onlara henüz halk edilmişken Kâinatın Hâlikı; «Ben sizin rabbiniz değil miyim?.» diye bir sual tevcih etmiş ve «Belâ» yani evet cevabını almıştır. Ruhlarla Hâlık arasında îman ve itaat yönünden başlayan bu ilk mukavele insanın hayatî tezahürata irade sahibi bir hukuk süjesi olarak başlamış bulunduğu manasını tazammun eder. Kur'an-ı Kerim'de, semavata, arza ve dağlara teklif edilen emanetin kendi irade ve ihtiyariyle insan tarafından deruhte edildiği beyan olunmaktadır. İnsanın mes'uliyetinin menşei bir iradedir. Mükellefiyeti de irade ve iktidarı nispetindedir. Yani Hak'kın yüklediği mesuliyet verdiği selâhiyet ve iktidar kadardır. Bu yüzden iradesi elinden gitmiş olan akıl hastaları üzerinden bütün mükellefiyetler kalkar. Hatta irade ve ihtiyarını kısmen kaybetmiş bulunan mahkûmlarla esirler bile bir çok ibadetlerden men' olunmuşlardır. Bu, serbest hareket iktidarı yani hürriyetle iradenin hem değerini hem de lüzumunu belirtir. Çünkü irade ve hürriyetin mevcut olmadığı yerde mes'uliyet de yoktur. Elverir ki, irade yine iradî olarak ortadan kaldırılmış olmasın. Meselâ kendi iradesi ile içki içip iradî hareket kabiliyetini kaybeden sarhoşun mes'uliyeti bâkîdir.

Volantarizm prensibi İslâmda kaza ve kader probleminin tahlilini icab ettirirse de bu araştırmanın hacmi böyle bir tahlile müsait olmadığından buna girişmiyoruz. Yalnız şu kadarını söyleyelim ki, İslâm nazarında, bütün oluşları ilâhî iradeye bağlıyarak, insanı otomat iradesiz

kabul eden görüş yani cebriye küfürdür. Bunun aksine ferdi, fiilinin Hâlikı sayarak ilâhî iradeyi inkâr eden görüş de küfürdür. İslâm insanı iradeli bir varlık olarak kabul etmekle beraber bu iradenin mes'uliyete esas teşkil etmek üzere hudutlarını gayet sarih bir şekilde tespit ve tayin etmiştir. Ferdin her hareketinde ilâhi irade vardır. O olmasa fiil halk olmaz. Fakat bu ferdin mes'uliyetini, kaldırmaz. Çünkü aynı fiilde failiyet fısatiyle insan iradesi de vardır. Münhasıran ilâhi iradenin tayin ettiği bir şeyde ferdin mes'uliyeti yoktur. Mes'uliyeti ilâhi iradenin halketmeye amade olduğu hayır ve Şerri dileyerek iradesini izhar etmesinden doğar. Cenab-ı Hakkın her oluşta iradesi vardır. Fakat rızası, yalnız hayırda vardır. İslâm İdeolojisinin felsefî prensiplerinin hepsini hemde teferruatıyle tahlile bahsimiz müsait değildir. Bu yüzden bu prensiplerin başlıcalarını kısaca anlattıktan sonra sosyal ve ahlâkî prensiplere geçiyoruz.

II — İSLÂM DÜŞÜNCESİNİN SOSYAL VE AHLÂKÎ PRENSİPLERİ

İslâm, sadece nazarî hükümler koyan bir sistem değildir. O yukarıda da belirtildiği gibi bir Dünya görüşü olarak nazarî ve mücerred bir hakikat tasavvur ve mi'yarından hareket ederek insanı kuşatan eşya ve hâdiseleri muayyen kıymet hükümlerine bağlar. Bu yüzden toplum hayatının bütün tezahürlerini kendi diyalektiği ile tanzim ve kontrol eder. O ölçüde ki; ferdî ve içtimaî en hurda teferruat nevinden davranışlara kadar kıymet hükümlerini şümullendirmek suretiyle büyük ve yüksek nazarî prensiplerini amelî hayat için tatbik mevkiine koyar. İnsanı doğumundan ölümüne kadar alâkadar edecek olan bütün eşya ve hâdiseleri kendi düzeninin mantığına tâbi kılar. Bu yüzden

onun cemiyetteki ahlâk, iktisad, siyaset gibi belli başlı konularla ana müesseselere verdiği istikamet büyük ve muazzam İslâm Medeniyetini doğurmuştur. İslâmın büyük peygamberi «Ben mekârim-i ahlâkı tamamlamak için gönderildim» buyurmak suretiyle itikadi sahadaki vahdaniyeti tesis aslî fonksiyonuna mukabil, içtimaî sahada da ahlakı te'sis ve tahkîm için gönderilmiş olduğunu belirtmiştir. Cemiyet hayatı için sulh sükûn ve saadeti temin edecek en şaşmaz ölçüler İslâm tarafından vaz olunmak suretiyle siyasî, iktisadî, hukukî ve içtimaî bütün davranışlarda maddî ve manevî fayda ve saadetin şartlarını en hurda teferruatına kadar tesbit etmiştir. Biz onun sosyal ve ahlâkî esaslarından bir kaçını kısaca tahlil etmek suretiyle bu bahsi bitirmek istiyoruz.

A — OPTİMİZM (NİKBİNLİK) PRENSİPİ:

İslâm, yukarıda da bir nebze belirtmiş olduğumuz gibi hayr ve şerrin Allahdan olduğu fakat Allahın rizasının sadece hayırda bulunduğu temel görüşü ile ferdî mes'uliyeti bertaraf etmeksizin kader meselesini en güzel şekilde hal etmiştir. Bu yüzden her olan şeyde bir hayr bulunmak ihtimal ve vâkıasını vaz' ederek ferdi, lüzumsuz üzüntü ve kuruntulardan kurtarır. Ye'si îmanla gayri kabili te'lîf telekkî eylemek suretiyle insanı bedbinliklerin karanlığından çekip çıkarır. Mutlak ye'si küfür telekkî edecek kadar bu ölçüde ileri gider. Bunun yanısıra mutlak emniyeti de aynı şekilde küfür telekkî etmekte ve havf ile reca (korku ile ümid) arasında orta yolu göstermekte ise de bizzat Allahın rahmetinin gadabına galip olduğunu beyan suretiyle insanı nikbinliğe sevk eden bir ufuk açmaktadır. «Öyle şeyler vardır ki siz onları hayır zannedersiniz fakat hakkınızda şerdir ve öyle şeyler vardır ki, siz onları şer zannedersiniz fakat hakkınızda ha-

yırdır» demek suretiyle kahr içinde lütfunun veya lütuf içinde kahrının tecelli ihtimallerini hatırlatarak belâ ve musibetlere karşı mukavemet ve sabrı, lütuf ve ihsanlara karşı da azıp şımarmama his ve fikrini telkin eylemiştir. Böylece, her türlü belâ ve musibet karşısında va'd olunan büyük ve ebedî hayat yanında bu musibetlerin hiçliğini düşündüren teselli ve ihtarlarla dolu büyük kitabı ile hayatın belâ ve gailelerine karşı sabır ve mukavemet telkin eder. Allahtan, hakkında daima hayr murad etmesini niyaz eylemek gerektiğini öğretir. Rüyaların bile hayra yorulmasını emreylemek suretiyle her işte nikbin bir psikolojiye bağlanarak Allahın rahmet ve lütfundan ümitvar olmayı telkin eder. İnsanı kuşatan en girift sual ve endişeleri en beliğ ve veciz beyanlarla cevaplandırır. Böylece Kâinattaki problemlerin bir arap saçı halinde karışıp insan müfekkiresini muztarib kılmasını önler. Kısaca «Bir kere de azm edip kendi iradene düşen rolü ifa ettikten sonra artık Allaha tevekkül et» diye emrederek ferdi, sükûn ve saadete ulaştırır. İslâmın bu husustaki görüşü bir döviz haline konmak icap etse kısaca şöyle denebilir :

ALLAH VAR, KEDER YOK

İslâmın ne ölçüde nikbin (iyimser) bir görüş ufku getirdiğinin anlaşılması için Peygamber Efendimiz Hazretlerinin hayatlarından bir vak'ayı misâl olarak zikredelim. O, ashabı ile bir yola gidiyorlardı. Yolda kokmaya başlamış bir köpek cesedi vardı. Herkes burnunu tıkayarak oradan geçerken O, cesede yaklaşıp bakarak: «Bu köpeğin ne güzel inci gibi dişleri var gördünüz mü?» Buyurmuştur. İşte mü'min gözünün ölçüsü budur.

B — DİNAMİZM PRENSİPİ:

İslâm, ticaret, san'at, siyaset ve bilcümle sosyal davranışlarda dinamizmi emretmiştir. Dünyayı, ebedî saadet

ve felâketin yaşanacağı mahal olarak bildirdiği ahıretin bir tarlası yani sermayesi ilân ederek bunu en azamî şekilde randımanlı kılmak için dinamik hareketler emredilmiştir. İyi müslüman Dünyayı terk ederek rahip veya rahibe hayatı yaşamak üzere bir kenara çekilen insan değildir. Aksine kalbini inzivadaki adam kadar Rabbine tahsis edebilmek imkân ve meyline mâlik olmak şartıyle Dünyanın bütün gailelerini omuzlayıp kaldırabilen insandır. İslâm, onu âile yükünden, cemiyetin kaderine ait bir mes'uliyet payı deruhte etmeğe kadar, her türlü ferdî ve içtimaî gâile ve sıkıntıları hal ve fasl etmeye memur kılan bir görüştür. Ticaret hayatında cesur tüccarın rızıklandırıldığını bildirilmiş, aile hayatında tahsil, terbiye ve iaşelerini ihmal etmemek şartıyla çok evlâd sahibi olanlar övülerek ümmetin çokluğu ile iftihar edileceği açıklanmıştır. İlim hayatında beşikten mezara kadar, Çin'de bile olsa ilmi takip etmenin zarureti telkin edilmiştir. Kısaca İslâm ferd ve cemiyeti ilgilendiren her davranışta hamleye daha emin bir tabirle dinamik harekete talibdir. Bu yüzden büyük peygamberimiz fâidesiz ilimden yani iş ve davranışa intikal etmeyen bilgiden Allaha sığındığını beyan buyurmuştur. Umumiyetle İslâm düşmanlarının iddia edegeldikleri gibi terakkiye ma'ni hiç bir hüküm ve telkinatı ihtiva etmemektedir. Bilâkis **«kimin ki iki günü birbirine müsavi geçmektedir, o ziyandadır»** diyerek her gününün bir evvelkinden daha ileri olmasını emretmiştir. Şu hale nazaran İslâm ferdî ve içtimaî bütün emirlerinde dinamizmi vaz geçilmez ve aslî bir prensip olarak vaz etmiştir. Her türlü misyoner teşkilâtından mahrum bulunmasına rağmen onun gayet süratli bir şekilde yayılarak cihanın büyük bir kısmını hüküm ve emirlerine ram etmesi muhtevasındaki bu dinamizmin başta eshab olmak üzere ilk devir müslümanları tarafından hakkıyla kavranıp tatbik mevkiine konulmuş olmasındandır. Bir müslüman kendi

inanışına zıd bir hal ile karşılaşırsa mümkünse eliyle veya diliyle onu düzeltir. Değilse kalbiyle buğz eder. Bu da İslâmın reaksiyoner insan istediğini gösterir, yapacak hiç bir şey kalmadığı zaman bile kalbiyle buğzu emrederek yine de reaksiyondan geri kalmayacak kadar dinamik başka bir sistem mevcut mudur?

C — SOSYALİZM (İÇTİMAİLİK) PRENSİPİ:

Hemen şunu belirtelim ki; burada sosyalizm mefhumunu sadece iktisadî meselelere mahsus olmak üzere ortaya konan şu bildiğimiz sosyalizm manasında kullanmıyoruz. İktisadî meseleler de dahil olmak üzere bütün içtimaî faaliyet ve hadiselerde İndivüdüalizm (Ferdiyetçilik) karşıtı olarak âmme menfaatlerini ferd menfaatlerine tercih eden prensip manasına kullanıyoruz. Bu manada ferd ve cemiyetin menfaatlerini telif bakımından İslâm kadar hukûkî, siyasî, iktisadî ve bilcümle içtimaî hâdiselerde kılı kırk yarmış bir sistem mevcud değildir. Cemiyetin kaderini alâkadar eden her husustan herkesi birinci derecede ve münhasıran kendisi me'sulmüş gibi muhatap almak suretiyle âmme menfaatinden her ferdî mesûl kılmıştır. Hepiniz çobansınız ve çobanlığınızdan mesulsünüz, diyerek mesuliyeti şümullendirmiştir. Nasılsanız öyle idare olunursunuz demek suretiyle de şikâyetlerin önce nefslerimize teveccühünü temin etmiştir. İslâm düşüncesi her gün beş kere tekrarlanan namazın cemaatle kılınanını ferden kılınanına üstün tutmuş bütün dua ayetlerini «biz, biz» diye çoğul sıgasiyle bildirmiştir.

Bir mahallede bir ferd açlıktan ölse mahşerde o mahalle halkının her birinin o ferdin katili olarak hesap vereceğini bildirmiştir. Koyduğu her türlü içtimaî tesanüd kaidesi ile cemiyetin ferdlerini birbirlerine sevgi ve saygı bağları ile perçinlemiştir. Zekât ve sadakaların en yakın-

dan başlamak suretiyle gittikçe uzaklara doğru şümullendirilmesi bunun bir misâlidir. Ayrıca, sadece kazançtan vergi alan kapitalist sistemin eksiğini telâfi etmek suretiyle zekâtı mevcud üzerinden emrederek iktisadî müvazenesizlikleri önlemiş ve bu yüzden cemiyetin ahengini bozan husumetleri bertaraf etmiştir. Buna mukabil komünizmin de birikmiş emek demek olan sermayeye karşı, emeği koruyacağım derken yine emeğe kıyması tehlikesini de emek ve sermaye arasında, sermayenin atıl kalmasını önliyerek teşebbüs haline geçmesini mecbur kılan zekât müessesesi ile müthiş bir ahenk ve muvazeneye ulaştırmıştır. Ticareti helâl faizi haram kılmıştır. Ticaret, emeğin realize edilmesini mümkün kılan sermayenin, teşebbüs haline geçmesiyle vukû bulacağına göre emeğe yardımcı ve koruyucu demektir. İnsana çalıştığından başka bir şey yoktur, demek suretiyle de emeği tebcil ve tahsin eylemiştir.

Cemiyet ailelerden teşekkül edeceğine göre ailenin kurulmasına sebep teşkil eden evlenme müessesesini dikkat ve önemle telkîn ve tanzim etmiştir. Velhasıl her meselede ferd kadar umumun menfaatini de nazarı dikkate alarak hükümlerini ona göre koymuştur. Bu keyfiyeti birinci plânda hesaba katan bazı kimseler İslâm sosyalizmi diye dahiyane (!) bir görüş ortaya koymaktadırlar. Halbuki İslâm siyasî veya iktisadî hiç bir sisteme bir sıfat teşkil edecek tâbi bir ideoloji değildir. O nazarî ve amelî bütün hakikat ve güzelliklerin eksiksiz bir çelengidir. Bu çelenge ait bazı çiçekler diğer sistemlerde de bulunursa bunlardan istifade ederek İslâmı onlara yamamağa kalkışmak büyük ve muazzam İslâm dünya görüşünü hakkıyla kavrıyamamış bulunmaktır. Öbür sistemlerde İslâma yakın bir kaç nokta mevcud ise bu, onların ancak bu hakikatler miktarınca gerçeklik taşıdığını gösterir. Yoksa bu benzerliklerden hareketle onları İslâm ile te'life kal-

kışmak İslâmın orijinalitesini ilhâl eder. Meselâ: İslâmın men ettiği faizi komünist iktisadî görüş de tanımamıştır. Demokrasinin bazı umdeleri İslâmın bazı prensiplerine uygundur. Fakat bu hususlar onları hak kılmaz. Çünkü, meselâ; demokrasi bazı umdeleri itibariyle İslâma yaklaşırken hakikate miyar olarak ekseriyeti kabul etmekle ondan pek çok uzaklaşmaktadır. Çünkü İslâm nazarında hakkı çoğunluğun reyi değil Rabb'in iradesi tayin eder. Bazan bir kişinin iddia etiği şey milyonlara karşı gerçek olabilir. Onun, halk ekseriyetinin yanılmıyacağı mütearifesi mutlak bir gerçeğin değil, idarî bir zorunluluğun ifadesidir. İşte bir çok sistemler hukuk, iktisat ve siyaset sahalarında veya felsefi doktrinler bazı umdelerinde ona muayyen bir nispette yaklaşırlarsa da hiç bir zaman onun insanı mebde ve meâd itibariyle ihata edip saadet ve selâmetini iki cihan ufku içinde gerçekleştiren muhteşem fikrî yapısıyle boy ölçüşemezler. Bu yüzden gerçek bir mü'min için yegâne mefküre sadece ve sadece İslâmdır. O'nun insan hayatının her sahasına ait olmak üzere koyduğu aslî ve prensipal kaideler insan ve cemiyet realitesinin Allah indindeki mutlak bilgisine istinaden tayin edildiğinden o mükemmeliyete hiç bir beşerî doktrinin ulaşmasına imkân ve ihtimal yoktur.

D — NİZAM PRENSİPİ:

Her müspet işin başarılması, iyi hesap edilmiş bir nizam dahilinde çalışmağa bağlıdır. İslâm gibi bütün insanlığı tesis eylediği maddî ve manevî saadetin ikliminde, toplanmaya dâvet eden bir ideolojinin nizama son derece muhtaç olduğu muhakkaktır. Bu yüzden ferde tevcih ettiği bütün emirler, onda derin bir nizam fikrinin yerleşip kökleşmesi temin edecek evsaftadır. Namazın muayyen fasılalarla bir ömrü dolduran periyodik ifası

insana ister istemez nizam dahilinde hareket alışkanlığını kazandırır. İnsanoğluna, başı boş bırakılmadığı, kâinatta herşeyin muayyen bir nizama bağlı olarak fonksiyonunu ifâ edebildiği Kur'an-ı Kerîmde sık sık hatırlatılmıştır. Amelî hayatla birlikte duygu ve düşünce sistemimiz bile bir çok aslî prensiplere tabi tutulmuştur.

Amelî hayatta en önemsiz görülen olaylar bile muayyen içtimaî veya ferdî menfaatler sebebiyle veya psikolojik sâiklerle kılı kırk yaran kaidelere bağlanmıştır. O kadar ki def'i hacet etmenin bile kaidelerini koyarak hiçbir hususu ihmal etmemiştir. Meselâ ayakta su dökmeyi menetmiştir. İyi düşünülüp tahlil edilirse bunların herbiri ferdin ve cemiyetin faydasına pek çok incelikler ihtiva eder. Bu inceliklerin bir çoğu da ancak ilimler ilerledikçe anlaşılabilmektedir. Bir misâl vermek gerekirse, apdest alırken kolların yıkanmasında suyun dirsekten akıtılması emri gösterilebilir. Bu suretle mikropların en çok kullanılan parmak uçlarında değil hiç kullanılmayan dirseklerde toplanması temin edilmiştir. İslâmı şekilci diye yermeğe kalkışan tatlı su frenkleri onun koyduğu şekillerin ruhuna acaba ne ölçüde vakıf olabilmişlerdir? Bu bahsi fazla uzatmaya imkân olmadığından misâlleri çoğaltamıyoruz.

Kısaca şunu söyliyelim ki İslâm ancak nizamı tesis için «Hak Yolu» ndan ayrılan idareciye karşı kıyamı tervic etmiştir. Bu tamamen istisnai bir haldir. Böyleyken İslâmda **«hurûc alessultan»** denen bu direnişin bir çok şartları vardır. Yani o bile bir nizama bağlıdır. Namazdaki saf tertibi müslümanlığın muhtevasındaki engin nizam meylinin ilk bakışta insanı hayran eden müstesna bir tezâhür şeklidir. Üç kişi halinde bir seyahate çıkılsa birini emir yani önder seçerek yol ayrımlarında ona itaatle, çıkacak ihtilâfları önlemek emredilmiştir. Velhasıl İslâm nizamın ta kendisidir. Büyük ve muazzam İs-

lâm Medeniyeti de bu nizamın eseri olmuştur.

Bizler gibi olay ve tesadüflere tabiî müslümanların hali gerçek İslâm ile tam bir zezad teşkil etmektedir. Zaten amelî hayatta ona tam manasiyle uygun düşen ne halimiz varki ızdıraplarımız dinsin.

E — ADALET PRENSİPİ:

İslâm kadar adaleti temel bir görüş halinde benimsemiş bir başka sosyal doktrin gösterilemez. Dillere destan şu «Adalet mülkün yâni idarenin temelidir» vecizesini insanlığa ilk defa ilân eden İslâm olmuştur. Bu husus pek çok insaflı batı düşünürünün takdirini celbetmiştir. Fransız ihtilâlcileri 1789 da meşhur İnsan Hakları Beyannamesini ortaya koymadan önce bütün hukuk sistemlerini bu arada tabiatiyle İslâm Hukukunu da tetkik etmişlerdi. Bunlardan Lafayet İslâm Hukukundaki üstün hakkanıyet ve adalet prensiplerini görünce mübarek Peygamberimiz Hazretlerini kasdederek: «— Ey şanlı Arap; aşkolsun sana. Adaletin tâ kendisini bulmuşsun (1)» demekten kendini alamamıştır. Çünkü O, Bir saat adaletle hükmetmeyi 70 yıl ibadetetn hayırlı saymış, insanlar arasında hakem veya hâkim olursanız adaletle hükmedin diye emretmiştir. Beytülmalden gayet az bir alacağı olan biraz görgüsüz bir kimse Efendimiz hazretlerinin huzurunda alacağını haşin bir üslûpla isteyince ashap, bu adama ihtarda bulunarak edebe davet etmişlerdi. Fakat o âlemlerin efendisi «haklıdan yana olunuz» diye etrafını ikaz buyurarak şu ölümsüz gerçeği insanlığa düstür ilân etmişlerdi: «Elhakkû, yalû velâ yuğla aleyh» yani hak üstündür. Ondan üstün hiç bir şey olamaz.

---

(1) Ah illustre Arab; gloire à toi. Tu a trouvé la justice elle méme.

Büyük peygamberinden başlayarak İslâm tarihini dolduran şanlı adalet örneklerini anlatmaya burada imkân yoktur. Sadece şahsında bütün milletimizin O'nun tarafından övülmesi saadetine nail olduğumuz büyük atamız Fatih Sultan Mehemmed Han Hazretlerinin adalet namına kollarının kesilmesine rıza gösterip «hüküm şer-i şerifindir» diyerek en parlak bir / adalet örneğini göstermiş bulunduğunu hatırlatmakla iktifa edelim.

Cenab-ı Hak bütün emirlerinin adilâne ve güzel olduğunu bizzat teyid buyurmaktadır. Hatipler her Cuma minberde bunu ilân ederler. «Âdil» O'nun esmasından biridir. Emirlerin hepsi de insanın nefsi ve içinde yaşadığı cemiyet hesabına âdilâne ve fâidelidir. Yeter ki onlara basiretle bakılabilsin.

F — HÜRRİYET PRENSİPİ:

İslâmın bütün emirleri hürriyetle kaimdir. İslâm emir ve yasaklarını mükâfat ve mücazat ile müeyyidelendirmiş. Bu müeyyidelerin işleyebilmesi için ferd hür olmalıdır. İslâm ortaya çıktığı zaman çok kötü şartları olan bir kölelik müessesesi ile karşılaşmıştı. Bu müesseseyi ancak ismen ilga etmesi kalmış sayılacak kadar muhteva itibariyle bertaraf etmiştir. Onun insana ne ölçüde saygılı bulunduğunu yukarıda humanizm prensibini incelerken görmüştük. O ölçüde insana değer veren bir sistemin köleliği kabul etmesine imkân olmadığı meydandadır. Bu yüzden köleliğin şartlarını öylesine değiştirmiştir ki, bir kimse için kölesini azad etmek onu muhafaza etmekten daha kârlı olmuştur. Köle efendisinin, gerçek bir evlâdı gibi âdil ve müşfik muamele şartlarına tabi kılınmıştır. Efendisi ile aynı kaptan yemek yer, aynı kumaştan elbise giyer. Çalışma şartları günümüzün işçilerinden çok daha iyidir. İslâmda insan için aslî hal hür olmaktır. Aksi is-

pat edilinceye kadar hür olarak muamele görür. Köle harpde düşmana aman vermek suretiyle bütün bir orduyu bağlayıcı bir selâhiyeti bile haizdir. Tabiî müslüman olması şartıyle. Bunun İslâm tarihinde bir çok misâlleri vardır.

İslâm Hukukunda ferdin hürriyeti hem sübjektif hem de objektirtir. Sübjektiftir, çünkü ferdî varlığına aittir. Objektiftir, çünkü, eşyaya ve insanlara karşı masundur.

Hürrüyetin hudutları objektif hukuk kaideleri ile tahdide uğrar. Bu objektif hukuk kaideleri, Cenab-ı Hakk'ın emirleridir. Beşerî irade ile objektif bir tahdidi İslâm kabul etmez. Yani, ilâhî iradeye kendi sübjektif arzu ve ihtiyarî ile teslim olduktan sonra hürriyeti ancak O küllî iradenin çizdiği hudutlar tarafından sınırlanır. İslâmda, bu ilâhî iradenin ufuklarını çizdiği dünya içine girmek hususunda ferde cebir tatbik edilemez. Yani ikrah yoktur. Fakat kendi hür iradesi ile bu sistemin mantığına teslim olup müslüman olunca artık hürriyetinin ilâhî emirlerle çizilmiş hudutlar içinde cereyanını kabul mevkiindedir. İslâmın dogmatik vasfından ileri gelen bu keyfiyet, ferdin ona katılıp katılmamak hususundaki peşin hürriyeti sebebiyle, hürriyet prensibine zıd değildir. Bilâkis hürriyetin tahdidi için hürriyetin kullanılması sonucudur. Hemde, bunlar öyle tahditlerdir ki, insanın hür ve şerefli varlığının korunmasına matufturlar.

G — FİİLİ KISTAS PRENSİPİ:

Felsefî ahlâk sistemlerine nazaran İslâmın üstünlüğünü temin eden hususlardan biri de bu prensiptir. Şöyleki, felsefî ahlâk sistemlerinin herbiri, fiilî kıstastan mahrumdur. Ortaya attıkları fikirler sırf bir nazariye halinde kalmaya mahkûmdur. Kant'ın «kategorik emir» dediği vazifenin fiili kıstası nedir? Menşei mutlak olan vazife

prensibini toprağa ve hayata nasıl intikal ettireceğiz. Kant şöyle veya böyle diyecek. Ama bütün bu sözler nazarî kalacak fiilî bir kıstas gösterilemiyecektir. Nietzsche'nin «Super Humen» beşer üstü varlığı nemenem şeydir. Yaşıyan hayattan buna bir misâl gösterilebilir mi? Ne gezer hepsi nazarî bir yığın kelâmla, büyük büyük konuşmakla enaniyetlerini tatmin etmiş, fakat «insan» ı tatmin edememişlerdir. Halbuki İslâm koyduğu en nazarî prensipin bile yaşayan hayatta fiilî kıstasını vermiştir: Efal-i peygamberi yani peygamber aleyhüssalatu vesselâm efendimiz hazretlerinin davranışları. Zira Allah, Resulünü, bir cemiyet içinde en zayıf ferd olan yetim çocuk hüviyetinden devlet başkanlığına kadar her kademeden geçirmiştir. Bu sebeple sosyal kademeleşmenin her basamağındaki insan onun hayatından fiilî kıstaslar çıkararak hareketlerini düzenleyebilir. Hamdolsun ki, O'nun hayatı hiç bir peygambere nasip olmamış bir ölçüde mazbuttur. Yani herşey tespit edilmiştir.

Bu suretle İslâmın felsefî ve amelî prensiplerinden bir kaçını kısaca belirtmiş olduk. Bu konuyu alabildiğine derinleştirmek müstakil bir eserde ancak mümkün olabileceğinden bu kadarla iktifa ederek asıl konuya geçiyoruz.

İKİNCİ BÖLÜM

AMERİKA'DA ZENCİ PROBLEMİNİN DOĞUŞU

TARİHÇE

Amerika kıt'asının **Cristophe Colomb** tarafından 1492 yılında keşfi, Cihan tarihinin en önemli olaylarından biridir. Gerçi daha önceleri Skandinav sahillerinde oturan ve korsanlıkla ün salmış bulunan Viking'ler'in Groenland adasına kadar seferler yaptıkları bilinmektedir. Fakat bunların dokuzuncu asırda başlayan ve Amerikan sahillerine kadar uzanan bu seyahatleri Amerikanın Eski Dünya insanlarınca tanınmasını temin edecek nitelikte değildi. İlk defa Cristophe Colomb'un keşfi iledir ki; Yeni Dünya denilen bu bâkir ve zengin kıt'anın kapıları, imkânları nisbeten tükenmiş bulunan Eski Dünya'ya açılmış oldu. Bu keşfi takiben de; sahilden içerilere doğru birçok yeni keşif ve çoğrafî incelemeler yapıldı. Bütün kıta'ya; **Colombia** demek gerekirken bu daha sonraki çalışmalarda emeği geçenlerden **Amerika Vespuce** (1451 - 1512) nin adına izafeten Amerika denmiştir.

Bâkir ve zengin imkânların memleketi olan bu Yeni Kıta'nın önemi çok çabuk anlaşılarak cazibesi hergün biraz daha arttığından buraya Eski Dünya'dan müthiş bir göç başladı. Bilhassa onaltı ve onyedinci yüzyıllarda bu göçler akın denilebilecek bir hız ve yoğunluk kazandı. Bü-

yük kitleleri, eski vatanlarını terkederek bu yeni kıt'aya sevk eden âmiller çok muhtelifti. Bunların başında daha iyi hayat şartlarına ulaşmak emeli gelmekteydi. Bununla beraber bu iktisadî faktörü takviye eden birçok dinî ve siyasî saik de mevcuttu. Bilhassa İngiltere'de, sert tutumları sebebiyle büyük bir baskıya ma'ruz kalan Prutan mezhebinin müntesibleri 1625 den itibaren kütleler halinde Amerika'ya göç etmişlerdir. Pilgrimler de daha evvel aynı şekilde hareket etmişlerdi.

O devirde hemen hemen bütün Avrupa devletlerinde, dinî bakımdan büyük bir müsamahasızlık hüküm sürmekteydi. Almanya, Fransa ve İngiltere'de, göç edenleri sevk eden âmillerin en başlıcalarından biri bu dini sâikti. Almanya küçük küçük prensliklere bölünmüştü. Herbiri ayrı bir mezhepten olan bu prenslikler farklı dinî inanışlara asla müsamaha etmezlerdi. Buna, bir de bütün Avrupa memleketlerinde mevcûd olan siyasî istikrarsızlığın her türlü emniyeti yok eden ağır atmosferi eklenince, bütün «bezgin» ler yeni bir talih arayıcılığına çıkıyorlardı.

Göç edenlerin yerleşmelerini organize ederek, büyük iktisadî menfaatler sağlayanların kurdukları propaganda şebekesi de, göçleri hızlandırmak için çeşitli kimselere cazib menfaatler sağlamaktaydı. Bir çok kaptanlar bu organizatörler ile ortaklıklar kuruyor ve göçleri arttırmak için her çareye baş vuruyorlardı. Hakimler ve hapishaneleri idare edenlere bile mahkûmlara hapis cezası çektirmek yerine Amerika'ya kaçmalarına imkân bahşetmeleri telkin ediliyordu. Bu suretle tarihin en önemli akınlarından biri gerçekleştirilmiş oldu.

Bu göçler ve gelenlerin yerleşmeleri işi her gün biraz daha düzene konarak önce sahillerden başlamak üzere Amerika'nın sistemli bir şekilde iskânı sağlanıyordu. Bu kıt'anın hakîki sahipleri olan kızılderilileri doğudan batıya doğru ite ite ilerleyen iskân işi tamamlanırken, bir ta-

raftan da iktisadî kaynaklar işletilmeye başlanıyordu. Bu yeni kıt'a kelimenin tam ma'nasiyle «bâkir»'di. Zengin tabiat kaynakları hemen hemen eldeğmemiş bir durumdaydı. Bütün Avrupa memleketlerinden gelmiş bulunan göçmenler yerleştikleri yerlerde koloniler kurarak önceleri farklı ırkî ve millî varlıklarını devam meyli gösterdiler. Fakat Amerika'nın özel şartları ve bu çeşitli millî grupların karşılıklı te'sirleri, büyük farkları törpüleyerek zamanla Amerikaya has yeni bir sosyal bünye meydana getirmiştir. Bu günün bir «Milletler halitası» hüviyetini arzeden Amerikan sosyal ve beşerî varlığı böylece yavaş yavaş meydana gelmiştir.

Yeni Dünyanın bu suretle başlayan iskânı, zengin tabiat kaynaklarının hızla işletilmeye başlanılmasını gerektirdi. Bu her şeyden önce «emek» e bağlı idi. Amerikada ise bütün göçlere rağmen bu emek kâfi miktarda yoktu. Önceleri pek kendini hissettirmeyen veya yeni göçlerle nispeten karşılanabilen bu eksik daha sonra, işletmelerin genişlemesi, büyük çiftliklerin ve sınaî te'sislerin kurulmasiyle had safhaya yükseldi. Bilhassa yavaş yavaş zenginleşen bu yeni Dünyanın yeni sahipleri ağır ve âdi işleri gördürecek «hizmetçi» nev'inden elemanlar aramaya koyuldular. İşte bu suretle Amerika kıt'asını bir iç harbe bile sürükliyecek olan esir ticareti ve bundan doğan zenci mes'elesi ortaya çıkmış oluyordu.

Yeni Dünyaya göç eden Avrupalıların çoğu ihtiraslı maceracılardı. Orada buldukları büyük imkânlar onların hırslarını daha da arttırıp köpürtmüştü. Amerikan yüksek ziraî ve sınaî endüstrisinin kurulmasında bu ilk müteşebbislerin zenginleşmek ve yükselmek için ruhlarında tuğyan halinde olan bu ihtirasın rolü büyüktür. Fakat böyle büyük bir iktisadî terakkîye âmil olan bu hırs, beşerî noktadan da bir çok ma'sum zayıfın ezilmesine sebep olmuştur. Bu zayıfların başında «ZENCİ» ler gelir.

Servet hırsıyle gözü dönen Yeni Dünyalılar veya onlara esir te'min etmekle geçinme yolunu tutan Avrupalı esir tüccarları, Afrikaya seferler yaparak bu kıt'anın, kendi ikliminde hür yaşayan zavallı insanlarını, ömürlerinde hiç görmedikleri ateşli silâhlarla kuşatıp kıstırarak gemilere doldurup Amerikaya taşıdılar. Hayvan nakleder gibi gemi ambarlarında kaçmalarına mani olmak için çok kere birbirlerine bağlayıp ancak ölmiyecek kadar yemek vererek bu zavallıları, yerlerinden yurtlarından koparak yıllarca Amerikaya naklettiler. Kadın, erkek, çocuk, ne buldularsa gemilere yükleyip Amerikaya götürerek esir pazarlarında sattılar. Bu gün Amerikan kıt'asında mevcûd olan 22 milyon zencinin ataları ve dedeleri olan bu ma'sumların çektikleri eza ve cefa her türlü tarifin üstündedir. Zencinin «esir» sıfatiyle başlayan çilesi; Amerikanın sosyal bünyesinde bu gün «esirlik» keyfiyetin artık tamamen mazi olmuş bulunmasına rağmen halâ kanayan pek ufunetli, bir yaradır. Halbuki, 4 Temmuz 1776'da ilân edilen Amerika İstiklâl Beyannamesi, şu satırları ihtiva ediyordu: «**Biz şu hakîkatlerin aşikâr olduğunu kabul ediyoruz. Bütün insanlar eşit olarak yaratılmış olup Hâlik tarafından kendilerine devri kabil olmayan bazı haklar bahşedilmiştir. Hayat, hürriyet ve saadete erişmek hakları bunlar arasındadır.**»

Buna rağmen zenciler esir sıfatından kurtulmuşlarsa da hiç bir zaman beyazlarla bir tutulmamışlardır. Maamafih esir sıfatından kurtulmaları da kolay olmamış Amerika'yı baştan başa kana boyayan bir iç harbe sebep olmuştur.

İÇ HARP

Amerikan kıt'asının bâkir iktisadî kıymetlerini işletme hareketi doğu sahillerinden batıya doğru hergün biraz

daha yayılıp genişliyordu. Bu hareket o zamana kadar hiç de dikkati çekmemiş olan bir mes'elenin âniden önemini arttırdı. Bu, esaret mes'elesiydi. Daha 1786 yılında G. Washington «Esaretin tedrici fakat emniyetli bir şekilde ilga edilmesini mümkün kılacak, bir plânın kabul edilmesi arzusunu» izhar etmişti. Kendisini ta'kıben de Jefferson, Madison ve Monroe gibi Amerikan tarihinin önemli simaları aynı meâlde beyanlarda bulunmuşlardı. Bu inkişaf tabiî seyrini ta'kîb ederek 1808 de «esirlik» i yasaklayan kanun kabul edildi. Ancak pek az bir zaman sonra ise Güney Amerika bu «esirlik mes'elesinde» kararlı ve anlaşmış bir veche gösterdi. Bu değişikliğin fikrî ve iktisadî sebebleri vardır. Bu sebepler şöyle hulâsa edilebilir.

1 — Amerikaya istiklâlini te'min eden ihtilâl zamanında liberal fikirler çok hararetliydi. Fakat aradan zaman geçince bu liberal ruh yavaş yavaş gevşeyip sönmüştü. Nefsanî ve maddeci «Batı Adamı» kendisi «şahsiyete saygı» ve «istiklâl» e muhtac olunca bunun fikrî ve fiilî mücadelesini yapmıştı. Fakat başkası için aynı şeyleri düşünemez olmuştu.

2 — İktisadî şartlar da esaretin önemli sayılıp üzerinde durulmadığı zamanlarınkine nazaran çok değişmişti. Güney Amerika'da pamuk ziraatı çok ileri gitmişti. Daha 1733 tarihinde Eli Whitney tarafından pamuk çekirdeklerini ayırmaya mahsus makinenin icadı da bu gelişimin önemli amillerinden biriydi. Ayrıca tekstil sanayiinin ilerlemesi de ham madde olarak pamuğun önemini arttırmıştı. Mensucat sanayii de, hızla gelişmekteydi. Bütün bu faktörler, pamuğun bir ham madde olarak önemini artırırken 1812 yılından itibaren de Amerikanın batı bölgelerinde pamuk ekimine elverişle yeni bölgeler iskân edilmekteydi. Pamuk ziraati artan talep karşısında çabucak Missisippi Nehri havzasından Texas'a doğru yayıldı.

Esaret Meselesine tesir eden iktisadî âmillerden bir diğeri de şeker ziraati idi. Louisiana'nın sıcak ve zengin toprakları şeker ziraati için ideal bir bölgeydi. Bu yüzden 1830 da bu devlet şeker ihtiyacının yarısını karşılayacak bir ekim yapmaktaydı. Pamuk ve şeker ziraati gibi tütün ekimi de esir kullanmayı icabettirmekteydi. Bütün bu ziraî inkişaflar esirlerin doğudan, batıya ve güneye doğru sürüklenip götürülmelerini ve buralarda toplanmalarını sonuçlandırdı.

Bu sırada yeni kurulan devletler arasında bir siyasî muvazene temini gerekmekte olduğundan kuzeyin hür cemiyeti, batı ve güney insanlarının esareti savunmalarına nisbî bir muvafakat gösteriyorlardı. Meselâ Alabama eyaleti esareti kabul eden bir devlet olarak birliğe katıldığı zaman, esareti yasaklıyan devletlerle, onu ekonomik hayatın zaruri bir unsuru kabul edip savunanlar birlik bünyesinde eşit sayıdaydılar Daha sonra Missouri, esareti kabul eden, Maine ise esareti yasaklıyan bir devlet olarak birliğe alındılar: Fakat esareti reddedenlerle kabul edenlerin mücadelesi parlâmentoyu çalışamaz hale sokuyordu.

Zamanla Birliğe dahil olan devletlerin adedi otuzbire yükseldi. Birlik dahilinde yirmi üç milyon insan yaşamaktaydı. Bunlar kıt'anın iktisadî membalarını işletmek için hummalı bir faaliyete girişmişlerdi. Doğu bölgesinde hertürlü sanayi günden güne gelişmekteydi. Batı ve Güneyde ise ziraat pek ileri gitmişti. Bu ekonomik ayrılık gibi fiilî ve fikrî ayrılık da daha ilk bakışta belli oluyordu. İnkârı kabil olmayan bir gerçek olarak ortada (iki Amerika) vardı. Zaman geçtikçe Kuzey Amerika ile Güney Amerika arasındaki menfaat ihtilâfları daha bariz hale geliyordu. Kuzeyliler sınaî ve hattâ ticarî teşebbüsler sayesinde çok zenginleşmişlerdi. Güneyliler bunu çekemiyorlar ve bu farkın kendilerinin Kuzeyliler tarafından istismar edilmesinden ileri geldiğini söylüyorlardı. Kuzeyliler

de, Güneyin geri kalış sebebi olarak «Esaret» müessesesini ve bundan doğan mahzurları göstermekte idiler.

1830 senesinden sonra ortaya çıkmış bulunan «Hür toprak hareketi» esirliğe şiddetle karşı koymaktaydı. Buna göre henüz devlet olarak teşkilâtlanıp ortaya çıkmamış bulunan bölgelerde esaret câiz görülmüyordu. Çünkü devlet haline gelmiş bölgelerde, esirliğe karşı olmak çok daha güçtü. Zencilerin Amerikadaki hayatları bir buçuk yüzyıla yaklaşıyordu. Bu zaman zarfında beyazlarla, dil, din ve görenek bakımından azçok kaynaşarak sosyal düzende, özel bir yer almış bulunuyorlardı. Bir çok yerlerde beyazlara yakın bir ekseriyet teşkil etmekteydiler. Bilhassa Güneyde işdüzeni, esirlik müessesesinin imkân ve icaplarına göre kurulup gelişmişti. Esir, iktisadî hayatın vazgeçilmez bir unsuru durumundaydı.

Bu yüzden Güneyin bütün ileri gelen aydınları esareti müdafaa ediyor ve bu sistemin Kuzeydeki «İşçi-patron» münasebetlerinden daha insanî olduğunu ileri sürüyorlardı. Hakikâtte ise esirlerin çalışma şartları çok kötü idi. İhtimal esirlere iyi muamele edenler de vardı. Fakat bir çok işkence vak'aları da her tarafta duyulmakta idi. Çiftlikler, kâhyalar vasıtasıyla kırbaç altında inletiyorlardı. Bu zulümlerin en hazin safhasını da aile bağları kaale alınmadan yapılan alım satımlarla anayı evlâddan, babayı aile fertlerinden ayıran insafsız tasarruflar teşkil ediyordu.

1808 de Parlâmento, Afrikadan yeni esir getirilmesini yasaklayan bir kanun kabul etmişti. Fakat dahildeki esirlerin durumlarını düzeltmek için esaslı bir adım atılamıyordu. Kuzeylilerle Güneylilerin bu konudaki görüşlerini te'lif ederek iki tarafı da tatmin eden bir hal şekili bulmak pek güç görünüyordu. İki tarafın da ta'vize yaklaşmaması anlaşmayı zorlaştırıyordu. 1831 senesinde çıkmaya başlayan «The Liberator» adlı gazete esareti sa-

vunanlara gayet ateşli hücuma geçti.. Bu gazeteyi çıkaran **Lloyd Garrison** zencilerin hayatından en acıklı ve nefret uyandıran olayları mütemadiyen halkın gözü önüne koyarak, esir sahipleri ile esareti savunanların bu zulümlerin mes'ulleri sıfatıyle cezalandırılmalarını istiyordu. Daha ilk sayısında yayınladığı beyannamede şu azimli satırlar yer alıyordu:

«... Esir halkımızın derhal hürriyete kavuşması için bütün gayretimle çalışacağım... Bu konuda itidal ile düşünmek, söylemek ve yazmak istemiyorum... Gayemde samimiyim. Kaçamaklı yollara sapmayacağım... Affetmiyeceğim!... Bir santim bile geri çekilmiyeceğim... Sesimi de herkese işittireceğim...»

Esirlere yapılan zulümler arttıkça bir çokları firar ederek emin yerlere sığınıyorlardı. Bu hususta kendilerine yardım eden şebekeler ve hatta mahallî dernekler kurulmuştu. 1840 senesinde böyle firar eden zencilere yardım eden veya onların firarlarını sağlayan derneklerin adedi ikibine ulaşmıştı. Bunlara kayıtlı üyenin yekünü de ikiyüzbini aşıyordu. Bunlar geniş ölçüde esirin kaçmasını sağlayarak hürriyetlerini elde etmelerini te'min etmişlerdir. 1830-1850 arasında yalnız **Ohio**'da kırkbin firarî esir hürriyetini elde etmişti.

1820 de yapılan **Missouri Andlaşması** esareti nispeten tahdit eden hükümler ihtiva ediyordu. Bu anlaşma hükümleri ile iyi kötü vaziyet idare edilip gidiyordu. Herkes esaret mes'elesini sadece ma'nevî bir mes'ele sayarken 1845 de Texas'ın alınması ve Meksika harbi bu meseleyi derhal tedbir alınması gereken nazik bir siyasî mes'ele haline getirdi. Teksas'da esaret mevcuttu. Birliğe tabiatıyle o haliyle katıldı. Fakat **California, New Mexico** ve Utah'da esaret yoktu. Bunların ilhakı bahis konusu olunca fikirler alabildiğine çatıştı. Buralarda esarete müsaade edilecek ve bu araziler esir sahiplerine açık olacakmıydı.

Bu hususta her yönden de müfrit fikirler ileri sürüldü. Kuzey ve Güney bu suretle mutlak bir görüş ayrılığı ile karşı karşıya geldiler. Üstelik 1848 de California'da altın madeni keşfedilip de her taraftan buraya akın başlayınca bu bölgede esaret mes'elesi daha da önem kazandı. Senatör **Henry Clay'in** basiretli teşebbüs ve çalışmaları ile mutlak bir çatışma muvakkaten de olsa önlenerek nisbî bir sükûn te'min edilmişti. Buna göre California'da esaret menediliyor, fakat New Mexico ve Utah esaret bahis konusu olmadan teşkilâtlndırılıyor ve firari esirlerin yakalanıp sahiplerine teslim edilmeleri için daha kuvvetli bir teşkilât kuruluyordu. 1850 uzlaşması adını alan bu tedbirler kanun haline gelerek nisbî bir sükûnet sağlanmışsa da derinden derine gerginlik yine de devam etmekte idi.

TOM AMCANIN KULÜBESİ

Esaret mes'elesinin gitgide Amerika'nın birliğini daha ziyade tehdit etmekte olduğu görülüyordu. Bu sırada umumi efkârı en çok ilgilendiren konu bu idi. Bu yüzden bir çok yazarlar bu konu üzerinde duruyor ve memleketi ikiye ayıran esaret müessesesine hücum ediyorlardı. Fakat bunlardan biri esaret mes'elesine gerçekten derin bir ölçüde tesir icra etmişti. 1851 senesinde **«National Era»** adlı halk gazetesinde bir esirin ölümünü anlatan **Uncle Tom's Cabin** (Tom Amcanın Kulübesi) isimli bir yazı yayınlandı. Bu yazı o kadar dikkati çekti ki, yazar **Herriet Beecher** bu vak'ayı uzatarak tefrika haline getirdi. Daha sonra da bunu bir kitap halinde neşretti. Bu kitap gerçekten mucizevî bir te'sir göstererek esaret konusunda halkı heyecana garketti. Bunun yazarı daha önce eline hiç kalem almamıştı. Fakat kitap ilk olarak yayınlandığı 1832 senesi içinde 300 bin adet satmıştı isteklere cevap verebilmek için 8 matbaa makinesi gece gündüz çalışmaktaydı.

Bu kitabın yayınlanmasından sonra esaret konusundaki heyecan artık yatıştırılmaz bir hale geldi. Her tarafta bu konudaki gerginlik arttı. 1854 yılında İllinois Senatörü **Stephan A. Douglas** «serbest toprak» sahiplerini çileden çıkaran bir kanun teklif etti. Buna göre 1850 andlaşması Utah ve New Mexico'ya esaret mes'elesini bizzat halletmek selâhiyeti verdiğinden Missouri andlaşması çoktan beri hükümsüz kalmış bulunmaktadır. Ayrıca yeniden esaret meselesinin ihtilâflar arzettiği Kansas ve Nebreska'nın esarete müsaade edilmek suretiyle iskânını ileri sürmekteydi. Bu zengin toprakları esarete açmayı isteyen bu plân esir aleyhtarlarını çok kızdırdı. Kuzeyliler Douglas'ı yaklaşan reisicumhurluk seçimi için Güneylilere yaranmağa çalışmakla itham ettiler. Bu kanun teklifi parlemantoda olduğu kadar efkârı umumiyede de çok sert münakaşalara yol açtı. Buna rağmen de sonunda kabul edilerek parlâmentodan çıktı. Güneyliler top atışlarıyle bayram yaptılar. Fakat bu kanun o kadar derin akisler husule getirmişti ki; Douglas kendini müdafaa ve kanunu izah için Chicago'ya gittiğinde, limandaki bütün gemiler bayraklarını yarıya kadar indirmek-suretiyle onu protesto ettiler. Hattâ saatlerce bütün kiliselerin çanları mütemadiyen çalmış ve halk avazı çıktığı kadar bağırıp çağırmak suretiyle Douglas'ın sesini duyurmasına mani olmuştu. Bu kadar taşkın bir protesto görülmemişti.

Gerçekten Douglas'ın esaret mes'elesine tuz biber eken bu kanun çok önemli sonuçlar doğurdu. Esaret meselesinde mutedil olan **Whig Partisi** dağılıp parçalandı. Onun yerini esaretin bütün memleketten kaldırılmasını isteyen Cumhuriyet partisi aldı.

Çok geçmeden Kansas'da fiili silâhlı mücadele başladı. Bu yüzden bu mıntıkaya «Kanı Akan Kansas» adı verildi. 1857 senesinde, serbest toprakta yaşamasını ileri sürerek azad edilmesini dava eden bir esir hakkında Yük-

sek Mahkeme esir sahibinin lehine zencinin aleyhine hüküm vermişti. Bu da artan heyecan ve münakaşaları daha fazla taşırdı. Bu münakaşalarda Abraham Lincoln adında genç bir avukat esarete karşı çıkan sert ve heyecanlı nutuklarıyla derhal haklı bir şöhret elde etti. Douglas'la çetin münazaralara girişti. Douglas'ın mevkiini öyle sarstı ki Douglas yeniden güçlükle senatör seçilebildi.

Kuzeylilerle güneylilerin hayat ve menfaatleriyle isteklerinin çok farklı olduğu, Cumhurreisliği seçimleri dolayısiyle açık bir şekilde ortaya çıktı. Kuzeyliler inkişaf etmiş olan sanayiin icabı olarak mamul eşyalar üzerine, yerli sanayii koruyucu bir gümrük resmi konulmasını istiyorlardı. Bu güneylilerin menfaatine aykırı idi. Onlar malın ellerine ucuz geçmesine bakıyorlardı. Bunun gibi pek çok sosyal ve siyasî meselede hissiyat ve menfaatler birbirine zıd düşmekteydi.

Seçimleri Cumhuriyetçilerin şöhretli adayı Lincoln kazandı. Bunun neticesi olarak South Carolina kongresi toplanarak South Carolina ile diğer devletler arasında Amerika Birleşik Devletleri adı altında mevcut olan birliğin fesholunduğunu ilân etti. Diğer bir çok Güney devletleri de bu kararı kabul ederek 8 Şubat 1861 de «Amerika Konfederasyon Devletleri» ni kurdular.

Abraham Lincoln bu ayrılığı kabul etmeyeceğini ilân etti. Fakat Güneyliler onu tanımamakta israr ettiler. Ve 12 Nisanda top ateşiyle fiilî savaşa giriştiler. Her iki taraf da bu silâhlı çatışmayı kendinin kazanacağına inanmaktaydı. Fakat Kuzeyin her bakımdan daha kuvvetli olduğu muhakkaktı. 22 Milyonu bulan Kuzey nüfusuna karşılık Güneyde 9 milyon insan vardı. Çünkü Kuzeyin 23 devletine mukabil Güney cephesinde sadece 11 devlet bulunmaktaydı. Nüfus kadar diğer ekonomik faktörler de Kuzeyin lehine idi.

Konumuz Amerikan iç savaşı değildir. Sadece Zenci

probleminin doğuşu ve neticeleri üzerinde durduğumuz için savaşın teferruatını bir yana bırakıyoruz. Netice olarak şunu söyliyelim ki savaş uzun ve kanlı safhalardan sonra zenci aleyhtarı Kuzeylilerin kat'î galebesiyle sonuçlanmıştır.

Savaşın zenci aleyhtarları tarafından kazanılmış olması zencilerin durumunun birdenbire ve kolayca düzeltilmesini mümkün kılmamıştır.

Mart 1865 de Parlâmento **«Azad Edilmiş Kimseler Bürosu»** nu kurdu. Çünkü azad edilmiş insanların çok çeşitli problemleri vardı. Bu problemleri devlet yardımı olmadan halletmelerine imkân yoktu. Bir kısım Parlâmento üyeleri zencilere derhal oy kullanma hakkının verilmesini istiyorlardı. Ekseriyet ise bu işi yavaş yavaş gerçekleştirmeyi düşünüyorlardı. Kurulan yeni büro zencilerin geçimlerini temin edecek iş güç edinmelerini sağlamaya çalışıyordu.

Parlâmento 1865 tarihinde bu konuda çok önemli bir adım attı. O yıl Aralık ayında Anayasanın onüçüncü eki olarak kabul edilen bir kanunla, esaret tamamen yasaklandı. Bu suretle zenciler hukukan hürriyetlerini ellerine aldılar. Fakat bunun, sosyal hayatta bütün icapları ile gerçekleşmesi Amerikan halkının toplum ahlâkı ile insanseverliğine kaldı. Bu da kolay olmamış her gün gazetelerde gördüğümüz haberlerle bellidir ki halâ bütün icapları ile gerçekleşmemiş bulunmaktadır.

Zencilere karşı menfî hıssiyat ve tavırlar, onların son zamanlarda İslâma itilmeleriyle sonuçlanmıştır. Bu suretle başlayan amerikan zencilerinin müslümanlaşması cereyanının cazibesi biraz da hıristiyan amerikalıların zencileri hakîr gören gayri insanî davranışlarından doğmaktadır. Bunu nazarı itibara alan Amerikalılar sırf İslâma itici olduğu ve Hıristiyanlığı antipatik gösterdiği için hareketlerini hergün biraz daha yumuşatmaktadırlar. Fakat

çok çeşitli sebepler altında gelişen zenci Müslümanlık hareketinin bütün zencilere yayılmasını önlemeye imkân yoktur. Çünkü İslâma aykırı noktaları mevcut olsa bile bu hareket, aynı zamanda ırkî bir asabiyetle yürümekte ve ekalliyet şuuru içinde gelişmektedir. Bu bakımdan bütün Amerikan zencilerini onore ederek aşağılık duygusundan kurtarmak ve millî, dinî bir varlık haline getirmek üzere hızla gelişmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ZENCİLERİN MÜSLÜMANLAŞMASI

TARİHÇE :

Zencilerin Afrikadan alınarak Amerikaya getirilmeden önce de kendilerine göre dinî inançları vardı. Oldukça ileri ve klândan devlete kadar yükselen bir siyasî ve içtimaî düzen içinde bulunmakta idiler. Ziraat, hayvancılık ve elsanatları bir hayli gelişmişti. Toprak cemiyete âitti. Cemiyetin temeli aile, ailenin en önemli rüknü de ana yani kadındı. Aileyi kadın kuruyordu. Şecere anaya göre devam ederdi. Fakat bütün Afrika Kıt'ası nazarı itibare alındığı taktirde hemen hiçbir alanda tam bir birlik ve beraberlik yoktu. O derecede ki; beyazlar tarafından Amerikaya götürülmek üzere gemi ambarlarında zincirlerle birbirlerine bağlandıkları zaman muhtelif klân ve kabilelere mensup bulunan bu insanların çoğu birbirlerinin dilini bile bilmiyorlardı. Beyazların istilâsından önce sadece dört Afrika dili yazılabilecek kadar gelişmiş bulunuyordu. Tip itibariyle de birbirlerinden oldukça farklıydılar. Muayyen bir «Afrikalı tipi» aşağı yukarı yok gibiy-

di. Sadece bir noktada birleşiyorlardı ki o da dindarlıktı. Hemen her dinin metafizik ürpertiler karşısında insan dimağını serinleten izahları onlarda esatirî bir muhteva ile bütün hayata hâkim bulunuyordu. Herşeyi din ile izah etmek fikrî, içtimaî ve pisikolojik alışkanlıklarıydı. Amerikaya götürülen zencilerin çoğu Afrika Kıt'asının batı sâhillerinden toplanmıştı. Bu bölgede dînî telâkkiler daha çok gelişmişti. Bunlar, din mefhumu olarak bir hayâtî kudretin mevcut olduğunu ve bu kudretin canlı cansız bütün yaratıklarda tecelli ettiği ve böylece her şeyin, yaratıcının bir cüzü bulunduğunu kabul ederlerdi. **Bergson'un (Elan vital Nazariye)**sine pek benziyen bu telâkki Batı Afrikalıların her hareketine dinî bir muhteva vermişti. (1)

İSLÂM VE AFRİKA

Cihana yeni ve ebedî bir inanış ufku açan İslâmiyet, çok yakınında bulunan Afrikada her nedense kâfi derecede yayılıp gelişememişti. Gerçi Kuzey Afrikada bu yayılış oldukça süratli vuku bulmuşsa da orta, güney ve batı Afrikada kayda değer bir tesiri görülmemişti. Buralarda müslümanlarla siyasî ve ticarî bakımlardan münasebetlerde bulunan bazı kabilelerin reisleri müslümanlığı

When The Word Is Given (Louis E. Lomax) U.S.A. 1964 Sahife : 33

kabul etmişlerse de tebalarının bu dine girmelerini sağlamamışlardı. O sıralarda Afrikada oldukça kuvvetli bir siyasî varlık gösteren **Ghana, Belle, Songhay** gibi krallıklarda İslâmiyete karşı en küçük bir temayül belirmemiştir. Halbuki hidayet güneşi, ne kadar yakınlarında doğmuştu. İlâhî nasip ve beşerî istidat mes'elesi.

Bu sırada Hristiyanlık da kuzey kesimlerinden Afrikada yayılmaya başlamıştı. Fakat kıt'anın diğer kısımlarında kayda değer bir gelişme gösteremiyordu. Nispeten batı sahillerinde misyonerlerin kesif gayretleri sebebiyle bir parça başarı sağlanabiliyordu. Fakat misyonerlerin bir arı kovanı gibi burada dolaşmağa başladıkları sırada zenciler için felâket sebebi olan esaret meselesi başlıyordu. Bir taraftan misyonerler Hıristiyanlığın ulvî (!) insanî (!) prensiplerinden dem vururken öbür taraftan yine Hristiyan olan kimseler eliyle, zenciler yerlerinden yurtlarından koparılarak esir ediliyorlardı. Afrikadan Amerikan esir pazarlarına zenci taşımanın hızlı zamanına rastlayan bu devrede, bütün zenciler beyaz ve hıristiyan, İspanyol ve Portekiz gemicilerinin şahsında Hıristiyanlığa nefretle bakıyorlardı. Bu, ilk nefretin üstüne binen ve bir kaç asrı dolduran zulüm ve ezilmelerin tesirine rağmen zamanla kendi inançlarını unutarak hristiyanlaşacaklardır. Bu gün bile Amerikada mevcud olan 22 milyon zencinin en az 20 milyonu halâ hıristiyandır. Fakat bir kere İslâm güneşi aralarında doğduktan sonra hepsinin İslâm ile şereflenmesi mukadderdir. Her nekadar Amerikan hükûmeti hıristiyan halkın zencilere karşı kötü muamelelerini bertaraf etmek ve zencilere daha iyi hayat şartları sağlamak suretiyle onların müslümanlığa itilmelerini önlemeğe çalışmakta ise de bunda muvaffak olmasına imkân yoktur. Çünkü ileride izah edileceği üzere, zenciler İslâmiyeti kendi ırklarına mahsus bir din kabul edip, ırkdaşlarına benimsetmeye çalışmak suretiyle ırkî asabiyeti

İslâmın bütün zencileri şümulüne almasını hızlandıran bir âmil olarak kullanmaktadırlar. Gayet dinamik, şuurlu ve ayrı bir ırk ve medeniyet mensubu şuuru ile hareket ettiklerinden zencilerin heyeti umumiyesini müslümanlaştırmaya doğru hızla ilerlemektedirler. Filhakika bu ırk meselesinde (ALLAH bile zencidir) diyecek kadar çocuksu bir taşkınlık gösteriyorlarsa da başlıca kuvvet kaynaklarının bu ırk şuuru olduğu muhakkaktır. Bu hususta ileride daha geniş bilgi verilmiştir.

ZENCİLERİN HIRİSTİYANLAŞMASI

Amerikan zencilerinin, Amerikaya nakledilmeden önce hiç bir sahada müşterek bir mazileri olmadığını belirtmiştik. Bu birlik ilk defa Amerikada kurulmuştur. Köle olarak çalıştıkları çiftliklerde, mâlikânelerde aşağı yukarı aynı terbiyeyi almış aynı görgü ve eğitime tabi olarak zamanla aralarındaki farkların zâil olmasıyle tek bir ırk ve millet şuuruna ulaşmışlardır. Bu arada hepsinin mecburen öğrendiği İngilizce ile aralarında ilk defa bir dil birliği teşekkül etmiştir. Hepsinin aynı renkte olmaları ve Amerikan cemiyetinde ezilmeye mahkûm bir sınıf halinde köle olarak bulunmaları aralarında bir his ve kader birliğinin teessüsüne amil olmuştur. Milyonları aşan yekûnlarıyle bazı bölgelerde hatırı sayılır bir nüfus nispeti teşkil etmekte idiler. Dillerinin müşterek hale gelmesiyle aralarında konuşup anlaşarak dertleşme imkânı zuhur etmiştir. Köle sahipleri, kendilerine bir evvelki bölümde hikâye ettiğimiz gibi hakîr bir nazarla baktıkları halde onların Hıristiyan dinini kabul etmelerini teminde ihmal ve kusur göstermemişlerdir. Zenciler Hıristiyan olunca kilisenin onları himaye ve müdafaa etmesini boşuna beklediler. Gerçi Amerikan kilisesi önce humanist bir tavırla zencileri bağrına basacak ve kölelik müessesesine karşı cep-

he alacakmış gibi görünerek mensuplarına bir yıl içinde bütün kölelerini azad etme tavsiyesinde bulunmuştur. Fakat ne yazık ki; çiftliklerinde zenci köleleri çalıştırmak suretiyle zengin olmuş bulunan Güneylilerin baskısı ile bu tavsiyesinden vaz geçmiştir. Hattâ, beyazların zencileri kendi kiliselerine sokmamak hususundaki gayri insanî kararlarına bile boyun eğmiştir. Bu durum karşısında zencilerden papaz yetiştiren okullar ve kurslar açmıştır. Fakat Amerikanın bir çok büyük şehir ve malikânelerinde, çiftliklerinde çalışan zenci kölelerin kendileri gibi zenci olan papazların idaresi altında açık havada ibadet etmelerine bile çok kere müsaade edilmedi. Bu yüzden bir çok eyaletlerde kanlı hâdiseler cereyan etti. Çünkü bu müşterek ibadetlerin zencileri müşterek bir şuur etrafında birleştirerek kuvvetlendireceğinden ve zamanla isyana teşebbüs etmelerinden korkuyorlardı. Esasen bu devirde Amerikan kilisesi zencileri müdafaa edip onlara sahip çıkmak imkânından kendi iç meseleleri bakımından da mahrum bulunuyordu. Şöyle ki, İngiltere, Amerikalıların Anglikan kilisesinden ayrılmasını istiyordu. Hatta katolik kilisesi hariç diğer bütün hıristiyan mezhepleri de Amerikalıların Avrupadaki ana kiliselerden ayrılıp müstakil kiliseler kurması tezini ileri sürüyorlardı. Dinî mahfeller bu meselelerin münakaşa ve mücadelesi ile çalkalanmakta idi. İşte kilisenin bu meşguliyet ve dağdağasından istifade eden zenciler ilk defa 1779 da **Georgia Eyaletinde** yalnız zencilere ait olan bir kilise kurdular. Bu kiliseye **Baptist kilisesi** adı verildi.

Bunu kısa zamanda diğer eyaletlerdeki benzerleri takip etti. Filhakîka beyaz papazlar kadar bazı zenci papaz ve piskoposlar da bu kilise ayrılığının Hıristiyanlığın temel görüş ve doktrinine aykırılığını ileri sürüyorlardı. Fakat bu ayrılık zencilerin beyazlara mahsus kiliselere kabul edilmemesinden zarurî olarak doğmuştu. Beyazların

zenciler hakkındaki görüşleri çok garibdi. Onlar, zencilerin Nuh peygamberin babasını çıplak görünce güldüğü için lânete uğramış oğlu Hâm'ın çocukları olduğunu ve bu sebeple de Nuh (A.S.) ın diğer evlâdlarından gelen beyazların ilelebed hizmetlerinde bulunmaya mecbur olduklarını kabul ediyorlardı.

Tabiatıyle zenciler, kendi ırklarını hakîr görmek ve hizmetlerinde kullanabilmek için beyazların uydurduğu bu iddiayı kabul etmiyordu. Bu sıralarda biyoloji ve antropoloji sahasında kafa yapısını esas alan bir takım nazariyeler ortaya atılarak siyah ırkın beyaz ırktan daha geri ve kabiliyetsiz bulunduğu hususunda yeni iddialar ortaya atılmıştı. Bu görüş zencileri köle olarak kullanmak istiyenlerin işine geldiği için her tarafta propaganda ediliyor ve zencilerin doğuştan beyazlardan daha kabiliyetsiz ahlâksızlığa daha fazla meyyal, tembel ve sebatsız insanlar oldukları ilân ediliyordu. Bu gibi gayri insanî ve gayri ilmî görüş ve telâkkilerle zencilerin çalışmakta oldukları çiftlik ve malikânelerde maruz bulundukları ağır zulüm ve işkenceler onların kendi kiliseleri etrafında toplanarak birlik olmak suretiyle dertlerine deva aramalarını sonuçlandırmıştır. Ancak zenci kiliseleri de iki bakımdan kifayetsiz kalmakta idi. Bir kere zencilerin açlık ve sefaletlerine çare bulmak istikametinde hiç bir fonksiyonu yoktu. Ayrıca kiliseye sadece zenciler gelmekte olduğundan cemiyet içinde bir nevi tecrübe edilme vaziyetine düşüyorlardı. Çünkü bu topluluk içinde geçirdikleri hayat, tedhiş, sefalet, ıztırab ve polis korkusunun bir muhassalası halinde idi.

1900 yılı başlarında olayların gitgide gelişmesiyle zenci ayaklanmaları başladı. Bu ayaklanmalar onlara karşı zulüm ve tedhişin artmasını sonuçlandırdı. Bir çok yerlerde lokantalara, gazinolara, otobüslere «Buraya zenciler giremez» yazılı levhalar asılıyordu. Bu durum bir

çok hâdiselerin çıkmasına sebep olmuştur. Yer yer kanlı çarpışma ve mücadeleler cereyan etmiş bir çok yerlerde masum zenciler zulme ve hakarete uğramış hatta linç edilmişti. Bu hâdiseleri bir evvelki bölümde nisbeten anlatmıştık. Burada zenci probleminin dinî yönden inkişafını tetkik etmekte olduğumuzdan bu zulüm ve tedhişlerin teferruatına girmiyoruz..

ESRARENGİZ BİR DİN DÂVETÇİSİ

İkinci dünya savaşından sonra oldukça gelişen liberal fikirlere rağmen zencilerin Amerikada tabi tutuldukları statü henüz asgarî insanî şartlara ulaşmamış bulunmaktaydı. Savaştan dönen Amerikan askerleri arasında bir çok zenciler de vardı. Dünya sulhu için hayatlarını tehlikeye koyarak yararlıklar gösterdikten sonra kendi memleketlerine dönünce ırkdaşlarının içinde bulundukları siyasî ve içtimaî şartlar, onları hayâl sukutuna uğratmıştı. Asıl mücadelenin kendi memleketlerinde insan hak ve hürriyetleri için yapılması gerektiğini düşünmeye başladılar. İşte Amerikan cemiyetinde zencilerin maruz bulunduğu zulüm ve baskıya karşı gösterilen tepkinin şuurlu ve fikre müstenid bir muhteva kazanması böylece başlamış oldu. Bilâhâre hayat ve mücadelesini kısaca belirteceğimiz MALCOLM gibi büyük mücahidler işte bu ikinci cihan savaşından çok değişik düşünce ve hislerle Amerikaya dönmüş zencilerin çocukları idi. 1930 senesinde Amerikada gerçekten büyük ve müessir bir iktisadî kriz ortaya çıkmıştı. Bu, zaten çok kötü iktisadî ve içtimaî şartlar altında bulunan zenciler için bıçağı kemiğe dayayan bir darbe olmuştu. Büyük peygamber (A.S.) Efendimiz Hazretleri **«fakirlik az kalsın küfre denk olacaktı»** mealindeki hadîs-i şerifleriyle ihtiyaç ve zaruretin

insanı sarsıcı müdhiş tesirini en güzel bir şekilde ifade buyurmuşlardır.

İşte Amerikan zencilerinin bu yeni iktisadî krizle bir kat daha ağırlaşan iztırab içinde çırpındıkları sırada esrarengiz bir din davetçisinin zenci mahallelerinde dolaşmakta olduğunu görüyoruz. Bu, yüzleri siyah, kalbleri maruz bulundukları zulümle beyazlardan daha fazla Rabb'e yakın insanların kalblerine İslâm'ın nurunu, sonbahar yapraklarının altında sükûnetle akıp giden berrak bir su misâli, yavaş yavaş zerk ediyordu. Bu esrarengiz din dâvetçisi Detroit şehrindeki zenci mahallesinde kapı kapı dolaşarak sözümona ipekli kumaşlar satmağa çalışıyordu. Bu adam kimdi?. Nereden gelmişti? Bunu kesinlikle bilen yoktu. Hali tavrı ve taşıdığı fikir hamulesi itibariyle kimseye benzemiyordu. Teni açık kahverengi idi. Bunu kimi Arabistan'lı, kimi Filistin'li, kimi de Hindistan'lı olarak tanıyordu. Çok kere kendini Fard ismiyle tanıtıyordu. Bazan da Ferhad Muhammed Ali veya Profesör Fard diye de kendisine hitap ediliyordu. Yavaş yavaş zenciler arasında alış veriş için değil de o bahane ile bir muayyen fikri telkin için dolaşmakta olduğu sezilmeğe başlanmıştı. Önceleri sadece ahlâkî nasihatlerle iktifa ediyordu. Kendisine son derece itimad besleyerek nasihatlerinde içinde bulundukları kötü şartlara karşı bir teselli serinliği elde eden yakınlarına karşı şu kadar bir ifşaatta bulunduğunu bilmekteyiz: «Benim adım **W. D. FARD**'tır. Ben mukaddes bir şehir olan Mekke'den geliyorum. Sizin kardeşinizim. Şimdilik bundan fazla bir şey söyliyemiyeceğim. Çünkü henüz sırası değil. Fakat bir gün beni karşınızda saltanat elbiseleri giymiş göreceksiniz.»

Hakikatte Fard'ın kim olduğu ve nereden geldiği hakkında hiç bir mevsûk bilgi mevcud değildir. Fakat zencilerin şahsiyeti ve mazisi hakkında gayet az bilgiye sahip bulundukları bu esrarengiz din dâvetçisine büyük bir samimi-

yetle bağlanmışlar ve İslâm'a doğru ilk ve mes'ûd adımlarını atmışlardır. Fard bu mazlûm kitleye, kendi tâbiriyle kültüre susamış zencilere ipekli kumaşlar satmak bahanesiyle polisin dikkatini çekmeden birlik ve beraberliğin ve İslâm İdeolojisinin şuur ve heyecanını kazandırmıştı. Çok geçmeden kendisine bir evliya nazarıyla bakılmış bütün Dünyayı dolaşmış görgülü bir seyyah edasıyle fakir zenci evlerinde üstüste biriken dinleyicilere karşı va'z, nasihat ve telkinlere başlamıştı. Fard'ın va'zları İncil ve Hristiyanlık hakkında da gayet geniş bir tedkikin eseri idi. Zencileri Hristiyanlıktan vazgeçmeye dâvet ederken en ikna edici delilleri İncilden ve zencilerin üzerlerine bir kâbus halinde çöken realiteden alıyordu. Böylece Fard, gündüzleri seyyar satıcılık yapıyor. Geceleri de evlerde va'z ve telkinlerine devam ediyordu. Fakat yukarıda sözünü ettiğimiz iktisadî kriz, Fard'ın va'z ve nâsihatlerine koşanların adedini kısa zamanda bir hayli çoğaltmıştı. O da bütün talâkatiyle beyazlara ve Hristiyanlığa çatarak zencilerin iztırablarına İslâm ahlâk ve nizamı sayesinde çare bulunacağını büyük bir heyecanla ifade ediyordu. Böylece Fard'ın etrafında toplananlar o derece çoğaldı ki artık fakir zenci evlerinin ufacık odaları bu ilk İslâm ve iman heyecanlılarına dar geldi. Daha geniş bir kitleye hitab etmek için aralarında topladıkları mütevazî yardımlarla bir salon kiraladılar. Ve buranın adına **«Müslüman Mescidi»** dediler. İşte Amerika'daki zenci müslümanlık hareketi bir ormanı tutuşturan bir tek kıvılcım misali Fard'ın bu hareketiyle başlamış oldu. Fard sâkin ve rahat konuşan, toplum psikolojisine son derecede riayet eden ve fikirlerini büyük bir insicam ve vuzuhla karşısındakine telkin edebilen çok iyi bir hatipdi. Onun va'zlarına ilk defa gelenler müthiş bir hayret ve dehşete düşüyor fakat hemen biraz sonra onun telkin ve irşadları ile büyüleniyordu. İlk ihtida edenlerden biri hareke-

tini şöyle hikâye etmiştir:

«Onun va'zlarını dinlemeden evvel Baptist mezhebine mensup koyu bir Hristiyandım. Derken toplantılara devama başladım. Bir gün va'zdan sonra kararımı verdim. Eve gittiğim zaman yemek vakti idi. Canım yemek yemek istemedi. Tekrar dönüp toplantıya katıldım. Ve ondan sonra da müslüman oldum.»

Fard hakkında bu şayanı hayret tesirinden dolayı çeşitli rivayetler yapılmıştır. Bunlardan birine göre O, bir Suriye'li veya Filistinîli müslümanın oğlu imiş. Hindistan'da Güney Afrika'da ve hattâ Londra'da bir çok ırk tartışmaları ve protesto hareketlerine katılmış, en sonunda Amerika'ya gelmiş Detroit'ye yerleşmiş. Fakat kendisine inananlardan çoğu onun aslen Seyyid yani Hazreti Peygamberin soyundan gelen bir insan olduğunu kabul etmişlerdir. Yine bu söylentilere göre Fard, Hicâz kıralının maiyetinde çalışmak üzere Londra Üniversitesinde Siyasal Bilgiler Fakültesine devam etmiş ve diplomat olarak yetişmiş fakat sonradan Amerikan zencilerin hürriyet, adalet ve müsavata kavuşturmak emeli ile yeni Dünyaya gelmiş. Fard kendini Detroit'deki emniyet makamlarına ve polis teşkilâtına **«Yeryüzünün en yüce hükümdarı»** sıfatıyla tanıtmış. Diğer taraftan aleyhtarları da onun Türkiye'de doğduğunu ve II. Dünya Savaşında Hitler'in emrinde çalışmış bir nazî olduğunu iddia etmişlerdir.

Fard ise kendisinin Amerika'daki zencileri uyarmak, onlara şimdilik beyaz tenli, mavi gözlü İblislerin (!) elinde bulunan Dünya nimetlerinin yeryüzündeki zenci ırkın eline geçeceğini müjdelemek için gönderilmiş bulunduğunu söylemiştir. Bu sözler, maruz bulundukları zulüm ve tedhiş dolayısiyle beyazlara karşı büyük bir kin ve nefretle dolu bulunan zencilere pek tatlı gelmiş ve onu can kulağı ile dinleyerek irşadlarına büyük bir önemle bağlanmalarını temin etmiştir. Gitgide harekete katılanlar ço-

ğalmağa başlamış, mescidde açılan bir deftere müslümanlığı kabul edenler üye sıfatı ile kaydedilmeğe başlanmıştır. Harekete katılmak isteyenler sıkı sıkı kontrol ve tetkikten geçiriliyor ve kendilerinden ahlâk ve itikad yönünden taahhüdler alınıyordu.

Ortaya attığı teze dair elinde hiç bir ilmî ve fikrî malzeme bulunmayan Fard, bu tezi desteklemek için, Amerikalı hukukçu **Rutherfold**'un **«Allah'ın Şahitleri»**, tarihçi **Van Loon**'un **«İnsanlığın tarihi»**, İçtimaiyatçı **Breasted**'in **«Medeniyetin doğuşu»** gibi eserleri ile **İncil**'e ve **Kur'an-ı Kerim**'e baş vuruyordu. Hattâ farmasonluğa ait bazı yazılardan faydalandığı bile oluyordu. Fakat bu hareketin temel taşını teşkil eden dinî mahiyetteki iki eseri Fard bizzat kendisi düşünüp kaleme almıştır. Bunlardan biri **«İslâm Milletinin Kutsal Vazifeleri»** adlı eserdir ki; bu gün halâ zenci müslümanların biricik temel din dersleri kitabıdır. Diğeri ise **«Kaybolup da Yeniden Bulunan İslâm Milletine Riyaziye Yoluyla Verilecek Dersler»** başlıklı, Fard'ın kendisinden başka hiç kimsenin çözemediği bir şifre ile yazılmış bir eserdir. Bu kitap bütün zenci müslümanlara dağıtılmıştır. Fakat içindekilere ait açıklamaları ancak Fard yapmıştır.

İlk mescidin açılmasından itibaren dört yıl içinde Fard sadece kendine binlerce mürit bulmakla kalmamış, **İslâm Üniversitesi** adı altında bir de eğitim müessesesi kurmağa muvaffak olmuştur. Bu, ilkokuldan başlayarak lise derecesine kadar yükselen ve bilhassa yüksek matematik, astronomi, bir de **«Beyazların uydurma medeniyetlerine son verme»** ilimleri üzerinde önemle duran bir eğitim müessesesi idi. Fard bundan başka bir de **«Müslüman Kızları Yetiştirme Dershanesini** kurdu. Burada zenci kızlarının iyi ev kadınları ve iyi anneler olarak yetişmelerini sağladı. Ayrıca, bu yeni dine inanmayanlar veya polis teşkilâtı tarafından meydana getirilebilecek

her hangi bir olay veya kargaşalığı bastırabilmeleri için de «İslâmın Nimetleri» ismi altında, yarı askerî mahiyette bir teşkilât kurdu. Bu teşkilât mensupları başlarında komutanları ile tıpkı bir askerî birlikte olduğu gibi bölüklere, tümenlere ayrılmışlar, kendilerine judo denilen beden hareketleri ve ateşli silâhların kullanılması öğretilmiştir. Bütün bu işleri idare etmek için de mescidin başına Fard tarafından bir hoca tâyin edilmiştir: Elijah Muhammed.

HAREKETİN YENİ LİDERİ ELİJAH MUHAMMED

Fard'ın Detroit'deki müridlerinden biri, Georgia eyaletinin **Sanders Ville** kasabasından **Elijah POOL** adında bir zenci idi. Fard'dan sonra bu hareketin liderlik mevkiine geçecek olan POOL bir Baptist papazının oğlu idi. 1897 yılında doğmuştu. Annesi de babası da önceleri köle olup sonradan azad edilmiş kimselerdi. Elijah POOL'ün tam oniki kardeşi vardı. İlkokulun dördüncü sınıfına kadar okuduktan sonra çalışmağa başlamıştı. 1932 yılında karısı ve iki çocuğu ile birlikte doğup büyüdüğü şehirden kalkarak Detroit'e gidip yerleşti. Geçim zorlukları içinde kıvranıyorlardı. Detroit'e daha iyi çalışma şartları ve daha iyi kazanç imkânları bulacağı ümidiyle gelmişti. Fakat durum hiç de onun ümid ettiği gibi çıkmadı. 1930 da ortaya çıkan iktisadî buhrana kadar çeşitli fabrikalarda çalıştı. 1930 senesinde bu iktisadî krizin arttığı bir sırada fakir zenci evlerinde Fard'ın yaptığı toplantılardan birinde, ilk defa olarak onunla karşılaştı. Fard'ın veciz ve ruha işleyen bir konuşmasını dinledikten sonra hayatının istikameti değişti. Kendisi bu olayı sonradan şöyle ifade etmiştir: **«Fard, beni Detroit sokaklarının çamurlarından çekip çıkardı ve İslâmiyetin ne olduğunu öğretti.»**

Kısa zamanda Elijah POOL Fard'ın en yakınların-

dan biri haline geldi. Hattâ Fard ilk defa bir gazete çıkarmağa teşebbüs edince manen ve maddeten en çok onun yardımını gördü. Bu sıralarda Fard'ın Detroit polisi tarafından sıkı tâkip ve kontrol altına alınmasından doğan olaylar baş göstermişti. İşte o zaman Elijah POOL, Fard'a sadakat ve bağlılığını ispat için hiç bir fedakârlıktan geri kalmamak sıfatı ile temayüz etti. Hareketin maruz bulunacağı tehlikelere karşı bir mukavemet hareketi olarak **«İslâmın Nimetleri Teşkilâtı»** adıyla bir teşkilât kurularak emniyet tedbirleri alındı. Fard, artık genişleyen kadronun disiplinli bir teşkilât halinde idaresinin zaruretine kâni olmuştu. İslâmın Nimetleri Teşkilâtını ve ilk mescidi bu maksatla kurdu. Bütün bu faaliyetlerde Elijah POOL, Fard'a, birinci derecede yardım eden bir insan olarak gözüküyordu. Bu yüzden Fard, ona hareketin bir numaralı vaiz ve hatibi olmak görevini teklif etti. Elijah POOL bu vazifeyi kabul ederek ismini **Elijah MUHAMMED** olarak değiştirip mescidin başına geçti. Bu suretle Elijah Muhammed hüviyeti içinde va'z ve irşatlarına başladı. 1932 yılında **Chıcago'ya** giderek orada iki numaralı İslâm mabedini kurdu. Bu mabed bu gün de Chıcago zenci müslümanlarının idare merkezidir. Tam bu sırada Detroit'de bir takım kargaşalıklar baş gösterdi. Bu kargaşalıklar, bir zenci müslümanın öldürülmesinde diğer bir zenci müslümanın ilgili bulunduğu iddiasiyle tevkif ve haps edilmesinden doğmuştu. İddiaya nazaran öldürülen Allaha kurban edilmişti.

Bu yüzden hareketin lideri sıfatı ile Fard azmettirme suçuyla itham edilmiş, tevkif edilerek kendisine işkence yapıldıktan sonra 26 Mayıs 1933 de Detroit'den dışarı çıkarılmıştı. Fard Detroit'den çıkarılınca Chicago'ya gitti. Fakat şehre ayak basar basmaz yakalanıp hapse atıldı. Bu hususta Elijah Muhammed şu bilgiyi vermektedir:

«O, kendisine reva görülen haksızlıkların hiç birine is-

yan etmez, her şeye büyük bir sabır ve tevekkülle katlanır. Fakat her seferinde bana haber göndererek biz zencilerin, hakkın tecellisi yolunda çalışırken nelere katlanmak zorunda bulunduğumuzu gösterir ve öğretirdi.»

Elijah Muhammed, bütün polis tâkip ve tazyikine rağmen Fard'ı Chicago'da evinde muhafaza ederek ona ve harekete bağlılığını bir kere daha göstermiş oldu. İşte bu hâdiseden sonra Fard, Elijah Muhammed'e hareketin bir numaralı lideri ve hocası sıfatını tevcih ederek kendisi nispeten kenara çekilmeyi tercih etti. Polisle arasında geçen çetin mücadele ve maruz bulunduğu işkence, sinirlerini yormuştu. Hareketin liderliğini Elijah Muhammed'e bırakarak kenara çekildikten sonra 1934 yılında da büsbütün ortadan kaybolmuştur. Bundan sonra da Fard'ın ne olduğu, nereye gittiği bir muamma halinde kalmış ve mahallî polisle federal polisin bütün araştırmaları bu muammanın çözülmesini temin edememiştir. Bu hususta bir çok iddialar ileri sürülmüşse de bunların hiç birinin hakikat olduğuna dair en küçük bir emare mevcud değildir. Bazıları onun bir gemiye binerek Avrupaya gittiğini, bazıları federal polis tarafından, hattâ bazılarınca da bizzat Elijah Muhammed tarafından öldürtülmüş olduğunu iddia etmişlerse de Fard'ın şahsiyeti etrafındaki esrar asla çözülememiştir. Fakat Fard, esrarengiz bir şekilde ortadan kaybolduğu zamana kadar hareketi rayına oturtarak Amerikan zencilerinin her gün daha sür'atle müslümanlaşmasını temin edecek reaksiyoner bir çığır açtığından dolayı bütün zenciler tarafından saygı ile anılmakta ve doğum günü kabul edilen 26 Şubatta her yıl hatırasını tazelemektedirler.

Elijah Muhammed hareketin bir numaralı lideri sıfatı ile Chicago'dan Detroit'ye döndüğü zaman bazıları onun liderliğine itiraz etmişlerdi. Fakat Fard'ın arzu ve direktifi galip gelerek hepside Elijah Muhammedin li-

Muhammed Ali ve Elijah Muhammed bir arada.

derliğini kabul ettiler. Elijah Muhammed'in babası papaz olduğundan kendisi dinî bir organizasyon için lüzumlu bilgi ve tecrübeye sahipti. Bu yüzden gayet aktif bir şekilde hareketi yürütmeğe koyularak idare merkezini Detroit'den Chicago'ya nakletti ve hemen bir kaç yeni İslâm mescidi daha açtı. Kısa zamanda hareketin büyük bir gelişme göstermesi sebebiyle İslâm itikad sistemi bakımından görüşleri tam gelişmemiş bulunan zenciler tarafından şahsiyeti ölçüsüz bir şekilde büyütülmüştür. Bir çokları ondan Allah'ın peygamberi sıfatı ile bahsetmeğe başladılar. O ise, kendisinin bir peygamber olmadığını, bu vasfın Fard'a ait olduğunu kendisinin de onun habercisi ve yardımcısı bulunduğunu söylüyordu. Halbuki Fard hiç bir surette peygamberlik iddia etmemiş sadece içinde bulunduğu sosyal yapı itibariyle zencilerin ırk şuurunu okşayan fikirlerle İslâmî düşünceleri bir arada sunarak onlara esas itibarile Kur'anın yolunu göstermişti. Elijah Muhammed ortaya çıkan bu yeni yanlışı düzeltecek yerde gitgide benimseme yolunu tuttu. Nübüvvetle belki velâyetin sınır ve selâhiyetlerini karıştıran beyanatlarda bulundu: «Bana Cenab-ı Hak tarafından bildirildi. Düşmanlarım beni yok etmek değil, bilâkis korumağa çalışsalar haklarında daha iyi olur. Çünkü bana bir şey olursa ben onların öldürdükleri son müslüman olacağım. Bana veya müridlerimden birine gelecek zarar, düşmanlarımızın en küçüklerinden on tanesinin hayatına mal olacaktır.»

Şurası muhakkaktır ki Elijah Muhammed ve diğer zenci müslüman liderlerinin bazı hataları, İslâm hakkında mükemmel ve sistemli bilgilere sahip olmamalarından, diğer bazı hataları da mücadele şartlarından doğmakta ve belki de bunların bir kısmı şahsî zaaf eseri bulunmaktadır. Fakat her ne olursa olsun büyük bir kalabalığı müslümanların kâbesine tevcih etmek gibi ilk ve esaslı bir adım attırdığından, yine de şayanı şükrandır. Bu hata-

lar Elijah Muhammed'in belki de şahsî zaafları sebebi ile gitgide kuvvetlenmekte olduğundan İslâm Dünyasının buna seyirci kalmıyarak icap eden şekilde irşad ve ikazlara girişmesi gereklidir. Türk hükûmeti kendi memleketinde bile din hayatını tanzim ve idame ettirmeyi tam bir devlet fonksiyonu kabul etmemek gibi yanlış bir laisizm görüşüne bağlı bulunduğundan Türkiye'den resmî her hangi bir yardım beklenmesine imkân olmadığı aşikârdır. Fakat aşırı devrimbaz ve ilericilerin bir nevî hilâfet şuurunun uyanması şeklinde tevil ve tefsir etmelerinden çekinilmezse bunu bir çok din ve hayır müesseseleri pek âlâ yapabilir. Haydi diyelim ki Türkiye Almanya'ya işçi olarak gönderdiği yüz binlerce vatan evlâdının bile yad ellerde muhtaç olduğu dinî irşad ve organizasyonu yapamazken ondan Amerikan zencilerine ilgi göstererek yardımda bulunmasını istemek beyhûdedir. Ama İslâm Dünyasından, biri çıkıp bu eksiği telâfî etmezse onlarla birlikte bizim de büyük bir mes'uliyete maruz bulunacağımız muhakkaktır. Zira Amerika'daki zenci müslümanlar hakikaten müthiş bir dinamizm eseri göstererek icabında hapis, ölüm ve sürgünlere katlanmak gibi büyük bir hayatiyyet arzetmektedirler. Gerek Fard ve gerekse Elijah Muhammed davaları icap ettirdiği zaman kanuna karşı gelmekten asla çekinmemişlerdir.

1934 yılında Elijah Muhammed çocuklarını İslâm Üniversitesinden çıkararak resmî veya muadeleti tasdikli Amerikan okuluna göndermesi hususundaki, ikaz ve ihtarlara kulak asmayarak bu yüzden altı ay hapis yatmıştır. Bundan birkaç sene sonra da askerlik ödevini yapmaktan imtina suçuyla yakalanarak 4 yıl hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Bu kararda, zencilere 2. Cihan Savaşı esnasında Japonlarla aynı ırktan bulunduklarını telkin ederek Japonların lehine Amerikanın ise aleyhine harbe katılmalarını teklif ve telkin ettiği de ileri sürülmüş-

tü. Şurası muhakkaktır ki, bütün Müslüman zenciler Amerika'nın 2. Cihan Harbinde yenilmesini çok arzu ediyorlardı. Her türlü zulüm, işkence ve hapislere son derece büyük bir metanetle katlanması Elijah Muhammed'i zenci müslümanlar indinde daha kuvvetli ve tesirli bir hale getirmiştir. Bir çok kereler demir parmaklıklar arkasından bile bütün bir Amerikan resmî kuvvetlerine meydan okumuş ve teşkilâtın idaresini dışarıda bulunduğu zamandaki gibi, yürütebilmek liyâkat ve kuvvetini gösterebilmiştir. Hapisten çıkar çıkmaz da evvelkilerden daha sert ve tahripkâr hücumlara geçmek suretiyle aslâ boyun eğmediğini göstermiştir. 2. Cihan Savaşı boyunca Japonların da Amerikan zencileri gibi beyazların gadrine uğramış doğulu bir kavim olduklarını bu yüzden Amerikalılara karşı onların yanında bulunmanın lüzum ve doğruluğunu müdafaa ediyordu. Fakat O, Amerikalı zencilerin topyekûn müslümanlığa dahil olmalarını temin ettikten sonra bütün güç ve silâhlarını Kuzey Amerika toprakları üzerinde beyazlara karşı açılacak «ARMAGEDDON» (Uluslararası mücadele) için saklamalarını ve o güne kadar sabır ve metanetle hazırlanmalarını söylüyordu. Bu büyük mücadele hürriyet, adalet ve müsavatı temin etmek için bir ölüm kalım savaşı olacaktı. Fakat bu savaşın nerede, nasıl ne zaman ve kimin başkanlığı altında başlıyacağını açıkça söylemiyordu. Buna rağmen dinleyiciler yakın bir gelecekte Siyah - Beyaz Mücadelesinin başlayacağını anlıyor ve hareketin liderini içlerinde birikmiş asırlık bir baskı ve kompleksin deşarjı ile çılgınca alkışlıyorlardı.

Bu sıralarda zenci müslümanlık hareketi Elijah Muhammedin idaresi altında oldukça ilerleme kaydetmişse de asıl inkişafını 1940-45 yılları arasında sahnede görülmeye başlayan Malcolm X sayesinde gerçekleştirebilmiştir.

Bilâhare Elijah Muhammed'in saf İslâm itikadı bakımından içinde bulunduğu yanlışları farkederek hareketi tam İslâmî bir muhtevaya kavuşturmak arzusu yüzünden şehit edilecek olan Malcolm X'in asıl adı **M. LİTTLE** idi. Müslüman olunca Malcolm X adını aldı. Gösterdiği fevkalâde faaliyet ve başarıdan dolayı da, hareketin lideri Elijah Muhammed tarafından kendisine Mâlik Şahbaz ismi verilmiştir. Bir zenci müslüman olunca kölelik zamanındaki adını değiştirir. Meselâ; onun adı JOHN KİNG ise, derhal JOHN X olur. Eğer devam ettiği mescitde bu isimde bir başkası daha varsa adının sonuna eklenen x işaretine bir de numara konur. Bu x'in mânası şudur: Zenciler ırklarının Dünyaya beyazlardan önce gelmiş olduğunu kabul ederler. Fakat hakikî menşeleri ve isimleri kendileri için bir meçhûldür. Aynı zamanda eski isimlerinin sonuna İngilizcede sabık mânasına gelen EX takısını ilâve ederek, «Vaktiyle beyazların buyruğu altında kör, sağır ve dilsiz bir insandım. Fakat o hüviyet artık maziye karışmıştır. Şimdi, yeniden doğmuş gibi ayrı bir insanım» demek isterler. İşte bu sebeple M. LİTTLE da müslüman olunsca ismini Malcolm X'e çevirmiştir.

BİR GERÇEK ŞEHİT MALCOLM X

Amerika'daki, zenci müslümanlık hareketinin en dikkate değer siması Malcolm X, tam müslümanlaşmış adıyle **Malik Şahbaz**'dır. Bu enteresan mücahit Amerikan'ın NEBRASKA Eyaletinin **Omaba** şehrinde doğmuştur. Elijah Muhammed gibi o da, bir Baptist papazının oğludur. O doğduktan az bir zaman sonra ailesi **Michigan'ın Lansing** şehrine göçetmişti. Babası Amerikan zencilerinin ancak Afrika'ya dönmek suretiyle beyazların zulmünden kurtulabileceklerine inanan zenci milliyetçi GARVEY MARCUS'un fikirlerini benimsemişti. Malik Şahbaz henüz 6 yaşında iken beyaz Amerikalı tedhişçilerin teşkilâtı olan

KU. KLUX KLAN'cılar tarafından evleri yakılmıştır. Yangın yerine gelen itfaiye, sanki vazifesi yangını söndürmek değilmiş gibi bir damla su dökmeden geri dönmüştür. Bu olay küçük Malcolm'un ruhuna ilk isyan tohumlarını atmıştır. O bunu şöyle anlatmaktadır: «İtfaiye geldi, fakat yanan evimizi kurtarmak için hiçbir yardımda bulunmadı. Yangına bir damla su sıkmadı. Baba evimizi yakan ateş halâ aynı şiddetle can evimi yakmaktadır!.»

Malcolm'ın babası çoluk çocuğunu geçindirmek için ufak bir dükkân açmıştı. Fakat çok az bir zaman sonra cesedi, kafatası tanınmıyacak bir şekilde ezilmiş olduğu halde bir tramvayın altında bulundu. Bu acı olay da Malcolm'ın indifa haline gelecek olan ruhunun tuğyanına en müessir bir âmil olarak hafızasına nakşolmuştur. Bir zencinin ticaret hayatına atılarak çoluk çocuğunu açlıktan kurtarması gibi en basit ve masûmane bir hakka sahip olmasına tahammül edemeyen mahut tedhişçi teşkilât bu surette küçük Malcolm'u en büyük desteği olan babasından da mahrum bırakmıştı. Bu sebeple biribirine çok tutkun bulunan aile fertleri, açlık ve sefalet yüzünden dağılıp parçalanmaya mecbur oldular. Malcolm ve erkek kardeşleri geceleri sokağa çıkarak fırsat ve imkân bulabildikleri nisbette öteberi aşırarak karınlarını doyurmaya başladılar. Bu şekilde birçok defalar yakalanarak döğüldüler ve hakaretlere maruz kaldılar. Nihayet Malcolm bir islâh yurduna gönderildi. Bu yurtta kendisi gibi birkaç zenci çocuk daha vardı. Hayatında ilk defa bu müessesede sevgi, şevkat ve ilgi gördü. Müessesenin yaşlı ve beyaz Amerikalı rahibe olan Müdiresi onu diğer çocuklara karşı koruyordu. Beyazların çocukları da, büyükleri gibi zenci çocuklarına bir kaleden bir kaleye şut çekmeye mahsus bir top nazarıyla bakıyorlardı. Her türlü hakaretle tekme ve küfrü zenci çocuklarına karşı tabiî bir hakları

zannediyorlardı. Bu zihniyetin eseri olarak Malcolm X hergün birçok çirkin taarruzla karşılaşıyor fakat daima rahibe olan Müdirenin siyaneti ile kurtuluyordu. İşte Malcolm X bütün beyazları topa tutan müessir ve heyecanlı konuşmalarını yapacağı zaman bir vicdan ve iz'an sahibi olarak bu rahibe kadını istisna ilân edecekti. Burada gerek onun ve gerekse bütün diğer zenci müslümanların beyazların topuna birden cephe almalarını, yermeği doğru bulmuyoruz. Çünkü onlar içinde yaşadıkları cemiyette beyazlardan hakikaten insaf ölçülerini pekçok aşan zulümlere maruz kaldıklarından ve Dünyayı biraz da sırf Amerika'dan ibaret zannettiklerinden dolayı beyaz insan onlara zulüm timsali halinde görünmektedir. Malcolm X ileride anlatılacağı üzere diğer müslüman memleketleri gezip gördükten sonra bu ve diğer yanlışlarından dönmüştür. Fakat halâ hareketin başında bulunan ve bütün sakatlıkları devam ettiren Elijah Muhammed ve etrafındakilerde ciddî bir düzelme görülmemektedir.

Daha sonra Malcolm X'in himaye ve müzaheretine mazhar olduğu rahibenin teşebbüsü ile ıslah yurdunun yakınındaki bir orta okula kaydedildiğini görmekteyiz. Bu okulun tek zenci öğrencisi idi. Kısa zamanda zekâsı ve çalışkanlığı ile temayüz ederek sınıfının birincisi oldu. Fakat bu, öbür çocukların ve hattâ öğretmenin nefret ve düşmanlığı celp etmekten başka bir işe yaramadı. Son sınıfda iken kendisine ne olacağı sorulduğu zaman hukukçu olmak istediğini söylüyordu. Buna karşı, avukatlığın bir zenci için uygun bir meslek olmadığını ve marangozluk v.s. gibi diğer bir sanat seçmesini öğütlüyorlardı. Bu umumî kanaat karşısında istediği mesleği elde edemiyeceğini anlayınca, tahsili bırakarak New-York'a geldi. Burada dalaveralı işler yapan bazı adamlarla tanışarak kısa zamanda onlar arasında işe yarar, becerikli ve itimad edilir bir kimse haline geldi. Gayet dürüst ve sadıktı. Yap-

tığı işte hile yoluna kaçmaz, temin ettiğini, kuruşuna kadar ortaya koyardı. 18 yaşına geldiği zaman «Koca Kızıl» lâkabı ile kendine bu sahada hatırı sayılır bir isim yapmıştı. Artık emrinde 5-6 adam çalıştırarak başı o çekiyordu. Afyon, eroin, kaçak viski gibi malları alıp satmaktan, ahlâk düşkünü beyazları zencilerin barlarına, gizli fuhuş yuvalarına ve hattâ bazı zencileri de beyazların devam ettikleri sefahet yerlerine götürmekte gayet usta olmuştu. Malcolm X hayatının bu devresini anlatırken «En iyi müşterilerim Papazlar, sosyal yardım işlerinde çalışanlar, emniyet mensupları ve daha bunlar gibi başkalarının hayatlarını idare etmekte esaslı rolleri olan önemli insanlardı» demektedir. Geliri ayda birkaç bin doları geçiyordu. Polise bol bol rüşvet vermesine rağmen birara hırsızlık suçundan hapse atılmaktan kurtulamadı.

Cenab-ı Hak dileyince en basit bir şeyi hidayete vesile kılar. Malcolm X de işlediği hırsızlık suçu yüzünden atıldığı hapishanede, ebedî kurtuluşun kapısını ilk defa aralık bulmak saadetine nâil oldu. 1947 senesinde MASSAC HUSSETT Eyaletinin CONCORD şehri ceza evinde bu mahkûmiyetini çekerken DETROİT'deki müslüman mescidi mensuplarından bulunan başka bir mahkûmun irşadiyle müslümanlığı kabul etti. O dakikadan itibaren yaşadığı kötü hayata bütün samimiyetiyle tövbe ederek kendini İslâm dâvasına adadı. Öyle adadı ki, bizim memleketimizdeki birçok adayışlar gibi değil. Olaylar bütün dehşetiyle karşısına çıktığı zaman bükülüp yüz geri etmedi. İslâm ile şereflendikten sonra ve böylesine kötü muhit ve alışkanlıklar içindeki, bu insanlarda öyle yüksek bir ahlâk ve namuskârlık görülmektedir ki, bunu dostları kadar düşmanları da tasdik mecburiyetinde kalmaktadırlar. Fakirlik ve sosyal yapının baskıları onları daha önce sefil ve ümitsiz bir yaşayışa sevkederken birdenbire müslümanlığın büyük ve ulvî prensiplerine kalp-

leri râm olunca inanılmaz bir manevî istihale ve terakki gösteriyorlar. İdeolojik suçlar dışında hiçbir müslüman zencinin müslümanlıktan önce olduğu gibi adî bir suçla hapishaneye girdiği asla görülmemektedir. Eski alışkanlıkları zina, fuhuş ve hırsızlık kendileri için ebedî bir meçhûl haline gelmekte ve içinde bulundukları maddî ve manevî sıkıntılara büyük bir azim ve tevekkülle karşı koymaktadırlar. Elijah Muhammed W.S.Ton'da yaptığı bir konuşmada «Benim müritlerimin büyük ekseriyeti vaktile en adî suçları işlemiş insanlardır. Fakat ben onları, kendi kendilerini tanıma yolları ile bambaşka bir insan yaptım,» demiştir. Onu dinleyen büyük kalabalıkda; W. S.Ton'un yüksek binalarının cidarlarını yalayarak semaya doğru yükselen dehşetli bir sayha halinde «ELHAMDÜLİLLAH» diye mukabele etmişlerdir. Gerçekten müslüman olmayan zenciler Elijah Muhammedin bu kendi kendini tanıma doktrinine önceleri dudak büküyorlardı. Fakat bugün bu telkin ve irşatlarla zenciler artık renk ve ırklarından utanacakları yerde bilâkis bununla iftihar etmeye başlamışlardır. Harekete hergün tertemiz kıyafetli terbiyeli, örnek alınacak derecede dürüst ve namuslu bir çok eski mahkûm zenci katılmakta ve gitgide kabaran umumî yekûn içinde şeklî ve ruhî bakımlardan İslâm ahlâkının üstünlüklerini yaşamaktadırlar.

Zenci Müslümanlık hareketinin gelişmesini temin eden en önemli faktörlerden biri de, bu siyah ırktan olmanın getirdiği utanma ve aşağılık hissi yerine öğünme duygusunun bütün zenciler üzerindeki câzibesidir. İşte Malcolm X de bu kendi kendini tanıma metodu sayesinde İslâm, ahlâk ve inanışına kazanılmış ve bu hareketin en kudretli hatibi olarak ortaya çıkmıştı. Kendisi bir zenciye müslümanlığı kabul ettirirken, bu hareketin diyalektiğini izah edecek mahiyette olmak üzere karşılaştığı şu hâdiseyi nakletmektedir. Karşısına müslüman olmak için

labama'da 3000'den fazla zencinin tevkifi üzerine olay yerine yetişen Malcolm X fotoğraf çekerken.

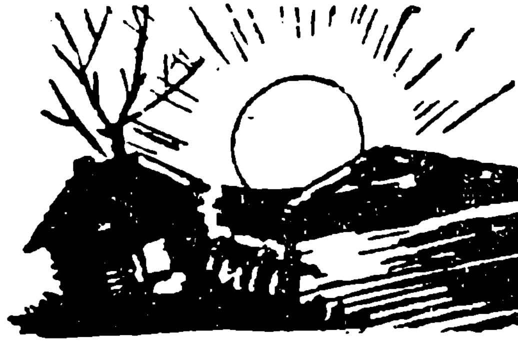
gelen bir zenciye Malcolm X: «Kardeşim demiş, evvelâ kumarı, içkiyi, küfrü ve esrarı bırakacaksın, sonra çapkınlıklardan vaz geçerek karına sadık kalacaksın. Zenci bir saniye düşünmüş sonra da «Yok, demiş. Ben yapamam bunları, ben Hıristiyan kalayım daha iyi.»

Malcolm X 1946 - 52 yılları arasında hayatını hapishanelerde geçirdi. 1962 yılına kadar Elijah Muhammed'in en yakın bir müridi ve hareketin en müessir hatibi idi. Onun bu devrede zenci müslümanlara verdiği va'zlardan birkaç misali kitabımızın son bölümünde tetkik edince bu devrede onun Elijah Muhammed'den farklı düşünmediğini göreceksiniz. Gerek Elijah Muhammed'in peygamberliği gerek aşırı ırkçılık ve beyaz düşmanlığı mes'elelerinde Elijah Muhammed'in bir kopyası halinde idi. Fakat 1962 yılında gerçek İslâm itikad sistemine tam nüfuz ve vukuf peyda ederek Elijah Muhammed'e cephe aldı. 1964 yılında hacca gitti. Orada Dünyanın her tarafından gelen müslümanlarla görüşüp tanışarak İslâm itikadının bütün esaslarını tam manasiyle öğrendi. Tunus, Cezayir gibi bir çok müslüman memleketlerini dolaştı. O güne kadar noksan ve kusurlu olan itikadını düzelterek tam bir ehli sünnet müslümanı oldu. New-York'a döndüğü zaman gazetecilere ve zencilere hitaben şöyle demişti: «Ben ırkçıydım ve İslâmiyeti ancak o şekilde benimsemiştim. Fakat Hazreti Muhammed ve Hazreti İbrahim'in yaşadıkları mukaddes diyarları ziyaret ettikten sonra şimdi artık gerçek bir müslüman oldum. Artık eski ırkçı değilim. Allaha çok şükür onu terkettim. Artık İslâmiyetin bir davetçisiyim.» Bundan sonra hareketi tam ehli sünnet itikad sistemine tevcih etmek için faaliyete girişmiştir. Fakat bu onun, iki hasım arasında kalmasını sonuçlandırmıştır. Bir kere zenci müslümanlık hareketine karşı olan hıristiyan beyazlarla hıristiyan zencilerden maada bir de Elijah Muhammed'in husumet çemberi içinde kaldı. Elijah Mu-

E. MUHAMMED MUHAFIZLARIYLA BASIN TOPLANTISINDA : Chicago'daki evinde bir basın toplantısı tertipleyerek Malcolm X'in öldürülmesi olayı ile hiç bir ilgisi olmadığını belirten E. Muhammed, muhafızları, oğlu Muhammed (solda) ve John Ali ile James Şahbaz arasında görülmektuedir.

hammedin ne derece rol sahibi olduğu hakkıyla tesbit edilememiş olmasına rağmen öldürülmesinde ilk akla gelen müessirlerden biridir. Çünkü Malcolm X, bir salonda dinî konuşmalarından birini yaparken kendisine 8 adım mesafeden ateş edilerek şehit edildikten sonra «O çok konuşuyordu, cezasını buldu» demiştir. Bu söz onun mes'uliyet hissesini ispata yeter sanırız. Hiç olmazsa ölümüne üzülmeyip belki de sevindiği söylenebilir. Esasen bu olayda genellikle itham edilmekte olduğundan bir basın toplantısı yaparak bu beyanatı vermişti.

HARAKETİN ÖZELLİKLERİ

Yukarıda da muhtelif vesilelerle temas edilmiş olduğu üzere, bu hareket saf İslâm inançları bakımından bazı eksikler ve hattâ yanlışlar ihtiva etmektedir. Bir taraftan İslâmın ibadet ve ahlâk esaslarında bugün müslüman milletlerin gıpta edeceği derecede bir mükemmeliyet göstermektedirler. Kadınları tamamen islâmî ölçüler içinde giyinip kuşanmakta, cemiyet hayatındaki fonksiyon, mevkiini tamamen İslâmî üslûp ve mantık içinde gerçekleşmektedirler. Erkekler de İslâm ibadetleri kadar İslâm ahlâk ve hayat tarzını gayet sıkı ve kararlı bir şekilde tatbik etmektedirler. Her vesile ile Kur'anın üstünlüğünü ilân etmekte ve bütün inançlarının onun muhteşem muhtevasından ibaret bulunduğunu söylemektedirler. Amerika dahilinde şimdilik dört eyaletin kendi hükümrânlıklarına verilmesini ve bu dört eyaleti Kur'an esasları dairesinde idare etmek istediklerini ilân etmektedirler. Bu kadar mükemmel islâmî davranışların yanısıra inanç esaslarında maalesef iki büyük yanlışları göze çarpmaktadır. Bunlardan biri müfrit ırkçılık diğeri de, Elijah Muhammed'in peygamberliği meselesidir.

A — IRKÇILIK:

Irk bir realitedir. Dünyada belli ırkî farklarla birbirinden ayrılan gruplar inkâr edilemez. İnsanın ilgisi en yakından uzağa doğru gider. Bu da bir realitedir. Yani, insanoğlu önce kendi nefsine sonra yakın aile fertlerine daha sonra da akrabalarına ve nihayet kendi ırkından olanlara doğru merkezden muhite genişleyen bir sevgi ve bağlılık meyline sahiptir. İslâm realist bir sistem olmak itibariyle bu keyfiyeti inkâr etmez. Bu sebeple kâinatın Fahr-i Ebedisi (S.A.) «kişi kavmini sevmekle ayıplan-

maz,» buyurmuşlardır. Fakat insanın kendi kavmine duyduğu ilgi ve beslediği sevgi, aşırı bir şekilde büyütülerek onun dünya görüşü haline getirilemez. Çünkü ırklar zamanla birçok coğrafî, tabiî ve kültürel farkların eseridir. İnsanlar menşe itibariyle hepsi de, Hazreti Âdemin çocuklarıdırlar. Onların arasında üstünlüğün asıl kıstası Kur'an-ı Azimmüşşan'da beyan edilmiş olduğu üzere «Takva»-dır. (1).

Yani kim iman, ahlâk ve faziletçe üstünse o tercih edilir. Cenabı Hak, bütün beşeriyete hitaben: «Ey İnsanlar! Hakiykat biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Sizi (sırf) birbirinizle tanışmanız için büyük büyük cem'iyyetlere, küçük küçük kabilelere ayırdık. Şüphesiz ki sizin Allah nezdinde en şerefliniz takvaaca en ileride olanınızdır. Hakiykaten Allah her şeyi bilen, her şeyden haberdar olandır.» Buyurmaktadır.

Bu sarahat karşısında ırkı iman gibi topyekûn bir dünya görüşünün temeli ve insan hayatının prensipal gayesi haline getirmeye imkân olmadığı muhakkaktır. Bununla beraber Hazreti Peygamberin, kavmin sevilmesiyle insanın ayıplanamıyacağını söylemesi, herkesin kendi kavmine diğer kavimlere nazaran daha büyük bir meyil ve muhabbet duymasının ifadesidir. Bu yüzden bu muvazeneyi bozmamak şartiyle ırkı tutmak mümkündür. Hattâ bir milletin manevî üstünlüklerinden bir kısmı ırkî hasletleri halinde devam edegelmiş ise o hasletleri muhafaza ve müdafaa için ırka daha fazla da itibar edilebilir. Fakat unutmamak gerektir ki, insanın asıl şahsiyetini kuran duygu ve düşünceleridir. Manevî benliğin muhtevası bütün davranışları etkiler. Bu yüzden insanları bağlayan en büyük bağ manevî duygulardır. Meselâ: Biz ırkan Türk olmak itibariyle, Türk Milletini severiz. Ve tabiatiy-

---

(1) Hucurat Suresi: âyet; 13

le bu manada Türkçüyüz de. Fakat Türk'ün muhtevasını sırf ete ve kemiğe tahsis etmeyip onu, İslâm ebedî nizamıyla asıl hüviyetini bulmuş manevî bir şahsiyet olarak kabul ederiz. Bu mesele, Türk Milleti için her milletten daha ayrı bir özellik göstermektedir. Şöyle ki; ırkî hasletlerle yani İslâmdan evvel mevcut özelliklerle İslâm İdeolojisinin büyük değerleri bir çok bakımlardan birbirine uygun ve ahenkli düşmüş ve bin yıllık bir tarihî gelişme içinde aynîleşerek bir kumaşın iki yüzü mesabesinde bir birlik ve ayniyet kazanmıştır. Bu yüzden Türkiye'de İslâm, ilâhî nizamının milletimize kazandırmış bulunduğu meziyetleri küçümseyen bir millîyetçilik, Türk'ün ırkî varlığına dahi, ihanet manasını tazammum eder.

Filhakika, İslâm'da millet, ümmetin ta kendisi olarak va'zedilmiştir. Fakat, bugünkü realitede sosyolojik manada ayrı bir millet mefhumunun vücuda geldiği muhakkaktır. Artık bu kelimeyi ümmet karşılığında ifade etmeye imkân kalmamıştır. Ümmet belki, ayni dünya görüşü ve inancına bağlı milletlerin sosyolojik manâdaki, millî varlıkları üstünde tesis ve teşkil edecekleri bir bloklaşmanın adı olmuştur.

Zencilerde bu meselenin, böylesine benimsenip kavranmasına içinde bulundukları şartlar müsaade etmemektedir. Çünkü kendilerini en tabiî sosyal ve insanî haklarından mahrum kılanlar, onların bütün kusurlarını ırkları ile izah etmekte ve kendilerini de ayni tarzda bir reaksiyona mecbur kılmaktadırlar. Onlar beyaz Amerikan halkına nazaran siyah derileriyle sırf ayrı bir ırka mensup olmak dolayısiyle tahkir edildiklerini görmektedirler. Bu yüzden, kendilerinin ırkî özellikleri olarak iddia ve ilân edilen ahlâkî düşkünlüklerini Amerikalılara ters çevirmekte ve yine ırk ile izah etmektedirler. Demek ki, bu yanlışa sürüklenmelerinde içinde bulundukları sosyal yapının özellikleri son derece müessir olmaktadır.

Harlem'de 142. Sokakta Malcolm X (Malik Şahbaz) ın cenazesini takip edenler. Karısı ve yakınları

Bu yanlış ve aşırı ırkçı görüşü ne ölçüde sert ve müfrit olarak beyan ettiklerine bir misâl olmak üzere yukarıda hikâyesini naklettiğimiz gerçek şehit Malik Şahbaz'ın (Malcolm X) henüz bu hataları görememiş bulunduğu bir sırada cemaata karşı yaptığı şu konuşmayı kaydedelim.

Malcolm X, cemaata hitap eder:

— Biz Allahın kullarıyız ama aynı zamanda onun timsaliyiz.

Cemaat bir ağızdan bağırır:

— Ne demek istediğinizi açıklayın, Hoca Efendi.

— Demek istiyorum ki, Allah da bizim gibi siyahîdir.

— Allahı zülcelâl.

— Allah, Dünyayı yaratırken kendisi de orada bulunuyordu.

— Doğru, doğru.

— Şu halde biz de Dünya yaratıldı yaratılalı yer yüzünde bulunuyoruz.

Cemaat, sevinç ve şükrân duygularının verdiği galeyan içinde bağırarak ayağa kalkar:

— Doğru, haklısın. Elbette.

— Mavi gözlü beyaz adam üstün adam olduğunu iddia ediyor. Ona kendisinin atası, dedesi biz olduğumuzu öğretmenin zamanı geldi de geçti bile.

— Daha açık konuşun, Hoca Efendi. Bize her şeyi izah edin.

Malcolm, Harlem zenci mahallesinin bir sokağında toplanmış olan üç bin dinleyiciye:

— Beni iyi dinleyin şimdi, diye bağırır, iyi dinlerseniz siyahların beyazlardan niçin daha üstün olduğunu anlarsınız.

— Dinliyoruz. Anlatın.

— Siyah temel bir renktir. Kuvvetli bir renktir.

— Öyledir, öyledir.

— Başka her hangi bir rengi, renkleri birbirine karıştırarak elde edebilirsiniz. Ama siyahı, renklerin karışımı ile elde edemezsiniz. Siyah, ancak siyahtan meydana çıkar. Siyah da esas renk, mükemmel renk olduğuna göre en iyi renk demektir, öyle değil mi?

— Öyle, öyle.

— Böyle olunca iyilik de siyahtır, Allah da siyahtır. Bir insan ne kadar siyahsa o kadar iyidir. Bir insan ne kadar beyazsa, siyahlıktan o kadar uzaktır, yani iyi olmaktan da o kadar uzaktır. Haklı mıyım, haksız mıyım?

— Haklısınız.

— Sözün kısası, beyaz adam ahlâk bakımından tamamiyle tefessüh etmiş bir varlık, bir yılan, bir şeytan. Mahvolması, yer yüzünden silinip süpürülmesi zamanı da yaklaşmaktadır.

Dinleyiciler artık tam manasiyle coşmuşlardır. Malcolm'u dakikalarca alkışlarlar. Köşe başlarında nöbet bekleyen beyaz Amerikalı polisler, oralarda bulunan beyaz seyircileri hafifçe dürterek onlara «yollarına gitmeleri» tavsiyesinde bulunurlar.

Allahın siyah bir Allah, beyazların da yaradılıştan kötü mahlûklar olduğu iddiası zenci müslümanları, bir çıkmazın içine sürüklemektedir. Öyle ya, iyi bir siyah Allah kötü beyaz kulları niçin ve nasıl yaratır?

Siyah Müslümanlar bu muammayı Yakub nazariyesi denilen bir nazariye ile çözmeğe çalışmaktadırlar, çünkü Onların iddiasına göre ilk insanın zenci olduğunu kabul etmemiz için, siyah insandan beyaz insanın nasıl ürediğini de biyolojik bakımdan ispat etmeleri gerekmektedir. Elijah Muhammed bunu şu şekilde izah etmektedir: Kafkas ırkı denilen beyaz ırk siyah ırkın en zayıf, en mukavemetsiz fertlerinin soyundan gelmiştir. Siyah ırk insanların bünyelerinde iki türlü insan nüvesi bulunmaktadır. Bunların biri simsiyah, öbürü kahverengidir. Kahverengi

nüve siyahtan daha zayıftır. Bu zayıf nüve veya insan özü siyah bir insandan alınıp başka siyah bir insana aşılanırsa ve bu ameliye onun çocuğuna, çocuğunun çocuğuna kısacası soyuna devamlı surette tatbik edilirse neticede ortaya beyaz bir insan çıkmaktadır. Bunu 6645 yıl önce yaşamış Yakub adında bir âlim keşfetmiştir. Doğumla ilgili biyolojik kanunlar son derece titizlikle takip edilmek şartiyle altı yüz sene içinde simsiyah bir adamın neslinden bembeyaz insanların ürediği görülmüştür.

Elijah Muhammedin bu izahına göre Yakub nazariyesi başarı ile neticelenmiş bir tecrübe olmuştur. Fakat ona göre ne yazık ki bu tecrübe yer yüzünü beyaz tenli, mavi gözlü, gerek vücut ve gerekse ahlâk bakımlarından zayıf ne dayanıksız insanların istilâ etmesine de yol açmıştır. Elijah Muhammed sözlerine misâl olarak Dünyaca meşhur zenci boksörlerin, atletlerin, futbolcuların adlarını verir. Beyazların kötülüklerine örnek olmak üzere de Almanyadaki işkence kamplarından, Hiroshimaya atılan atom bombasından, hele en başta Amerikada zencilere yapılan zulüm ve hakaretlerden bahseder. Netice olarak sözlerini şu şekilde hülâsa eder: Yaradılıştan kötü olan beyaz ırkın mensupları, yılandır, ejderhâdır, şeytandır, iblistir. Bunlar yalancıdırlar, öldürücüdürler. Doğruluğun, dürüstlüğün ve gerçeğin olduğu kadar bu vasıfları taşıyanların ve ortaya koyanların da düşmanlarıdırlar.

Siyah ırkın üstünlüğünü tarih de te'yid etmektedir. Beyaz ırkın mensupları Avrupa kıt'asında mağaralarda yaşarlar, hayvanlar gibi ellerinin üzerinde yürürlerken siyah ırkın mensupları Afrikada kendilerine hatırı sayılır bir medeniyet kurmuş bulunuyorlardı.

Beyazların Afrikanın göbeğine kadar sokulması ve Afrikalıları toplayıp Yeni Dünya'ya götürerek kendile-

rine köle yapması bu medeniyetin yıkılmasına sebep olmuştur.

«Fakat Afrika medeniyetinin çökmesi geçici bir olaydır. Altı bin yıldan beri kötülükleri ile Dünyayı kasıp kavuran beyaz adam yakında mahvolacak ve siyah adam yine eski kuvvet ve kudretini elde edecektir.»

Tabiatiyle bütün bu masallar, biraz da hakîr görülmekten dolayı ruhlarında büyük bir aşağılık duygusu teşekkül etmiş bulunan zencilerin bu aşağılık duygusundan kurtulmalarını temin için uydurulmaktadır. Zenci müslümanların maneviyatlarının çok kuvvetli bulunduğu her vesile ile müşahede edilmekte olduğundan bu yanlış ve biraz da garip telkinlerin netice olarak bir derece faydalı olduğu da söylenebilir.

Bu yanlışlar hareketin liderlerini bir çok kereler müşkül vaziyetlere sokmuştur. Meselâ; Malcolm X, Los Angeles televizyonunda zenci ırkının esas kültürünün İslâmiyetle başlamış olup olmadığı konusunda bir münazaraya iştirak etmişti. Stüdyodan çıkarken bir grup İranlı müslüman öğrenci etrafını sararak kendisine zenci müslüman mabedlerine girmek istedikleri halde beyaz ırka mensup İblisler oldukları mülâhazasıyla içeri kabul edilmedikleri hususunda şikâyette bulundular. Malcolm X bu İranlı talebeleri güçlükle yatıştırıp ikna edebilmişti. Neticede birbirlerine Cenab-ı Hakk'ın lütuf ve inayetine mazhar olmalarını temenni ederek ayrılmışlarsa da iki tarafın da tam manasiyle tatmin olmadıkları muhakkaktı. Malcolm X, o sıralarda, ruhunda bu yanlışa karşı bilâhare doğarak isyanın belki de tohumunu taşıyordu. Fakat içinde bulunduğu şartları gayet güzel izah etmek üzere öğrencilere bu hâdiseye şu gözle bakalım demişti: «Kafese kapanmış bir arslanın kükremesiyle ormanda boş gezen bir arslanın kükremesinde çok büyük fark vardır değil mi? İşte sizlerin bizim mescitlerimize gelip de kabul

olunmayışınız bundan ileri gelmektedir. Ama bütün arslanlar birbirlerini severler. Kaplanlardan nefret ederler. İşte asıl önemli cihet de budur.»

Malcolm X bu sözlerle Amerikalı zenci müslümanların beyazların kurmuş oldukları medeniyet kafesinde mahpus hayatı geçirmekte olduklarını ifade etmek istemişti. Böyle bir kafeste yaşayan zenci müslümanların kükremelerinin beyaz müslümanların kükremesinden çok daha basit ve ilkel bir seviyede olması normaldir, demek istemişti.

Zenci müslüman liderlerinin vaazlarında zenci ırkının üstünlükleri ve Afrika medeniyeti oldukça geniş bir yer işgal eder. Bunun, zenci ırkında cemiyetin tesiriyle yerleşmiş bulunan aşağılık duygularını söküp atmak gibi amelî bir ihtiyaçtan doğduğu muhakkaktır. Ayrıca zenci ırkından, bu güne kadar önem verilmemiş olan bir çok millî kahraman bulup çıkarmaktadırlar. Meselâ; Amerikanın İngiltere'ye karşı giriştiği istiklâl mücadelesinde ilk ve önemli rollerden birini oynamış olan Grispus ATTACS'ın bunlardan biri olduğu ve bir çok icadların isimleri unutturulmuş zenciler tarafından ortaya konduğu uzun uzun izah edilmektedir. Meselâ; saat pandülünün Benjamin BANNAKER adında bir zenci tarafından bulunduğunu insan kanının muhafaza edilerek icabında kullanılabilmesi usülünü de Dr. Charles DRUY adlı zenci bir doktor tarafından icad edildiğini söylemektedirler.

Amerikan okullarında ise zenci ırkına hiç bir mükemmellik izafe edilmedikten başka hakîr bir nazarla bakılmak alışkanlığı devam etmektedir. Bu sebeple Amerikan zencileri için müslüman liderlerin konuşmaları ırkî, hattâ tabir caizse millî bir heyecan kaynağı olmaktadır. Bu yüzden henüz 2 milyonu İslâmı kabul etmiş bulunan 22 milyonluk zenci kütlesine İslâmiyet aslında yanlış ve müfrit bir davranış olan bu ırkçı telkinler yüzünden daha da câ-

Gerçek şehit Malcolm X (Malik Şahbaz)ın mezarı başında dua edenler. Karısı ve yakınları

zip görnmekte ve bütün zencileri şümulüne almak üzere hızla gelişmektedir.

B — ELİJAH MUHAMMEDİN PEYGAMBERLİĞİ

Hareketin bu günkü lideri Elijah Muhammed'in kendinden peygamber olarak bahsettiğini ve kendisine bu sıfatı izafe etmelerine mani olmadığını yukarıda söylemiştik. Bu hiç bir suretle mazur görülemiyecek büyük hata, zenci müslümanların ikiye ayrılmasına sebep olmuştur. Amerika dışındaki müslümanlarla gayet az temasta bulunmaları dolayısiyle zenci müslümanların İslâm tefekkürü bakımından çok eksik ve yanlış bilgilere sahip oldukları bir gerçektir. Fakat bu, hareketin teşkilât bahsinde izah edileceği üzere arapça öğrenim yapan ve Kur'an esaslarını öğreten muntazam disiplinli okullara (üniversite) sahip bulunmaları karşısında bu fâhiş hatayı izah etmeye imkân bulamamaktayız. Zaman zaman İslâmiyetin gerçek tetkiki bazı zencilerin uyanmasını ve böyle fahiş bir hatadan derhal dönmelerini sonuçlandırmaktadır. Bu da zenci müslümanların iki grup halinde toplanmaları neticesini doğurmuştur. Bunlardan birinci ve asıl büyük grup halâ Elijah Muhammed'e inanmakta ise de, gitgide kalabalıklaşan ve şu anda mevcutları 100 bin civarında olan diğer bir gurup da tam sünnî itikadına sahip bulunmaktadır. Bunlár asıl büyük kütleden yeni ayrılmış olmak itibariyle azsalar da her gün daha fazla çoğalmaktadırlar. Bu ikinci grupun ortaya çıkması, Amerikan zenci müslümanlarının istikbalde tam Ehli Sünnet itikadı üzerinde toplanacaklarını gösteren bir delildir. Bu grupun başında **Hacı Talib Ahmed Dâvûd** bulunmaktadır.

Elijah Muhammed 1960 yılında hacca gitmek istediği zaman ikinci grupun lideri ve Ehl-i Sünnet itikadının Amerikadaki mümessili sıfatı ile Hacı Talib Ahmed Da-

vûd gazetecilere beyanat vererek «Elijah Muhammed müslümanlıktan çok uzaktır. O Georgia eyaletinin Sanders Wille şehrinde doğmuş halis muhlis hıristiyan Elijah POOL'dan başkası değildir.» demiştir. Talib Ahmed Davûd da bir Amerikan zencisidir. Teşkilâtına **«Amerikalı Müslüman Kardeşler»** adını vermiştir. Elijah Muhammed'in kendisini peygamber kabul etmesi konusunda açtığı amansız mücadele ile onun itibarını her gün biraz daha sarsmaktadır. Bu mücadelenin en hızlı devresi olan 1960 senesinde Elijah Muhammed rakibini tekzib için hac hazırlıklarına başlamıştı. «Kendi ırkdaşlarımı ve kendi dindaşlarımı ziyaret ve onlarla birlikte ibadet etmeğe gidiyorum,» diyordu.

Malûmdur ki Mekke gibi İslâmiyetin kalbgâhı olan mübarek topraklara müslüman olmayan bir insanın ayak basmasına hac idaresi izin vermemektedir. Bu sebeple Elijah Muhammed müslüman olmamakla itham edildiği bir devrede hacca gitmeğe karar verince bir skandalla karşılaşmamak için evrakını önceden hac idaresine göndererek ziyaret arzusunu bildirmiştir. Hac idaresi Elijah'ın evrakını inceledikten sonra onun Mekke-i Mükerreme'yi ziyaretine hiç bir mâni olmadığını bildirmiştir. Bu haber telgraflarla Amerikanın her tarafındaki zenci müslümanlara bildirilerek gerçekten bir bayram havası estirildi. Bu olay, Elijah Muhammed'in Hacı Talib Ahmed davûd ile arasındaki mücadeleyi onun lehine halletmiş oldu. Çünkü hac idaresi **ehl-i kıble olması** dolayısiyle onun Mekke'yi ziyaretine müsaade etmişti. Bu da zenci müslümanlık hareketinin hakîki İslâmiyetle bir alâkası bulunmadığı hususundaki iddiaları bir müddet için bertaraf etmişti. Bununla beraber bu iki gurup arasındaki mücadele tamamen ortadan kalkmamıştır. Bir televizyon programı için hazırlıklar yapıldığı bir sırada ehl-i sünnet itikadı üzerinde bulunan zenci müslüman liderlerinden bi-

ri «Elijah grupunun hakîki İslâmiyetle hiç bir ilgisi yoktur. Bu hareket ırklar arasında münaferet yaratmağa matuftur. Hakîki İslâmiyette böyle bir şey yoktur.» demiştir. Amerika Birleşik Devletlerinde ve Kanadada yerleşmiş bulunan müslümanların sahip bulundukları tek resmî teşekkül **«İslâm Cemiyetleri Federasyonu»** dur. Bu federasyonun merkezi Chicago'da bulunmaktadır. Bünyesinde her memleketten buralarda yerleşmiş müslümanlar bulunmaktadır. Fakat bu teşekkülün idarecileri de Elijah Muhammed'in müslümanlığı hakkında mütereddit bulunmaktadırlar. Elijah Muhammed, Amerikada, Arapça tedrisat yapan en büyük okulu kurmuş, hayat ve cemiyet kanunu olarak da şeriatı kabul etmiş bulunmaktadır. Federasyon üyeleri bu bakımdan kendisini takdir etmekte, fakat belki bir velî tavrı almak varken nübüvvetten dem vurmasını hoş görmemektedirler. Buna rağmen, Elijah'ın hac iradesi tarafından müslüman kabul edilmesi onun aleyhindeki itham ve iddiaları bir hayli zaafa uğratmıştır. Onun bu yolculuğa çıkmasından bir yıl önce merhum Malcolm X, bir çok İslâm ülkesini içine alan bir geziye çıkmıştı. Maksadı bu ülkelerde Elijah Muhammed'i tanıtmaktı. O Kahire'de bulunduğu sırada hac mevsimi gelip çatmıştı. Kendisine hacca gitmesi teklif edilmiş hatta bu hususta gerekli müsaade bile elde edilmişti. Fakat O, Elijah Muhammed'den önce hacca gitmek istememiştir. Mekke'ye gidecek yerde Amerika'ya dönerek, Elijah Muhammed'e kendisinin Mekke'de büyük bir iştiyakla karşılanacağı hususunda gerçek bir müjde götürmüştür. Bu yüzden ertesi yıl Elijah Muhammed hacca gideceğini ilân etmiş oldu.

Malcolm X'in Kahire'deki temasları ileride kendisinin de tam ehl-i sünnet itikadı üzerine gelmesini temin edecek fikri malzemenin toplanmasına sebep olmuştur. Esasen o Birleşmiş Milletlerde delege bulunan muhtelif Müs-

ilîman kimselerle de öteden beri görüşmekte idi. Mısır bilginlerinden biri zenci müslümanların, içinde bulundukları bu itikadi aksaklıkları bizim de iştirak etmekte olduğumuz şu sözlerle izah etmiştir:

«Amerikalı zencilere, zenci müslümanlar tarafından verilen bilgiler eksik, bazen belki de yanlıştır. Fakat ne olursa olsun, bu dersler ve bilgiler onlara hıristiyanlıktan uzaklaşmak, bizim Allah'ımızı tanımak ve Mekke'ye doğru yönelmek imkânlarını vermektedir. Bizim istediğimiz de budur. Batı bölgelerindeki İslâmiyete yeni kan aşılanması lâzımdır. Eğer Elijah Muhammed bu işi başarabiliyorsa bizim makbûlümüzdür. Amerikalı zenci müslüman dindaşlarımıza doğru ve sahih din bilgisini zamanı gelince vermek bize düşecektir. Şimdiki halde onların yüzlerini Mekke'ye doğru çevirmeleri bizim için kâfidir.

Elijah Muhammed'in hacı olmuş bulunmasına rağmen kendisini peygamber ilân etmekteki hatasının tesiri zâil olmuş sayılmamalıdır. Ancak her şeye rağmen hareketin yeniliği nazarı itibare alınarak ileride düzelme ihtimali ile üzerinde fazla durulmamakta ise de gerçekten büyük bir hata olduğu muhakkaktır. Zenciler içinde kısa zamanda binlercesi daha şimdiden bu durumu görerek hareketi onun rağmına çevirmeye girişmiş bulunmaktadırlar. Kısacası bu harekette, Elijah Muhammed'e karşı kül altında ateş vardır. Herkes, yetmiş yaşında bulunan bu ihtiyarın nasıl olsa pek yakında öleceğini hesap ederek şimdiden onun şahsına karşı cephe açmak lüzumunu duymamaktadır.

TEŞKİLÂT

Zenci Müslümanlık hareketinin sadece dinî bir mahiyet taşımadığı siyasî ve hatta askerî yönleri bulunduğunu iddia edenler olmuştur. Filhakîka onların toplantılarına

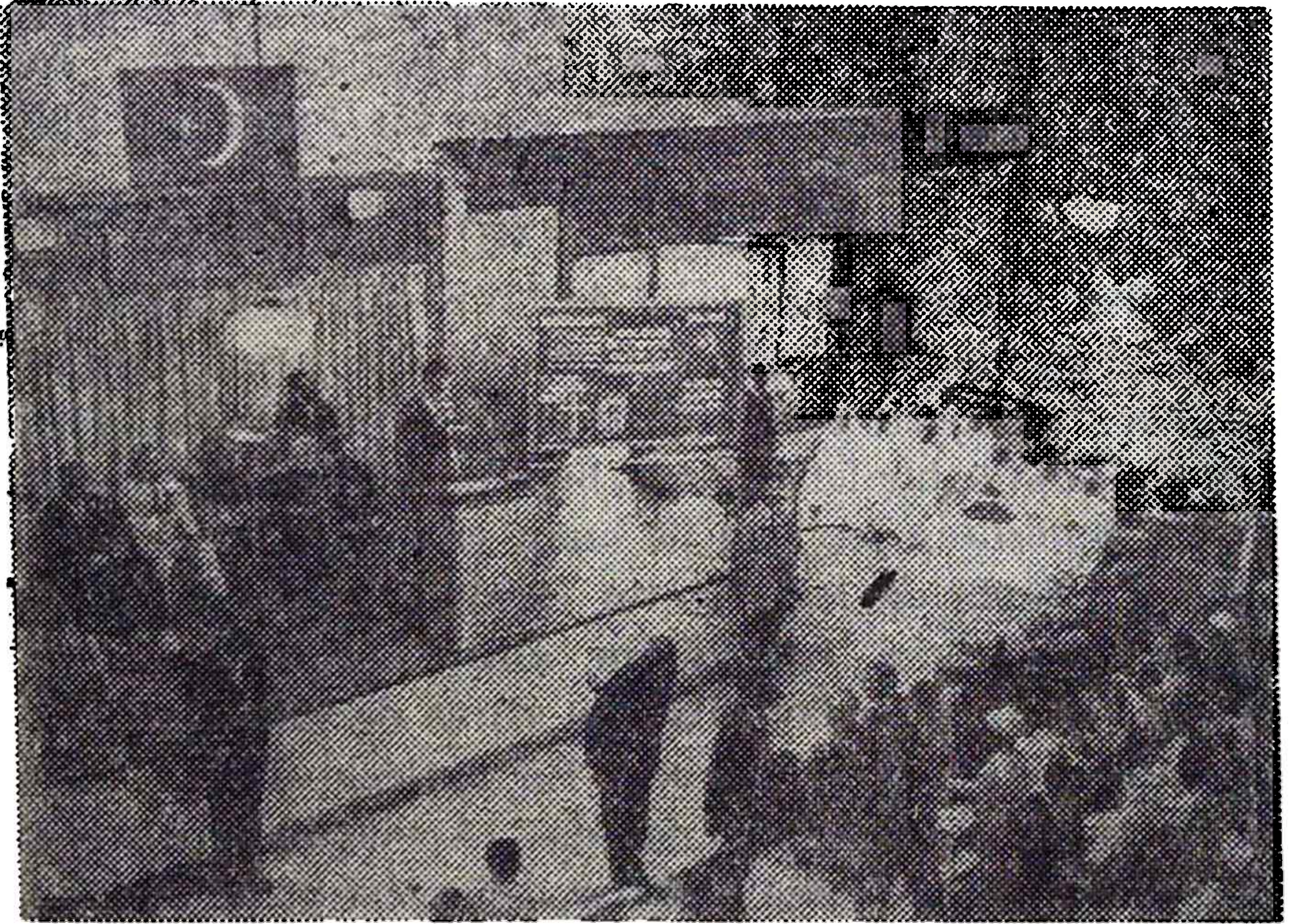
bazı alman nazilerinin katıldıkları da görülmüştür. Bu hususta uzun münakaşalar cereyan ettikten sonra durum dinî ve kanunî bakımdan artık kesinleşmiş bulunmaktadır. Amerika Birleşik Devletlerinin bir çok eyaletlerindeki mahkemeler bunların dinî bir topluluk olduklarını resmen tanımak mecburiyetinde kalmış ve cezaevlerindeki zenci müslümanların kendi inançlarına göre ibadet etmelerine müsaade etmiştir.

Zenci Müslümanlık hareketinin kadrosuna girerek müslümanlığı kabul edenler kat'î olarak bilinmemekle beraber iki milyon civarında tahmin olunmaktadırlar. Bunlar her önüne gelen zenciyi müslümanlığa sokmak için büyük bir gayret sarf etmektedirler. Zenci mahkûmlarla fakir ve ümitsiz halk tabakalarına İslâmiyeti kabul ettirmek hususunda gerçekten bir başarı sağlamaktadırlar. Bu hareketi kötülemek isteyenler, ekseriyetle böyle suçlu ve mahkûm insanların bu harekete katılmalarını ele alarak bunların âdî ve sefih bir topluluk olduklarını ileri sürmüşlerdir. Halbuki durum bunun tamamen aksinedir. Zenci müslümanlar arasında suçluluk nispeti inanılmıyacak kadar düşüktür. Hattâ Amerikada çok önemli bulunan çocuk suçluluklarında da zenci müslümanlar en düşük nispeti temin etmekle, gerçekten örnek sayılabilecek bir ahlâkî üstünlük göstermektedirler. Gayet kötü bir hayat yaşarken birdenbire müslümanlığı kabul etmekle inanılmaz bir derecede değişme göstermektedirler.

Zenci msülümanların faaliyetlerinin iki merkezi vardır. Mescidler ve lokantalar. Bunlar fakir zenci mahallelerinin ortasında bulunmakta, mücadele ve ibadet faaliyetlerinin merkezini teşkil etmektedirler. İbadetten evvel ailece ve guruplar halinde lokantalara gidilerek yemek yerler, vaktiyle çoğu hıristiyan Baptist mezhebine mensup bulunan bu ailelerin erkekleri siyah, kadınları da beyaz ve bol elbiseler giyerler. Bilhassa kadınların İslâmi

tesettüre son derece riyatkâr bulundukları daha ilk nazarda göze çarpar. Çocuklar da Zenci Müslümanlık Hareketine mensubiyeti bildiren rozetler takarlar. Lokantalardaki yemekler evlerindeki gibi dinî kaidelere uyan sade ve mütevazi yemeklerdir. Domuz etine veya Allah'ın ismi anılmadan kesilmiş bulunan diğer hayvanların etlerine el sürmezler.

Bu lokantalar, bir nevi buluşma ve toplantı merkezleridir. Her türlü propaganda yayınlarını buralarda da-

MÜSLÜMAN ZENCİLERİN CAMİLERİNDEN BİRİ

Harlemdeki camiin içi. Kürsüde Malcolm X. Kenarda hilâl ve bir siyah tahta. Bu tahtanın bir yanında Amerikan bayrağı, diğer yanında zenci bayrağı. Amerikan bayrağının altında kölelik, ıstırap, ölüm... ibaresi ve bir haç, zenci bayrağının altında ise, hürriyet, adalet, müsavat yazılı. Bunların altında da, «Armageddon Savaşını bunlardan hangisi kazanacak?» ibaresi. Bütün zenci camilerinde hep bu manzara ile karşılaşılır.

ğıtırlar. Teşkilâtın malî hususları bu lokantalarda görüşülüp kararlaştırılır. Yeni müslüman adayı zenciler bu mahfellerde ikna edilip İslâma ısındırılır. Bir zamanlar Harlem'in Lenox caddesindeki 116 ncı sokakta bulunan 7 numaralı lokanta merhum Malcolm X Hocanın bir nevi karargâhı olarak en faal bir lokanta idi. Guruplar lokantalara girince kadınlar birer birer eşlerinden ayrılarak lokantanın bir tarafına çekilirler. Herkesin üstü başı iyice aranarak silâh ve bıçak gibi aletler toplanır. Bunun sebebi gayet basittir. Toplantıda beyazlar hakkında yapılacak açıklamalardan dolayı kafası kızan her hangi bir zenci müslümanın sokağa fırlayarak aşırı bir harekette bulunması önlenmek **istenir.**

Konuşma hatibin «ESSELÂMÜ ALEYKÜM» hitabı ile başlar. Cemaat, buna «VEALEYKÜMÜSSELÂM» diye karşılık verir. Bunu müteakiben, Allah'a hamd edip peygambere salat ve selâm getirdikten sonra vaaz başlar **Camide büyük bir kara tahta bulunur. Bunun bir tarafında bir Amerikan bayrağı ile onun yanında bir haç resmi, öbür tarafında da İslâmiyetin senbolü olan hilâl resmi vardır.. Amerikan bayrağının altına «Kölelik, Iztırap, Ölüm» İslâmiyet senbolü Hilâl'in altına da «Hürriyet, Adalet, Müsavat» sözleri yazılıdır.** Bu sözlerin daha altında da bütün kara tahta boyunca da «Armageddon savaşını bunlardan hangisi kazanacaktır.» cümlesi yazılmıştır.

Bu vaazların konuları çoğu kere zencileri ahlâklı ve şerefli bir yaşamaya davetle ırk ve cemaat şuurlarını takviye mahiyetindedir. Ayrıca bütün Amerikan tarihi boyunca yaşadıkları ibret ve ıztırap dolu hayat hatırlatılarak hıristiyanlığın ve beyazlığın kötülüğü telkin edilir. Bu toplantıların en heyecanlı safhasını harekete yeni katılanların bütün cemaatı tuğyan haline getiren kelime-i şehadet getirişleri teşkil eder. **Lâ İlâhe İllâllâh** sayhaları bir okyanusun sahilinde biteviye gürüldeyen sonsuz dalgalar gibi

küçücük mabedden sokaklara taşar. Beyaz, zenci bütün yollardan geçenler bu ilahî bestenin ihtişamlı ihtizazları ile ürpererek durup dinler ve mabedin kapılarına taşan büyük kalabalığı seyrederler. Böylece her va'zdan sonra en az 15-20 kişinin ihtida ederek İslâm şerefine nail olduğu görülür.

Müslümanlığı kabuletmeye karar veren her dinleyiciye kendi elyazısı ile şöyle bir mektup yazıp göndermesi hususunda talimat verilir:

Adres
Şehir, Eyalet
Tarih

Mr. W. F. Muhammed
4807 South Woodlawn Avenue
Chicago 15 İllinois

Aziz Kurtarıcımız,

Ben hocalarınızdan biri tarafından İslâmiyet hakkında verilen derslere devam etmekteydim. Allahın varlığına, birliğine, Muhammed'in (S.A.V.) O'nun resulü olduğuna şehadet ediyorum ve inanıyorum. Hak dinini kabul etmek istiyorum. Lütfen bana hakikî ismimi veriniz. Kölelik ismim .... idi.

İsim, Adres, Şehir, Eyalet

Bu şekilde yazılmış bir müracaat mektubu derhal Chicago'ya gönderilir ve eğer yazılışında bir yanlışlık veya eksiklik yoksa müracaat sahibine, içinde iş ve aile durumu hakkında sualler bulunan bir anket sureti gönderilir. Aynı zamanda, bulunduğu bölgedeki müslüman kardeşler tarafından hakkında adamakıllı tahkikat yapılır. Eğer bunun sonu iyi ise müracatçı, zenci müslüman topluluğuna üye olmak hakkını kazanır ve ancak o zaman

«kölelik» zamanındaki soy adını değiştirmek hakkını da elde etmiş olur.

Bir zenci müslümanlığa girer girmez Amerikan milliyetinden ayrı bir milliyete İslâm milliyetine dahil olduğunu kabul eder. Bu milletin bir bayrağı bir sembolü bir de umdesi vardır. **Bayrağı bütün mescitlerde asılır. Üzerindeki sembolü İslâmın sembolü Hilâl'dir. Umdeleri de İngilizce ifadesi ile «There is no God but Allah» yani «LÂ İLAHE İLLALLAH» dır.**

Teşkilâta giren bir zencinin hayatı artık lokanta ve mescid çerçevesinde cereyan eder. Bu zenci müslümanlar, kimlerdir, nerelerde otururlar ve ne ile geçinirler? bunu her zaman katiyetle tayin etmek mümkün değildir. Gerçi erkeklerin umumiyetle yakalarına bir rozet takmaları, kadınların uzun, bol ve beyaz elbiseler giyerek saçlarını itinalı şekilde örtmeleri kendilerinin tanınmasına yardım eden dış faktörlerdir. Fakat bu görünüşte olmıyan müslüman erkek ve kadınlar da mevcuttur. Çünkü kendilerini belli etmeleri bir çok ahvalde işsiz kalmalarını sonuçlandırmaktadır. Üstelik de beyaz Amerikalılara karşı fiilî bir mücadeleye daha emin bir tabirle cihada hazırlanmakta bulunduklarından bu tarzda hareket etmektedirler. Bu yüzden belli başlı büyük şehirlerdeki iş ve işçi bulma idarecileri zencileri işe alırken ince eleyip sık dokumaktadırlar. Beyazların evlerine gönderilen zencilerin bilinmedik bir anda cihada kalkışacak müslümanlardan olmalarından son derece korkulmaktadır.

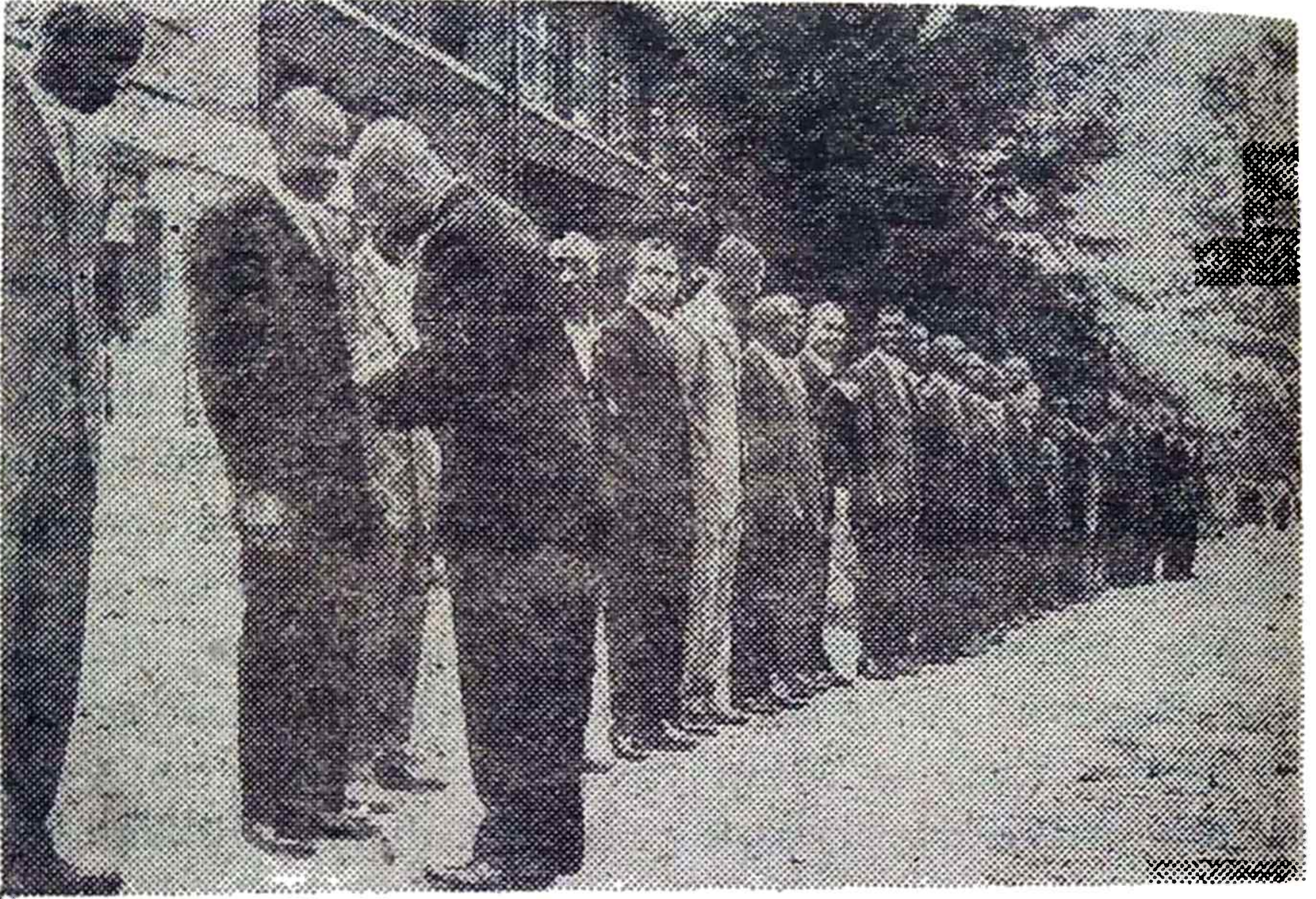
Zenci müslümanların teşkilâtlarını yürüten maddî faktör de hakkıyle bilinmemektedir. Bu husustaki çalışmalarını gayet gizli yürütmektedirler. Fakat herkesten gündeliğinin onda biri oranında vergi aldıklarını ve mescidlere bağlı lokantaların kazançları ile toplantı ve vaazlardan sonra yapılan teberruları, teşkilâtın malî kaynakları olarak zikredebiliriz. Her bölgenin lokantası o bölge

mescidinin imam ve vâizinin kontrolü altındadır. Zenci müslümanlık hareketinin bütün ileri gelenleri son derece mütevazi yaşamak hususunda aralarında and içmişlerdir. Zira hayatlarından kazanç temini için bir zaman ayırmadıkları cihetle geçimleri teşkilâtın bütçesinden temin edilmektedir. Zenci müslümanlar gayet çalışkan ve tutumludurlar. Hareketin liderleri onları iktisadî teşebbüslerde bulunmaya ve bir sanat öğrenmeye teşvik ederler. Bu husustaki müteşebbislere teşkilâtça kredi vermek vesair hususlarda yardımcı olmak gibi ilgiler gösterilir. Her mescidde toplanan gelirler Chicago'daki merkeze gönderilir.

Çocuklara daha küçüklüklerinden itibaren sistemli şekilde dinî bilgiler verilir. Erkekler «İslâmın Nimetleri» adı verilen bir organizasyon tarafından nezaret ve mürakabe altında bulundurulur. Zencilere alış verişi kendileri gibi müslüman olan kimselerden yapmaları tavsiye edilir. Basın ve yayın işlerine büyük kıymet verirler. Bir çok gazete, dergi ve kitap yayınlayarak fikirlerini geniş halk kitlelerine duyurmaya çalışmaktadırlar. Dükkân açmak ve bir iş kurmak hususunda son derece gayretli ve müteşebbis bulunduklarından aralarında işsizlik nispeti asgarî hadde indirilmiştir. Buna rağmen bir çok müslümanların da beyazların kurdukları ticarî ve sınaî teşebbüslerde çalıştıkları muhakkaktır. Bunun sebebi de şudur: İleride müslümanlar tamamen ayrılarak şeriat sistemi ile yürüyen müstakil bir devlet kurdukları takdirde; beyazların bu gelişmiş müeseselerinde elde edecekleri bilgi ve liyakatle kısa zamanda büyük sınaî teşebbüsleri gerçekleştirebilmek için hazırlanmak gayesi gütmektedirler.

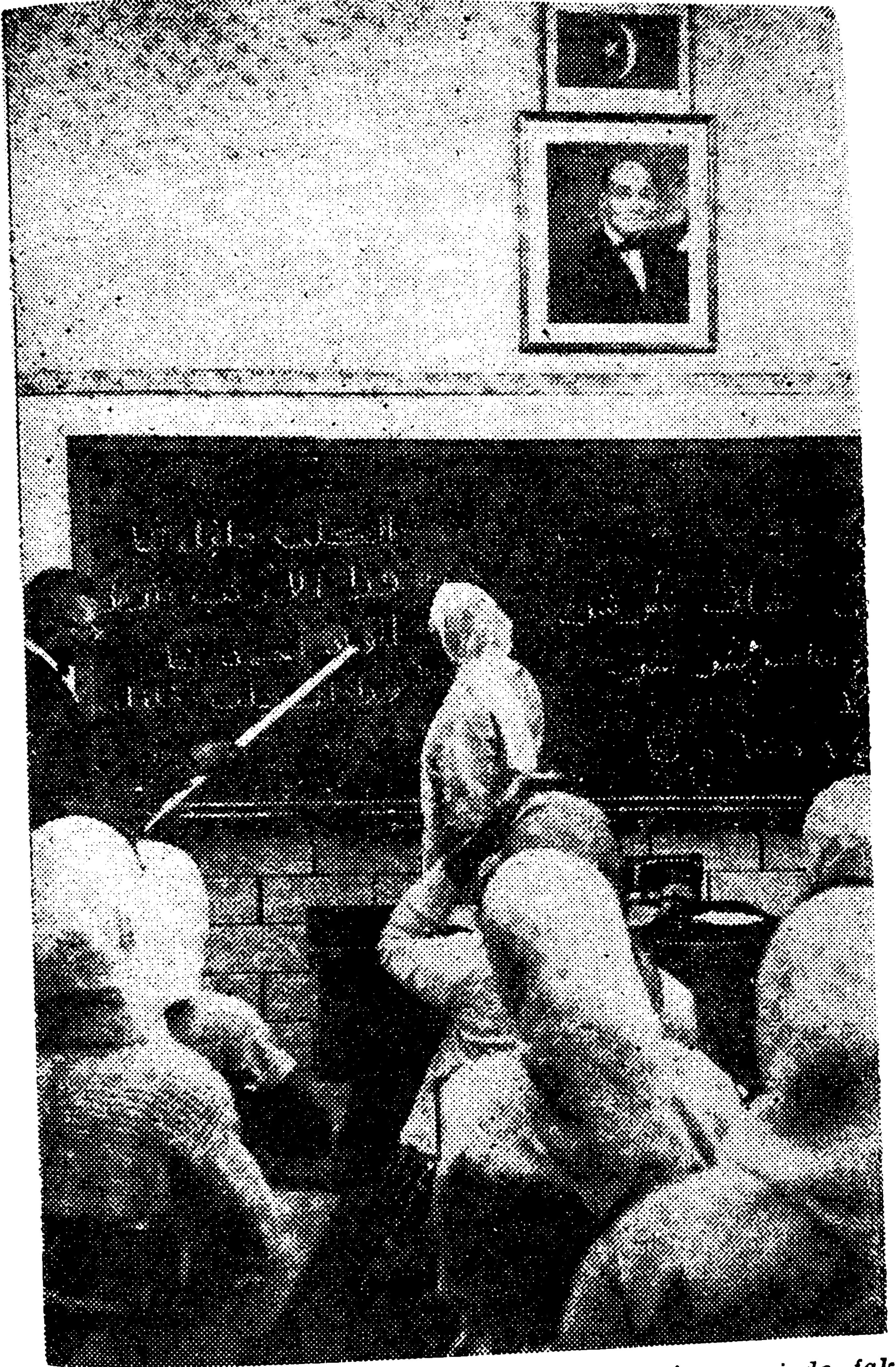
Teşkilât gayet sıkı bir disiplin içinde yürütülür. Her ferdin kadın olsun erkek olsun mes'uliyet ve vazifeleri tesbit edilmiştir. Buna göre hareket etmiyenler veya öğretildiği şekilde İslâm ahlâkının icaplarını yerine getirme-

yenler çeşitli şekilde cezalandırılır. Bu cezalar umumiyetle para cezası veya daha ağır hallerde mescidden muvakkaten uzaklaştırmadır. Kadınlar makyaj yapamazlar. Ve İslâm kadınına yakışmıyan hiç bir tavır ve davranışta bu-

«İslâmın Nimetleri» teşkilâtı mensupları sıkı bir askerî disiplin içindedirler. Resim anbarın bir teftişini gösteriyor.

lunamazlar. Ev işleri, çocuklarının tam İslâmî ölçüler içinde yetiştirilmeleri hususunda kurslara tabi tutularak gerekli bilgilerle techiz edilirler. Bir zenci müslümanın, hareketin «İslâmın Nimetleri» koluna kabul edilmesi bir mazhariyetitr. Bu, teşkilâtın bir nevi emniyet ve inzibat organizasyonudur. Bunlar bir çeşit kurmay heyetidirler. Her mescidde «İslâmın Nimetleri» teşkilâtından bir başkan bulunur. Bu başkan mescit faaliyetlerine nezaret eder. Ayrıca o mescide Elijah Muhammed gibi büyük liderlerden biri geldiği zaman onun muhafızlığını yapar. İslâmın Nimetleri teşkilâtının genel başkanı Elijah Muhammedin damadı **Raymond Sharrif**'dir. Bu teşkilâtın her

Zenci Müslüman kadınları Arapça öğreniyorlar. İlim peşinde, fakat islâm kisvesi içindeler.

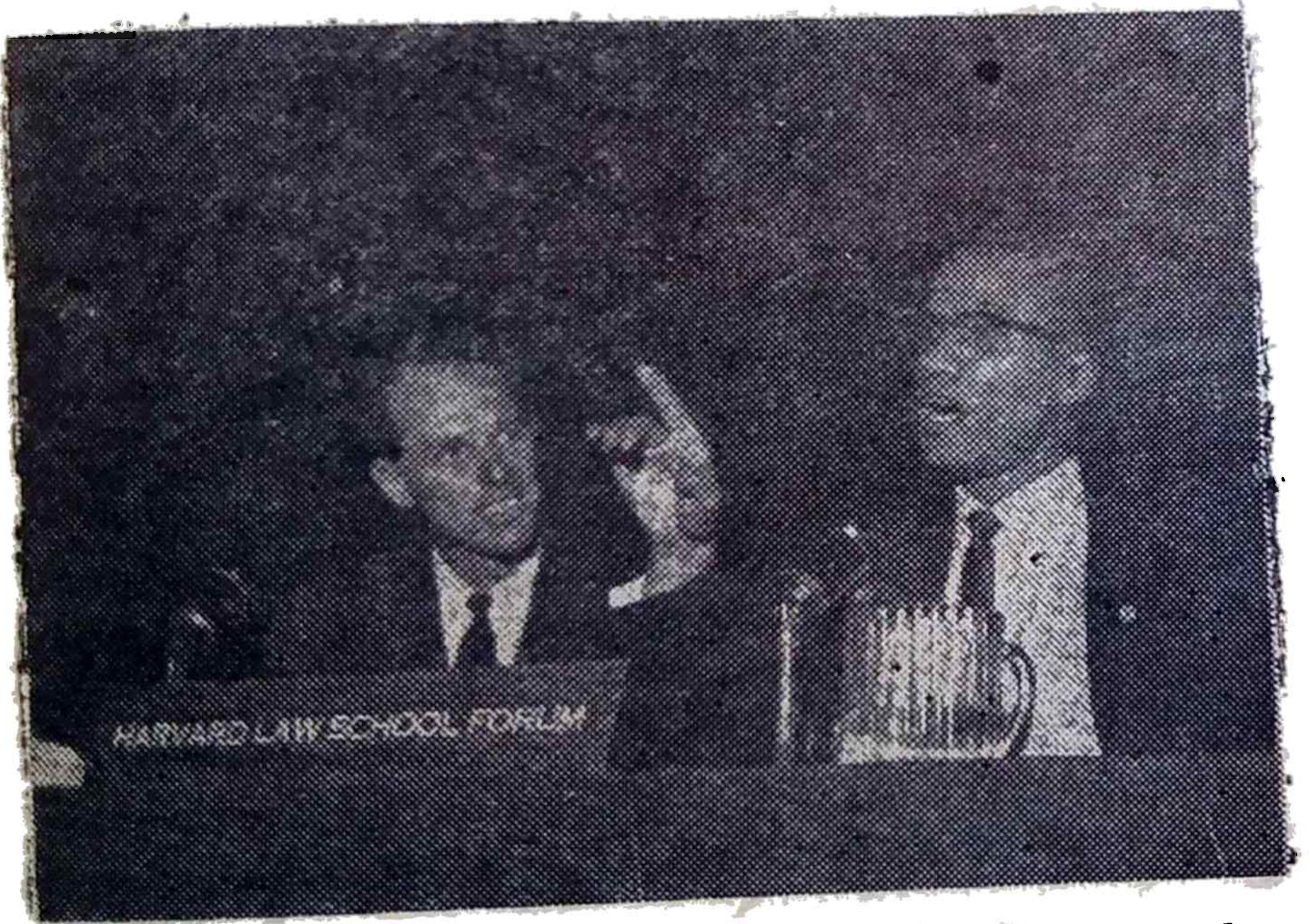
mescitteki mümessili o mescit hocasının üstünde bir otoriteye sahip olmamakla beraber direktiflerini doğrudan doğruya Chicago'daki genel merkezde oturan Raymond Sharrif'den alır. Teşkilâtın kuruluşu şöyledir. İslâmın Nimetleri mahalli kolu ile M. G. T. (yani Müslüman Kızlar Eğitim Kolu) bölgelerine ait konularda o bölgenin hocasının direktifleri altında çalışırlar. Çok önemli konularda doğrudan doğruya genel merkezden talimat isterler. Bu teşkilâtın asıl fonksiyonu, harekete gelir sağlamaktır.

Zenci müslümanların dış yardımlar gördükleri hususundaki hiç bir iddia gerçek değildir. Bütün gelir, bu fakir insanların dişlerinden, tırnaklarından arttırarak verdikleri aidatla gayet tutumlu ve mütevazi yaşayışları ile sağlanır. Bunun yanında müslümanların açtıkları davalardan aldıkları tazminatlar da önemli bir yekûn tutar. Çünkü sık sık hükûmet kuvvetleri tarafından kötü muamelelere, zulüm ve işkencelere uğrarlar. Bunlardan dolayı açtıkları bütün davaları kazanarak büyük ölçüde tazminat almışlardır. Bu tazminatlardan mescitlere de muayyen bir pay ayrılır.

Teşkilât mensupları çocuklarını müslüman okullarına göndermeğe mecburdurlar. Bunların yuvadan lise sonuna kadar bütün tahsil kademelerini ihtiva eden ve adına «Üniversite» denen okulları vardır. Uzun zaman bu okulların muadeleti tastik edilmemiştir. Fakat bugün bir çoğu başarılı çalışmaları ve disiplinli idareleri ile muadelet hakkını elde etmişlerdir. Bu okullar cidden iyi idare edilmektedirler. 1962 yılında Chicago'da bu müslüman okullar, hem beyaz hemde zenci müfettişlerden mürekkep bir heyet tarafından teftiş edilmiştir. Heyete dahil bulunanlardan, evvelce Amerikanın Birleşmiş Milletlerde delegeliğini yapmış bulunan Edith Sampson bu okullar hakkında şu şayanı hayret beyanatta bulunmuştur:

«Zenci Müslümanlar çocuklarını ve gençlerini yetiş-

tirmek hususunda fevkalâde bir program tatbik ediyorlar. Gördüğüm başarıya inanamadım ve son derece tesir altında kaldım.» demiştir. Bu okullarda kız erkek çocuklar ayrı ayrı oturtulmuşlardır. Hepsi de derse girmeden önce ahlâk ve temizlik kontrolünden geçirilir. Öğrencilere İngilizceden başka arapça da öğretilmektedir. Tarih dersini zencilere büyük ölçüde yer vermek suretiyle okutmaktadırlar. Fard ve Elijah Muhammed millî kahraman olarak tanıtılmaktadır. Vaktiyle Malcolm X de böyle tanıtılıyordu. Her dershanenin duvarında bir hilâl ile bir yıldızdan meydana gelmiş bulunan zenci müslüman bayrağı

Malcolm X Harvard Hukuk Fakültuesinde dâvasını savunurken.

asılmaktadır. Öğrencilere cümle alıştırmaları için Allah, Muhammed, Zenci, Mescid, Millet, Bayrak, Elijah, Cihad gibi kelimeler verilmektedir. Zenciler asıl dillerinin arapça olduğunu kabul etmekte ve arapça öğretimine büyük önem vermektedirler.

Bu okullarda yetişen çocuklar tamamen İslâm terbiyesi almış bir kadro halinde hayata atılmak üzeredirler. İşte Zenci Müslümanlık hareketinin büyük ölçüde inkişafı, her biri bir İslâm misyoneri halinde yetiştirilen bu zenci gençlerinin birer birer hayata atılmaya başladıkları bu günlerde hızlanmış bulunmaktadır. Daha şimdiden hareketin çeşitli yayın organlarında bir çok yeni genç istidadlar belirmeye başlamıştır. Netice itibariyle bu hareket artık durdulamıyacak ölçüde maddî, psikolojik ve beşerî bir güç kazanmış bulunmakta ve Amerikan kıtasındaki 22 milyonluk muazzam zenci kütlesine şâmil müstakil müslüman devlet projesine doğru hızla yol almış durumdadır. Yakın gelecekte Amerikan kıt'ası çok büyük islâmî hamlelere sahne olmaya namzed görülmektedir.

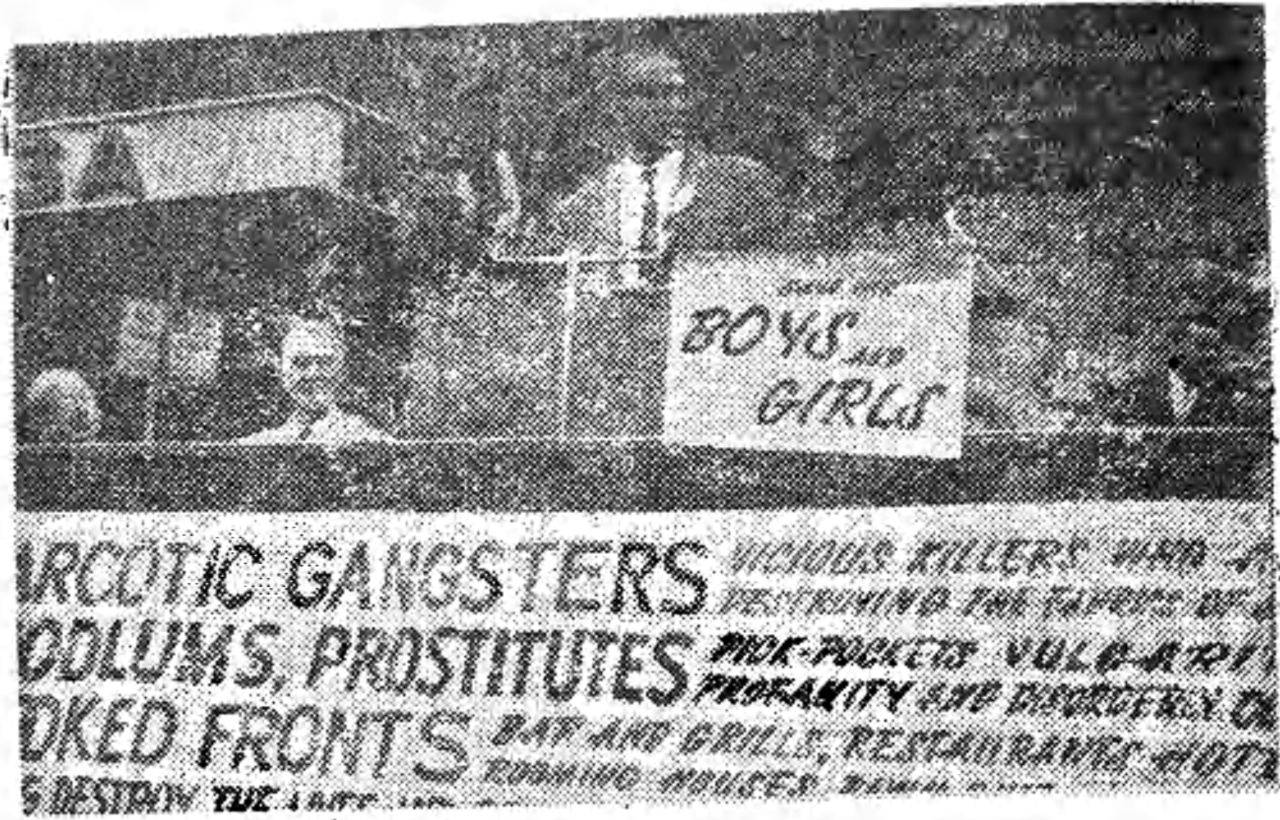

Malcolm X ve Wallace Muhammed Washington'da müşterek bir konferans verirken.

MÜSTAKİL DEVLET PROJESİ

Amerikada ırk ayırımını ortaya çıkaran beyazlardır. Siyahların bu davranışa karşı hissiyatı, onların müslüman ve hıristiyan olan her iki gurubunda da aynı değildir. Hıristiyan olan zenciler, Amerikalıların ırk ayırımı zihniyetlerine karşı çıkmakla beraber, tersinden bir ırkçılığı doğru bulmamaktadırlar. Yani Amerikalıların beyaz ırkı üstün telâkkî etmesine mukabil, onlar da siyah ırkı üstün tutmak suretiyle bir mukabelede bulunmayı doğru saymıyorlar. Onlar zamanla ve mücadele ile beyazları bu yanlış tutumlarından vaz geçireceklerine inanmaktadırlar. Amerikan halkının Siyah ırkı aşağı gören tutum ve davranışlarına karşı geniş ölçüde protestolara girişmek ve her neyi vasıta ile mücadele ederek durumlarını iyileştirebileceklerine inanmaktadırlar. Kendileri de Amerikan halkı gibi hıristiyan olduklarından Hıristiyanlığın âlemşümûl bir din olmak itibarile ırkçılığı boş görmediğini ve Amerikan halkının izah ve ikna suretiyle bu yanlıştan döndürülebileceğini kabul etmektedirler. Bunların başlarında **Martin Luther King** adında bir papaz vardır. Bu bir çok protesto hareketlerini idare etmiş ve zencilerin müslümanlaşmasını önlemenin yegâne çaresinin onlara insanî bir hayat sürme hakkının bahşedilmesi olduğu hususunda Amerikalıları az çok ikna edebilmiştir. O kadar ki 1965 yılında kendisine Nobel barış mükâfatı verilmiştir.

Bu görüşün tam zıddına olarak müslüman zenciler beyazların kendilerine en tabiî haklarını dahi vermek hususunda iyi niyetle hareket etmiyeceklerine, zira onların tabiatlarının kötü olduğuna inanmaktadırlar. «Madem ki ne türlü mücadele edilirse edilsin beyazlarla aynı haklara sahip olarak bir arada yaşamaya imkân yoktur, o halde

Malcolm X bir protesto mitinginde konuşuyor. Önündeki levhada şu döviz görülüyor: Çocuklarımızı kurtarın.

ayrılıp müstakil bir zenci devleti kurarak insanca yaşamak imkânı elde edilmelidir» demektedirler. Bu yüzden beyazların ikna edilebileceklerine inanarak onları çeşitli protestolarla yola getirmeye çalışan hıristiyan zenciler hakkında çok ağır bir dil kullanmaktadırlar. Bir defasında Birmingham'da tertiplenen bir zenci protesto mitinginde kadınlar ve çocuklar kalabalığın önünde yürütülmüşlerdi. Bu mitingi tertip eden Martin Luther King hakkında merhum Malcolm X «Martin Luther King bir kahraman değil bir ahmaktır. Her hangi bir mücadelede kadınlarını ve çocuklarını öne süren bir adam kahraman olamaz.» demişti. Bu gibi sözler ve sert davranışlar, çoluk çocukları ile protesto mitinglerine katılan hıristiyan zenciler üzerinde iyi tesir yapmamaktadır. Buna rağmen hıristiyan zenciler müslümanlar aleyhine bir kelime sarf

etmemektedirler. Çünkü müslüman zenciler beyazlara karşı bütün zenci ırkını müdafaa etmekte, ona nefse güven ve vekar telkin etmektedirler. Bu ne de olsa asırlarca tahkir edilmiş bulunan bu topluluğa tatlı gelmektedir. Müfrit ırkçı tutumun her şeye rağmen bütün zencilerin hislerini okşamak ve onlara ırkî ve millî bir onur kazandırmak gibi bir fayda sağlamakta olduğu görülmektedir. Şurasını kabul etmek gerektir ki; zenci haklarının müdafaası ve Amerikan vatandaşlarının hasıraltı etmeye çalıştıkları zenci probleminin ortaya çıkıp radyo ve televizyon yayınları vasıtasiyle bütün dünyaya duyurulmasında çok dinamik bir topluluk olan müslüman zencilerin rolü son derece büyük olmuştur. Şöyle ki, zenci probleminin inkişafında müslüman zencilerin oratya çıkması, çok önemli adımlar atılmasını sonuçlandırmıştır. Bir kere

HER DÂVA MADDİ YARDIMLA YÜRÜR

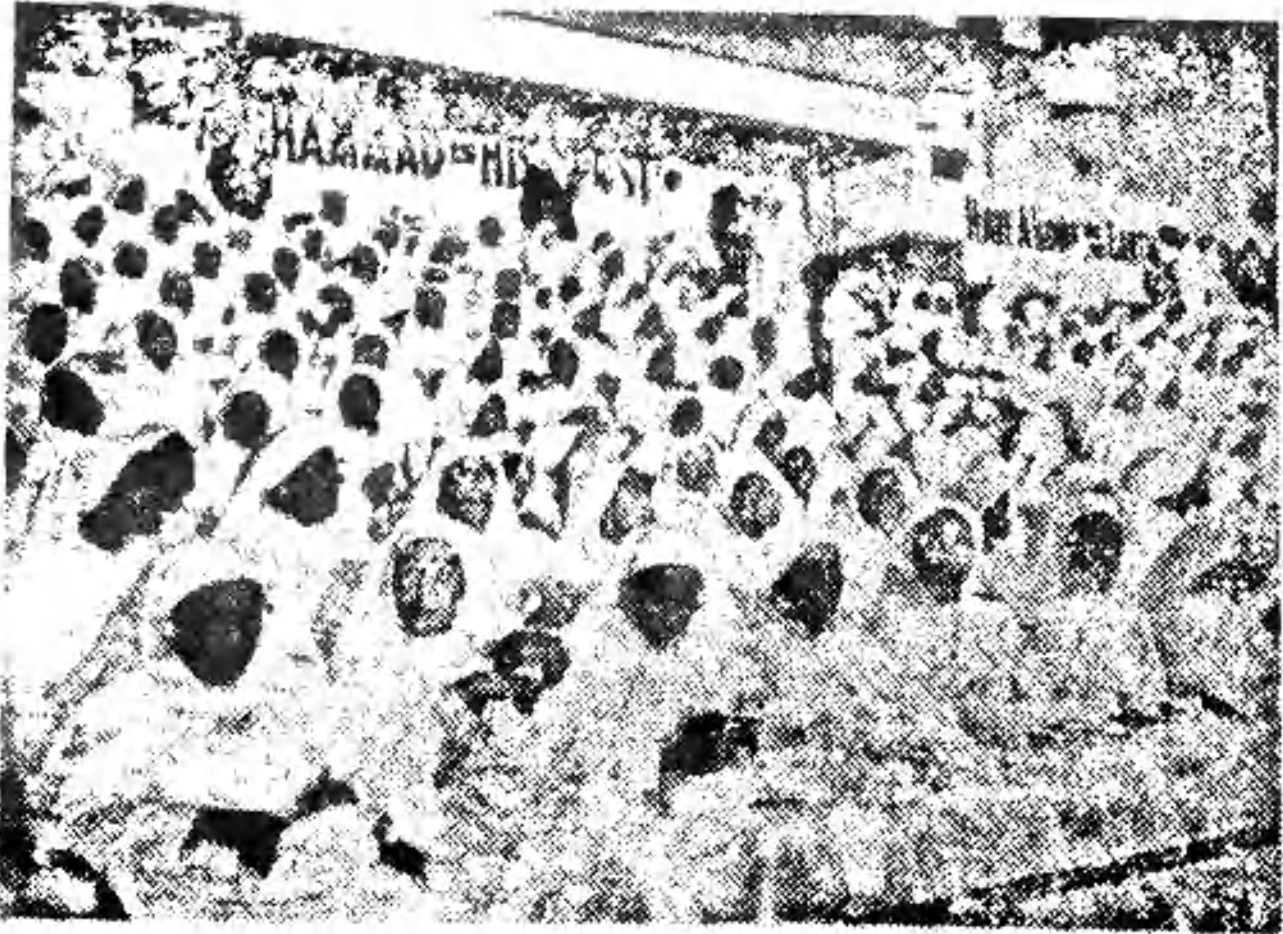
Malcolm X Washingtuon'da Elijah'ın bir konuşmasından sonra toplanan paraları gösteriyor. Her hafta mescitlerde va'azlardan sonra teşkilât için böyle para toplanır.

Amerika kısa zamanda bütün zencilerin müslümanlaşmasını önlemek için zenci haklarında büyük değişiklikler yapmakta ve beyazlara karşı pasif mukavemet yolunu gösteren papaz Martin Luther King'e büyük imkânlar sağlamaktadırlar. Fakat realite şudur ki; zenci müslümanlar hakikati daha iyi tayin ederek beyazların kendilerine eşit haklar bahşetmelerinin imkânsız olduğunu katiyetle görüp ilân etmektedirler. Nitekim sırf İslâmî inkişafı önlemek maksadıyla zencilere bazı haklar verilmekte ise de bunlar asla tatminkâr olmamakta ve zenciler arasında müslüman olanların daha doğru düşündüklerine dair umumî bir kanat yerleşmeye başlamış bulunmaktadır. Bu sebeple her yıl asgarî 300-400 bin kişi yeniden müslüman olmaktadırlar. Amerikalıların bu gelişmeyi durdurmak için zenci problemini hal yolunda verdikleri ufak tefek taviz-

Bir zenci müslümanın muhakeme edilmesi dolayısıyle adliye sarayı önünde göstueri yürüyüşü... Ellerindeki levhalarda «Allah en büyük» yani «Allahuekber» in ingilizcesi yazılı.

ler neticeye tesir etmemektedir. Zenci müslümanlar 1970 yılında bütün zencilerin müslümanlığı kabul edeceğini iddia etmişlerdir. Bu netice onların iddia ettikleri kadar yakın görülmüyorsa da pek uzak olmadığı da muhakkaktır. İngiliz tarihçisi **Arnold Toybee** Atlantik medeniyetinin mukadderatını batılı zencilerin tayin edeceğini yazmıştır. Zenci müslümanlar yalnız Atlantik medeniyetinin değil bütün cihanın kaderi için bu iddiayı tekrarlamakta ve ilk hareket olarak Amerikadan dört eyalet taleb etmektedirler. Çoğunlukla meskûn bulundukları Alabama, Georgia, Mississippi ve güney Carolina eyaletlerinin kendilerine verilmelerini istemektedirler. Gerçekleştiği takdirde bu eyaletleri şeriat hükümleri dairesinde idare edeceklerini, anayasa olarak Kur'an-ı Kerîm'i kabul eden bir devlet sistemi kuracaklarını söylemektedirler. Bu fikir etrafında birleşerek Amerikalıları iyilikle yola getirmek davasından

Zenci Müslüman kadınları islâmî ölçüler içinde. Bizim kadınlarımızın ibret nazarlarına sunulur.

vaz geçmeleri için henüz müslümanlığa dahil olmamış zencilere telkinlerde bulunmaktadırlar. Bu gaye tahakkuk ettiği takdirde müstakil zenci hükûmetlerinde resmî dil arapça olacaktır.

Bu gaye; Amerikalıları, zenci haklarını elde edebilmek için yola getireceklerini zanneden mitingçi hıristiyan zencilerin sukûtu hayale uğramasından sonra gerçekleşebilecektir. Bu sukûtu hayal de hıristiyan zenciler için er geç mukadderdir. Bunu merhum Malcolm X şöyle

Muhammed Ali ve Elija Muhammed, bir va'azda yanyana

ifade etmişti:

«Beyazlar kötü yaradılışlı insanlardır. Bundan dolayı zencilere hiç bir zaman hayat hakkı vermiyeceklerdir. Zencilere karşı âdilâne davranmaya, onlara eşit haklar vermeye ve hürriyetlerini bağışlamaya yaradılışları müsait değildir. Zenci ayaklanmaları ile elde edilen bir kaç zafer de sahte ve geçicidir. Bir hileden başka bir şey değildir. Beyaz adam bunu zenci halkı yatıştırmak, onların gözlerini boyamak için yapmıştır. Beyaz adamın ırk ayırımından vaz geçmeye, siyah adamı kendisiyle eşit saymaya asla niyeti yoktur. Zenci halk, bunu anlayınca kıyamet kopacaktır. İşte o zaman zenci müslümanlar ortaya çıkacak, kuvvet ve kudretlerini gösterecek, beyaz adamın dünyasına bilhassa Amerikaya hakim olacaklardır. Bunu önliyecek tek çare beyazların zencilere ayrı bir devlet kurma hakkını bir an evvel bahşetmeleridir.»

İşte bu esas görüşten hareket eden zenci müslümanlar ayrı bir devlete sahip olmak hususunda kararlıdırlar. Bunun için de hıristiyan zencilerin hâdiselerin sevki ile gerçeği görebilecekleri zamanı beklemektedirler.

HAREKETİN İSTİKBALİ

Zenci müslümanlık hareketinin başında yaşı yetmişe varmış ihtiyar bir adam vardır: Elijah Muhammed. Bu adam, zencileri İslâm ahlâk ve ibadet esaslarına davet etmekle beraber iki büyük hata içinde bulunmaktadır. Bu hatalar, evvelce izah edildiği gibi kendisini peygamber kabul etmesiyle son derece aşırı olan ırkçı tutumudur. Bugün bir çok zenci, onun bu yanlışlarını görerek hakiki müslümanlığa dönmektdir. Fakat henüz bunların miktarı 100 bin civarındadır. Ve her yıl yeniden müslümanlığı kabul eden 300-400 bin zenci de Elijah Muhammedin teşkilâtına dahil olmaktadır. Hareketin ikinci adamı sıfatı ile

büyük hizmetler ifa etmiş bulunan Malcolm X bir çok İslâm memleketlerini dolaştıktan sonra hakiki müslümanlığı öğrenerek Elijah Muhammed'e cephe aldığı için şehid edilmiştir. Elijah Muhammedin resmi ikametgâhı Chicago'dadır. Fakat kendisinde nefes darlığı olduğu için vaktinin çoğunu iklimi daha kurak olan Arizona'da geçirir. İlerlemiş yaşına rağmen bu gün halen bütün teşkilâtı bizzat idare etmektedir. Teşkilât pek çok kitap gazete ve broşür yayınlamak suretiyle geniş bir propaganda şebekesi kurmuştur. Bu basın işlerini eski bir F.B.I. (Amerika Birleşik Devletleri Emniyet Dairesi) mensubu olan John X idare eder. Hareketin Elijah Muhammed'den sonra en kudretli adamlarından biri de **Raymond Sharrif**'tir. John X ve Raymond Sharrif gerçekten kudretli ve teşkilâtçı kimselerdir. Malcolm X'in Elijah Muhammed'den ayrılmasından evvel bunlar onunla bir trio teşkil ederek bütün hareketi Elijah Muhammed'in direktifleri altında sevk eden «üç **kudretli baş**» dılar. Fakat Elijah Muhammed'in arkasından teşkilâtta bunlardan ziyade onun çocuklarının söz sahibi olacağı kuvvelte muhtemeldir. Çocukları arasında en küçüğü olan **Ekber Muhammed** Mısır'da **Elezher Üniversitesinde** iki yıl okumuştur. Onun İslâm Dünyasıyla böylesine selâhiyetli bir müessese aracılığı ile temas etmiş olması zenci müslümanlık hareketinin geleceği bakımından üzerinde durulmaya değer bir keyfiyettir. Çünkü babasından sonra hareket üzerinde söz sahibi olmak hususunda azimli ve kararlı gözükmektedir. Onun, hareketin başına geçmese bile, idareci kadro arasında bulunması dahi Amerikan zencilerinin saf İslâm itikadı bakımından içinde bulundukları hataları düzeltmek imkânını doğuracaktır. Zira, onun bütün yanlışların menbaı Olan babasının otoritesine rağmen bu harekette tesirleri daha şimdiden görülmeğe başlamıştır. Fakat o Malcolm X gibi açıkça cephe almak yerine, hareketi islâh için temkinle

babasının ölümünü bekliyor görülmektedir. Bu takdirde İslâmi kültür bakımından kendisiyle asla boy ölçüşemiyecek durumda bulunan diğer zenci müslüman liderlerinin ona tabi olmaları güç olmayacaktır.

Ekber Elezher'deki tahsilden sonra Amerika'ya dönünce o zaman hareketin ikinci lideri bulunan Malcolm X'in refaketinde bütün mescitleri dolaşmak ve buralarda hakiki islâmiyetin mahiyeti, bu günkü Dünya meseleleri üzerinde Afrika devletlerinin tesirleri konularında konuşma yapmak üzere bir program hazırlanmıştı. Ekber bu konferanslardan birisini New-York'taki zenci mahallesi Harlem'de vermiştir. Bu konferanstan önce muazzam bir propoganda faaliyetine girişilmiş ve New-York basınında yapılan geniş neşriyatla bütün zencilerin hatta beyazların da bu konferansa dikkatleri çekilmiştir. Herkes, Mısırdan ve en büyük bir İslâm Üniversitesinden dönmüş bulunan Ekber Muhammed'i dinlemeye dâvet olunmuştu. Ekber dört bin kişiye hitap eden ve iki saat süren konuşmasında zencilerin o güne kadar dinlediklerinden çok farklı fikirler ileri sürmüştü. Malcolm X'in gayet tantanalı bir şekilde takdiminden sonra kürsüye gelen Ekber Muhammed hakiki bir arap gibi ahenkli ve güzel teleffuzu ile **«Esselâmü Aleyküm»** diyerek halkı selâmladı. Bu ilk hitapla, dinleyiciler çok iyi tahsil görmüş, arapçaya hakim, üstün şahsiyetli ve kendinden emin bir liderle karşı karşıya olduklarını derhal hissetmişlerdi. Çünkü o kırık dökük arapça konuşan diğer zenci hocalarına benzemiyordu. Fakat Ekber konuşmaya başladıktan biraz sonra kalabalığa garip bir sessizlik ve hayret hakim olmuştu. Elijah Muhammed'in, bu kendisinden çok şey beklenen oğlu, babasının hatta o anda yanı başında bulunan Malcolm X'in söylediklerinin çoğunu cerh eden şeyler söylüyordu. Bu sözleri şöyle hülâsa etmek mümkündür;

«Biz zenciler aramızda tam bir birlik ve beraberlik

kurmalıyız. Artık hepimizin başbaşa vererek çalışma ve anlaşmamız zamanı gelmiştir. Zenci topluluklarının liderleri birbirlerini kötülemekten vaz geçmelidirler. Zenci Müslümanlar Martin Luther King aleyhinde konuşmaktan, o da düşmanlarımızın önünde bizim aleyhimizde bulunmaktan çekinmelidir. Hep beraber elele hürriyet hedefine doğru yol almamız gerekiyor. Bu yolu, belki sonuna kadar beraberce yürüyütemeyiz amma hiç olmazsa yarıya kadar beraber yürümek zorundayız. Onun için derhal birleşelim ve yolun neresine kadar gidebilirsek, orasına kadar beraber gitmeği gaye edinelim.»

Dinleyiciler kulaklarına pek garip ve yabancı gelen bu yeni mesaja karşı evvelâ bir şaşkınlık duymuşlar fakat sonra bunu akıllarına yatkın bulmuşlardı. Dini, mezhebi ne olursa olsun, bütün zencilerin birleşmeleri fikri yeni bir şey değildi. Üç yıl evvel Malcolm X de böyle bir nazariyeyi ortaya atmış, fakat bu fikir başka din ve mezheplere mensup zenci liderler atrafından hoş karşılanmamıştı. O zamandan beri de aradaki uçurumlar gitgide derinleşmiş, Malcolm X, Martin Luther King'e ahmak demiş, o da New-York'ta verdiği bir demeçte zencilerin durumunu düzeltmeğe çalışacak yerde ayrı bir devlet kurmak hayali peşinde koşan liderleri açıktan açığa suçlamıştı. O geceki konuşmadan sonra King; yumurta yağmuruna tutulmuş, Malcolm X, bundan zenci Müslümanların mesul olduklarını şiddetle inkâr etmiş, fakat böyle bir olaydan dolayı üzüldüğünü söylemeğe de katiyen yanaşmamıştı.

Şimdi ise, Ekberin bu konferansı alelâde bir konferans olmaktan çok uzaktı. Sahne böyle önemli bir mesajın halka duyurulması için gayet güzel hazırlanmıştı. Ekberin ağabeyi dahil olmak üzere belli başlı bütün müslüman liderleri yurdun her köşesinden uçaklarla gelmişlerdi. New - York'taki «İslamın nimetleri» teşkilâtı özel kiya-

«En kıymetli varlıklarımız olan kadınlarımızı korumalıyız.» Zenci Müslüman'ın kadını hakkındaki dövizi budur.

fetleri ile hazır bulunuyorlardı. Atlantic City kolunun başkanı **Woodrow Hoca**, foto muhabirleri ekibi ile beraber kongrede yer almıştı.

Ekber konuşmasını şu sözlerle bitirmişti: «Eğer biz zenciler burada birleşebilirsek, dışarıdan da yardım görebileceğiz. Biliyorsuunz ki, ben Afrikadan yeni geldim, ve size Afrikalı kardeşlerimizden haber getirdim. Afrika devletlerinin, özellikle batı sahilleri memleketlerinin sözcüleri Amerikalı zenci kardeşlerine bir mesaj gönderdiler. Eğer biz Amerikalı zenciler aramızda tam bir birlik kurabilir ve bir anlaşmaya varabilirsek kendilerinin hürriyetimizi elde edebilmemiz için silâh, asker, bilgi ve ihtisas gibi ne lâzımsa her şeyle bizi destekleyerek yardım edeceklerini size bildirmemi söylediler.»

Ekber bu konuda daha fazla bir şey söylememiş, bahsettiği yardımı kimin, ne zaman, nasıl ve nerede yapacağına dair hiç bir açıklamada bulunmamıştı. Onun yerine beyaz adam konusunu ele almış ve son söz olarak şunları söylemişti: «**Ben hiç kimseyi teninin rengi için sevmem, hiç kimseden de teninin rengi için nefret etmem. Ben insanların kalplerine bakarım, hareketlerini takip ederim. İnsanlar hakkındaki kararlarımı onların görünüşlerine göre değil, davranışlarına göre veririm. Bizim bugün için muhtaç olduğumuz şey Amerikalı zenciler arasında tam bir birlik ve kardeşlik mefhumunun gelişmesi ve bu birliğin kurulmasıdır.** Bir kerre bu kurulduktan sonra Afrikalı kardeşlerimizden yardım görmek ve neticede yer yüzündeki bütün zencilerin tam bir ahenk içinde birleşmelerini sağlamak hiç de güç olmayacaktır.»

Ekber susunca, dinleyiciler kendisini hararetle alkışlamışlardı. Fakat bu konuşmada bir fevkalâdelik olduğunu sezmekten de geri kalmamışlardı. Bir kerre Ekber «Ayrı bir devlet kurmak» konusunu hiç açmamıştı. Sonra, Malcolm X'in sık sık yaptığı gibi «Elijah Muhammed Hazret-

leri diyorlar ki sözleriyle babasından bahsetmemişti. Fakat işin en önemli ciheti beyazlar aleyhinde tek bir kelime sarfetmemiş olmasıydı. Bu fevkalâdeliğe dinleyicilerin dikkatlerini çeken yine Malcolm X oldu. Ekber Muhammed sözünü bitirip kürsüden indikten sonra Malcolm X dinleyicilere hitaben, «Ben ırkdaşlarımız olan zenci liderler aleyhinde konuşmuş olmakla suçluyum.» diye söze başladı, «Son zamanlarda onlara benim kadar atıp tutan olmadı. Fakat bugün tamamiyle başka türlü bir konuşma dinlemiş bulunuyoruz. Bundan sonra hepimiz bu sözlere uygun bir şekilde hareket etmeliyiz. Eğer Mister Ekber Muhammed'in sözlerini dinlersek ve ona yardımcı olursak pirimiz Elijah Muhammed'in sözünü dinlemiş ona yardımcı olmuş sayılırız. Bunu da yapmalıyız, çünkü bize yardım etmiş olan odur. Kendimize ve ırkımıza dair bütün gerçekleri ondan öğrendik.

Ekber Muhammed'in Mısır'daki El-Ezher Üniversitesinde tahsil görmelerini mümkün kılan odur. Size başımızı dik tutmanızı kendinize güvenmenizi hakkınızı korumanızı temiz ve pâk olmanızı, ailenize sadık kalmanızı, çoluğunuza çocuğunuza iyi bakmanızı içkiden, kumardan, esrardan, sefahattan vaz geçmenizi telkin eden odur. Sizleri sırtımızda taşıdığımız beyaz gorillerden halâs edecek de odur» açıklayın, hoca efendi, ne demek istediğinizi açıklayın!.

Dinleyiciler coşmuşlar, vecde gelmiş gibi bağırıyor sevinç ve heyecandan yerlerinde duramıyorlardı. Onlar buraya zaten bu sözleri duymak için gelmişlerdi. Malcolm X onları hayâl kırıklığına uğratmamıştı.

Harlem toplantısı Ekber için bir zafer olmuştu. Malcolm X Elijah Muhammed'in oğluna bütün basın muhabirlerinin de hazır bulunduğu muazzam bir gösteri hazırlamıştı. Ekber de tam bir müslüman gibi ham de halis

muhlis Arap bir müslüman gibi hareket etmiş bütün zencileri ayrı bir devlet kurmaları fikrinden ziyade Afrika'daki ırkdaşlarıyla birleşmeleri fikrine taraftar olduğunu açıklamıştı.

İşte meselenin en can alacak noktası da budur. Amerikan zencilerinin mukaddaratı hakkındaki fikirleri ve düşünceleri bakımından E. Muhammed'in kendi oğlu Ekber babası gibi düşünmediğini ortaya koymuştur. Bunlar arasındaki fikir ayrılığı, şimdilik önemli görülmemekdir. Elijah Muhammed'in savunduğu tez; Amerikan zencilerinin ayrı bir devlet idaresine sahip olmaları keyfiyetidir. Beyazların kurmuş oldukları medeniyetin çökmeye mahkûm bulunması keyfiyeti, bütün zencilerin birleştikleri ve hepsinin yakında şahit olmıya hazırlandıkları bir noktadır. Bu bakımdan zenci müslümanların gitgide daha «müslüman» ve daha «politik» bir topluluk haline gelmeleri beklenilmelidir. Hakikî müslümanlarla daha yakın münasebetler kurmak ve İslâmiyetin emirlerini daha büyük bir sadakatle yerine getirmek, böylelikle daha iyi «müslüman» olmak mescidlerin organizasyonunda ve cemaatin ibadet tarzlarında yapılacak islâhatla mümkün olacaktır. Politik sahadaki ilerlemeler ise zenci müslümanların ırk ayırımına muhalif olan ve beyazlarla eşit haklar talep eden Amerikan zenci halk tabakaları ile, kendi prensiplerinden fedakârlık etmeden, daha iyi anlaşarak yakın münasebetler kurabilmeleri ve işbirliği yapabilmeleri ile mümkün olacaktır.

Bütün bunlardan çıkarabileceğimiz netice şudur: Zenci müslümanlık hareketinin düşmanları Elijah Muhammed'in ölümünden sonra, hareketin başına geçmek için çetin hattâ kanlı mücadeleler olacağını ileri sürmektedirler. Fakat gerçek şudur ki; böyle bir olay karşısında Zenci müslüman liderleri bir araya gelecek ve hiç bir hâdiseye meydan vermeden içlerinden rütbe ve mevki sıra-

sına uygun olmak üzere yeni bir lider seçeceklerdir. Bu da hemen hemen muhakkak bir surette Elijah Muhammed'in oğullarından biri olacaktır. John X ve Raymond Sharrif bu günkü mevki ve görevlerini muhafaza edeceklerdir.

BİR DİN SAVAŞÇISI

Ezelde, bir var ediciye muhtaç olmamak sıfatıyla sadece Cenab-ı Hakkın var olduğunu biliyoruz. Diğer bütün varlıklar gibi insan da onun nihayetsiz lütuf ve ihsanları eseri olarak yaratılmıştır. «Yok» olan bir şeyin «Varlık»'a bizatihi istihkakı olamıyacağı cihetle, varlıklar mantıkan O'nun «âdil» sıfatının değil «lâtîf» sıfatının eser ve icadıdır. Zahirdeki sebeplerin vücudu, onları yaratarak ilk sebebi teşkil eden Rabb'ı örtüp unutturucudur. Fakat îman şuuru, insana bu görüş hatasını önleyen bir iktidar kazandırmaktadır. Bu suretle eşya ve hadiselerin kendi kendilerinin veya birbirlerinin yaratıcısı oldukları zehabı önlenir. Zahirdeki sebepler, oluşun failiyet sıfatına hasredilerek, halikıyetin ilk sebep olan Rabb'e aidiyetini kabulle kalb ve kafanın huzur ve selâmeti sağlanır.

Her lütuf zarurî olarak bir vicdan borcu doğurur: Şükran hissi. Cenab-ı Hakka karşı bu vicdan borcuna şükür denir. Hemen belirtmeliyiz ki, şükür varlığın ilâhî lütuf ve ihsan eseri olduğunu dil ile ifadeden ibaret değildir. Fakat bu da dahil olmak üzere lütfedilen nimeti, muhafazasına memur bulunduğumuz ilâhî bir emanet kabul ederek onu güzel idare ve muhaza ile lütfedilişindeki rabbanî gayeyi gerçekleştirmek hususunda azimli davranmak suretiyle bu nimetten ondan mahrum olanların da istifadesini temine çalışmaktır. Mal da, evlâd da, ilim de böyledir.

İşte herhangi bir ilâhî nimetin getirdiği şükür borcu

o nimetten başkalarının da istifadesini temine çalışmak olunca en büyük nimet olan imanın da böyle bir borç doğurduğu ortaya çıkmış olmaktadır. İşte bu husus, her müslüman için cihad mükellefiyet ve mecburiyetinin dinî ve mantıkî kaynağını teşkil eder. Bu yüzden îman ile şereflenip aydınlanan ve ruhunu ebedî bir huzurun saltanatına gark eden her insan bunun başkalarına teşmilini teminle mükelleftir. İmanın şükür borcu böyle ödenir. Bu yüzden her müslüman hayatı bir cephedeymiş gibi yaşamaya mecburdur. Bu ömür boyu süren savaşın iki yönü vardır:

a) Nefse karşı:

İman nimetinin korunup parlatılmasını temin için nefsin aşağılık tahriklerine kapılmamak ve onunla devamlı surette savaşmak gerektir. Güçlüğü sebebiyle buna dinde «Büyük Cihad» denmiştir. İslâm, bu cihadın erkân ve usüllerini bütün teferruatı ile tâyin ve tesbit etmiştir.

b) Dış âleme karşı:

Müminler dışa karşı da İslâmın (itikad ve amel olarak) hem muhafaza ve müdafaasına ve hem de yayılıp kuvvetlenmesine çalışmakla mükelleftirler. Bu hususta bütün varlıklarını (mal ve can) seferber etmekle emrolunmuşlardır. Böyle bir faaliyet için her devirden daha elverişli ve bol teknik vasıtanın mevcut olduğu bir devirde yaşamaktayız. Fakat ne yazık ki; bütün bu bol ve çeşitli teknik vasıta İslâmın emrinde olacak yerde onun bedbaht hasımlarının elinde ve gayet müessir olarak tahrip halinde bulunmaktadır. Radyo, sinema, gazete gibi vasıtalar bilhassa Türkiyemizde «İslâma karşı bir kullanılış» alışkanlık ve an'anesiyle idare edilmektedir. Fakat son zamanlarda müslümanlar bu âletleri kendi iktidar

Bir din savaşçısı

ve davalarına yararlı hale getirmenin şuur ve aksiyonuna malik olmak istikametinde bir gelişme içinde bulunmaktadırlar. Henüz pek kifayetsiz olan bu gelişme muhakkak ki, yarının Türkiyesini geniş çapta etkiliyecektir. Aslında gerçek bir müslüman için herşey dâva haline getirmekle mükellef bulunduğu İslâmın müdafaa, muhafaza ve tekâmülüne bir vasıtadan ibarettir. Asrımızda bilhassa propaganda halinde bu vasıtaların seferber edilmesi İslâmdan gayri hemen her ideolojinin başarıyla gerçekleştirdiği bir keyfiyet olarak gözükmektedir. Müslümanların fikirlerini telkin ve propagandadaki ataletini en yeni müslüman olan zencilerde görememekteyiz. Bunlardan şöhretli müslüman zenci boksör İslâmî adıyla Muhammed Ali, her faaliyetiyle inancının propagandasına bir vesile bulmak basiretini gösteren asrın istediği uyanık ve müteaddi bir «yeni tip» müslümandır. O, her vesileden istifade etmek suretyile bütün cihan ufuklarında akisler uyandıran gür ve imanlı sesini yükseltmekte ve imanını heyecan ve hareket halinde yaşamaktadır: **«Ben bütün maçlarımı Cassius Clay olarak değil, Muhammed Ali olarak yaparım. Bütün maçlar benim için bir tiyatro oyunu veya komedi - trajedi değildir. Birer ciddî oyundur»** demek suretiyle bu şuuru en güzel bir şekilde ifade etmektedir. Her hareketiyle imanın vecd ve istiğrak halini yaşamakta olduğu belli olmaktadır. Onun; yenilmez kuvvetinin kaynağı adalelerinden ziyade gür ve taze imanıdır. Kendisi bunun en veciz bir şekilde şöyle ifade etmektedir: «KOLUM KUR'ANI KERİMİN TESİRİNDEDİR. BEN BÜTÜN KUVVETİMİ YÜCE DİNİMDEN ALMAKTAYIM. BEN BİR DİN SAVAŞÇISIYIM.»

Asrımızda bayat ve küskün bir psikolojinin esiri olan genel müslüman kütleye nazaran bu ses ne kadar yeni kudretli ve asrın icabıncadır. Onun böylesine derin bir duyuşla iman kutbuna çekilmesinin sebebi İslâmı nefsin-

de en güzel bir şekilde yaşamasını bilen genç bir zenci kızı olmuştur. Bunu kendisinden dinliyelim:

«Evimize komşu oturan bir genç kız bize İslâmiyetin esaslarını anlattı. Hak din İslâmiyet'tir, dedi. İşte ben Müslümanım. Mahallemizdeki bu kızın hareketleri hepimizden farklı idi. Son derece dürüsttü. Mütevazı idi. Mahallemizde herkes ona sevgi ve saygı gösteriyordu.

Bize, hepimiz Allahın kullarıyız, dedi. Tanrı huzurunda eşit olduğumuzu, Hazreti Muhammed'in de Allahın Resulü olduğunu söyledi. İslâmiyeti öğrenmek istiyordum. Bu genç kız annemle beni aldı. Camie götürdü. Âdeta ruhum yıkanmıştı. O Cuma günü annemle kelimei şahadet getirip Müslüman olduk. Şimdi hayatımdan çok memnunum.»

«Benim için en mühim olanı, Müslüman olmakla tamamen değişen kıymet hükümlerimdir. Tamamen dürüst, prensip sahibi bir insan oldum. Hepsinden mühim olanı kadınlara iyi muamele etmeyi öğrendim. Hristiyan iken ben kadınlara dişi birer mahlûk gözüyle bakardım. İslâmiyet bütün kötü ölçülerimi yok etti. Dünyaya yeniden gelmiş gibiyim.»

Muhammed Ali Clay'in şahsında İslâm Dünyasına böylesine zinde ve şuurlu bir kuvvet kazandıran bu genç kız gibi şahsında en câzip bir İslâmi telkin ve propaganda tesiri taşıyan kaç müslümana malikiz. Bu yüzden asıl, kendi benliğimiz üzerine katlanmak ve evvelâ şahsımızdan başlamak suretiyle bu eksiği telâfî etmekle mükellefiz. İslâmı hakkiyle yaşamıyanın söz ve hareketlerinde tesir, feyiz ve çekicilik olmaz. Üstelik yarı müslüman insanlar, belki bu mübarek ideolojiye arzu duyanları itip geriletEn tesirler icra ederler. Bunun için kusurlu hareketlerimizle dinimize fena not verdirmekten sakınmak için bir an evvel aklımızı başımıza toplayıp kendimize gelmeliyiz.

Müslüman kalbi hassas ve merhamet dolu olur. Muhammed Ali, çocukların gönlü olsun diye her uzatılan defteri imzalıyor.

Muhammed Ali'nin hayatı, diğer zenci çocuklarının hayatına nisbeten farklı geçmiştir. Çünkü onun ailesi diğer normal zenci tiplerinden oldukça farklıdır. Bu aile Amerika tarihine adı geçmiş bulunan Harry, Clay'in soyundan gelmektedir. Bu bir beyazdır. Fakat Muhammed Ali, soyuna beyaz insan kanı karışmış olmaktan memnun değildir: «Bu kan bize, dedelerimiz, ninelerimiz beyazların kölesi iken bulaşmış ve bizi zayıf düşürmüştür. Bir zenci saf kan olduğu zaman daima daha kuvvetlidir» demektedir.

Ailenin bütün fertlerinde üstün bir zevki selim ve fevkalâde bir kabiliyet görülmektedir. Aralarında başarısız kimse yoktur. Her fert, en aşağı iki yerden kazanç temin etmekte ve birkaç sanat ve maharete sahip bulunmaktadır. Bu maharetler arasında spor vesaire gibi amelî olanlar kadar güzel sanatları da zikredebiliriz. Tahsil ve görgü bakımından da diğer zenci ailelerinden oldukça üstündürler. Annesi Missis Odessa Clay, onun çocukluğunu şöyle anlatmaktadır: «Cassius bebek iken bile bir dakika yerinde oturmazdı. Arabasıyla gezmeye çıkardığım zaman etrafı seyretmek için arabanın içinde ayakta giderdi. Daha minimini bir bebek iken kendi kendine giyinmek yemeğini yardımsız yemek isterdi. İki yaşında iken sabahleyin 5 te kalkar her şeyi karıştırır, evin içini allak bullak ederdi. Su ile oynamaya, durmadan konuşmaya ve yüksek yerlere tırmanmaya bayılırdı. Çok da iştahlı idi. Yürürken daima parmaklarının ucunda yürürdü. Onun için taban adaleleri çok kuvvetli, hareketleri serî ve çeviktir.

Biraz büyüdüğü zaman hep kendinden büyük çocuklarla oynamaya heves ederdi. Yalnız küçük kardeşi Rudolf'u çok sever, çok korurdu. Onu dövecek olsam hemen koşar ve kurtarırdı.»

Muhammed Ali ise, çocukluğunu hatırladıkça hep kendinden büyük çocuklardan yediği dayaklar aklına gelir, çünkü daima kendinden büyüklere sataşırdı. Fakat çocukluğuna ait en kötü hatıraları babasının huysuzluğudur. Onun yakınlarından biri bu hususu kendinden öğrendiklerine istinaden şöyle nakletmektedir: «Siz beyazlar, böyle bir şeyi havsalanıza sığdıramazsınız. Fakat emin olunuz ki; zekî ve kültürlü bir zenci ailesinin evinde cahil ve aptal bir zenci evinden daha fazla hırçınlık hüküm sürer. Cahil zenciler, hayat şartlarını olduğu gibi kabul edip, hayvan gibi yaşayıp gitmeye şikâyetsiz boyun eğerler. Fakat duygulu, düşünceli ve kültürlü zenciler kendileri-

Analar ne arslanlar doğurmuş!. İman kuvvetiyle bilek kuvveti bir arada.

nin ve ırkdaşlarının maruz kaldıkları haksızlıklara bir yandan da, çaresizlik içinde bulunmaktan dolayı asap bozukluğuna uğrarlar. Bu yüzden evlerinde son derece hırçın ve asabî bir hayat yaşarlar.»

İşte Clay ailesinin de, böyle bir sinirlilik içinde yüzdüğü bir devirde Muhammed Ali'nin izdırabını sezerek ona yardım eden Louiseville şehri polislerinden Joe Martin olmuştur. Bu onun ilk boks hocasıdır. Clay'ın bu devresini şöyle anlatmaktadır:

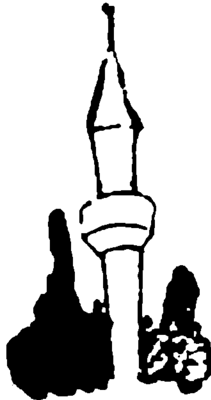
«Clay'leri tanıdıktan biraz sonra Cassius'un babasından ödü koptuğunu hemen anladım. Bir tabelâ boyacısı olan baba Clay mesleğinde oldukça mahir, kabiliyetli, sanatkâr yaradılışlı bir adamdı. Fakat, içkiye düşkündü. Bu yüzden arkadaşları ile el şakası yapar hattâ döğüşe kalkışır, bazen de evde karısı ve çocukları ile kavga eder, onlara el bile kaldırırdı. Halbuki içmediği zamanlar kuzu gibiydi. Dünyada ondan nâzik ve terbiyeli zor bulunurdu.»

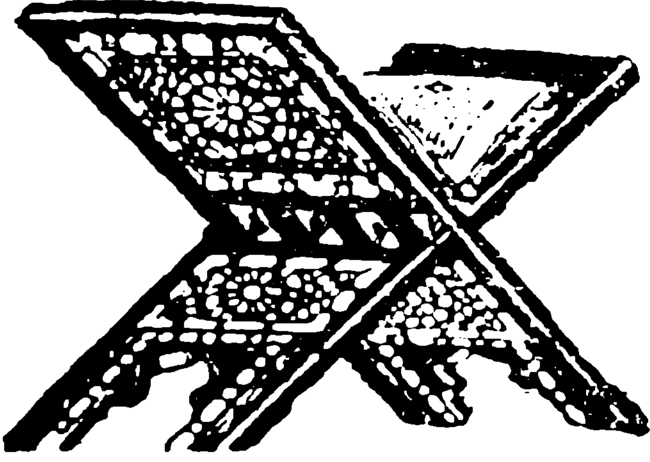
Clay boksa başlamadan evvel, şehrin âsî gençlerinden müteşekkil bir guruba dahildi. Bunlar tabancalarla gezer, otomobil yarışlarına katılır, gurup döğüşlerine girişir ve deli gibi içerlerdi. Clay'ın bu haylaz gençlerle beraberliği uzun sürmemiştir. Oniki yaşlarında iken yeni aldığı bisikletinin çalınması sebebiyle polis merkezine gitmiş ve burada kendisinden ilk boks derslerini alacak olduğu sözünü ettiğimiz Joe Martin'le tanışmıştır. Bu tanışma onun boksa başlayarak bu haylazlardan ayrılmasına sebep olmuştur. O günden itibaren gayet sıkı bir rejim içinde boks antrenmanlarına başlamıştır. Sabahleyin beşte kalkar, evlere gazete dağıtır, sonra okula gider, akşam üstü de, spor salonuna giderek antrenman yapardı. Bir gün büyük bir boksör hattâ Dünya şampiyonu olmak arzusu onu bir kara sevda gibi sarmıştı. Bütün boş vaktini antrenmanla geçiriyor ve tahammül edilmez bir ölçüde çalışıyordu. Nihayet daha lisede iken Amerikan Millî

Boks Şampiyonu oldu. Millî Altın Eldiven Şampiyonluğu mükâfatını kazandı. En son da herkesin bildiği gibi Amerika adına olimpiyatlara katılarak Dünya ağır siklet boks şampiyonu olarak altın madalya aldı.

Clayin ağabeyisi Rahman Ali de kendisi gibi müslümandır. Ve Clay ile birlikte bir propaganda nazırı kadar İslâma hizmet etmektedir. İki kardeş Amerika zenci müslümanlık hareketinin lideri Elijah Muhammedin gayet yakınıdırlar. Muhammed Ali onunla sık sık görüşmekte ve kendisinden her yerde hürmetkâr bir lisanla bahsetmektedir.

Askerlik hizmeti için yapılan bütün dâvetleri reddetmekte ve Kur'an hükümleri ile alâkası olmayan bir orduda askerlik yapmasının dinine uymadığını ifade ederek ancak İslâmî gayeler için ve cihad mahiyetinde bir askerlik yapabileceğini ifâde etmektedir. Her olayı, inancının propagandası için mükemmel bir vesile olarak kullanan bu genç ve yeni müslüman şuur ve uyanıklılığı hepimize örnek olmalıdır. Onun hemen hepsi Hristiyan olan rakiplerinin nasipsiz kafalarına inen yumruğunun acı kuvvetini, biz de vicdan ve iz'anlarımız üzerinde hissetmeliyiz. Bu asırda nasıl bir cihadla mükellef olduğumuzu öğrenip anlamak için bu çok konuşan yeni müslümanın va'zlarına muhtaç ve demir yumruklarına müstahak olmayan bir ferdimiz var mıdır?

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ZENCİ MÜSLÜMANLARIN VA'ZLARINDAN ÖRNEKLER:

— PEYGAMBERİN SESİ — (I)

Muhammed Atlanta'da

«Koşunuz, geliniz. Klux Klancılara bile meydan okuyan Amerikan'ın en cesur zencisini görünüz ve ne söyleyeceğini dinleyiniz.»

Elijah Muhammed'in 1961 de Atlanta'da verdiği meşhur demeç için zenci müslümanların her tarafa yapıştırdıkları ilânlarda bu sözler yazılıydı. Zira Elijah Muhammed'in Atlanta'da bir konuşma yapacağı ilân edilir edilmez Ku Klux Klan teşkilâtı da aynı günde ve aynı saatte bir toplantı ve sonradan da bir yürüyüş yapacaklarını açıklamışlardı. Bunun üzerine zenci müslümanların propaganda makineleri faaliyete geçmiş ve Atlanta demeci Elijah Muhammed'le Ku Klux Klan arasında ciddî ve önemli bir karşılaşma olarak vasıflandırılmıştı. Halbuki sonradan işler tahmin edildiğinden başka bir şekilde cereyan etmişti.

Malcolm X, Atlantaya miting gününden bir kaç gün önce gelmiş ve hemen polis, emniyet ve belediye ileri ge-

---

(I) Bu tabir kendilerine ait olup va'zlar aynen tercüme edilmiştir.

lenleri ile görüşmüştü. Bu makamlardan zenci müslümanların mitinglerini Ku Klux Klan'dan veya daha başka her hangi bir topluluktan müdahale görmeden yapabilmelerini mümkün kılacaklarına ve asayişi te'min edeceklerine dair söz almıştı. Buna rağmen zenci müslümanlar yine de tedbir almaktan geri kalmamışlardır. **İslâmın nimetleri** mensupları Elijah Muhammed'in, mitingin yapılacağı «Manolya» salonuna kadar geçeceği yol üzerindeki bütün binaların damlarında gözcü olarak yerleşmiş, salonun etrafını da kordon altına almışlardı. Beş yüz kişilik olan salon toplantıdan saatlerce evvel tıklım tıklım dolmuş, iki bin kişilik bir dinleyici topluluğu da oparlörlerle yayınlanacak olan demeci dinlemek üzere dışarıda, sokaklarda toplanmıştı. Evlerinde oturanlar da Muhammed'in sözlerini dinlemekten mahrum kalmıyacaklardı. Çünkü tam beş saat süren konuşmanın zenci idareciler elinde bulunan mahallî bir radyo istasyonundan yayınlanması için tertibat alınmıştı.

Nihayet Muhammed'in hava alanına geldiği, sonra mahallî mescidin hocasının evinde bir müddet istirahat edeceği en sonra da mescide gelmek üzere yola çıktığı bildirilmişti.

Halkın heyecanı son dereceyi bulmuştu. Derken mescidin kapısında büyük siyah bir otomobil durmuş ve Muhammed yanında ailesi efradından altı kişi ile arabadan inip İslâmın nimetleri mensuplarının iki taraflı nöbet tuttukları koridordan geçerek mescide girmişti. Halk kendisini büyük bir sevgi gösterisi ile karşılamış, mescidin içinde bir alkış tufanıdır kopmuştu. Malcolm X tarafından yapılan uzun ve harâretli bir takdim merasiminden sonra Elijah Muhammed konuşmasına başladı.

Konuşmanın konusunu zenci müslümanlık hareketinin gayesi ve umdesi, bir de müslüman olmayan zenci liderlere, özellikle zenci papazlara yapılan hücumlar teşkil

ediyordu. Fakat bundan da mühim olan Elijah Muhammed'in ırkdaşlarına beyazlardan korkmamaları huhusundaki telkinleri ve nasihatleri idi ki; dinleyicileri asıl ilgilendiren ve onları kendisine bağlayan nokta da bu olmuştu. Şimdi Elijah Muhammed'in o günkü sözlerinin bir özetini vereceğiz:

Esselâmü aleyküm!

Bütün kâinatın bânisi ve bu ülkenin, zavallı zenci halkının yaratıcısı ve koruyucusu rahim ve kerim Cenabı Allahın ismini tâziz ile söze başlayarak size sevgili kardeşlerim diye hitap ediyorum. Sizin huzurunuzla ve benimle **müridlerime** burada Atlanta'da göstermiş olduğunuz candan hüsnü kabulle büyük bir şeref duyuyorum.

Evvelâ gerek bu şehirdeki, gerekse bütün Güney bölgesindeki sonsuz gayretleriyle bizim bugün ki toplantımızı mümkün kılan değerli ve sadık müridim Geremiah Hocaya teşekkürler ederim. Bu emeklerinin Allahın nezdinde çok makbule geçtiğinde şüphe yoktur.

Ben her yıl bu şehirde ihtida edenlerden bir çok mektuplar alıyorum. Cenab-ı Hakkın kelâmının ırkdaşlarımız arasında büyük bir sür'atle yayıldığını aldığım mektupların sayısının günden güne fazlalaşmasından anlıyorum.

Sevgili ırkdaşlarım, size şunu bildirmek istiyorum ki gerek bu şehirde, gerekse Güneyin diğer bölgelerinde, Allahın emrettiği hakiki din olan İslâmiyeti kabul etmiş olanlar bu yolda yalnız değildirler. Memleketin Kuzey Eyaletlerinde de ihtida eden binlerce ırkdaşımızdan gayrı yer yüzünde tam 725 milyon din kardeşimiz bulunmaktadır. Bugün benimle beraber burada bulunmak için yurdun dört bucağından gelen müridlerime ve otomobillerle iki bin mil yol alarak ta Kaliforniyadan kalkıp gelen genç müslüman kardeşlerimize de bilhassa teşekkür ederim. Zaten bu müridlerim nereye gitsem beni tâkip etmekten geri kalmıyorlar ve etrafımda böyle samimi insanlar gör-

E. Muhammed'in hanımı ve kızı. En sade ve örnek islâmî kıyafetleriyle. Hanımlarımıza ithaf olunur.

mek beni çok mütehassis ediyor. Çünkü bu benim için birlik, beraberlik ve bağlılık nişanesi yerine geçiyor. Üstelik de bu yer yüzünde İslâmiyet kadar dindaşları birbirine bağlayan başka hiç bir din bulunmadığını da ispata yarıyor.

Bugün artık İslâmiyet Amerika'nın belli başlı şehirlerinde olduğu kadar küçük şehir ve kasabalarında da tanınan, kabul olunan ve gitgide yayılan bir din hâline gelmiştir. İçinizden her hangi biriniz bulunduğunuz şehirde karşılaştığınız kimselere Esselâmü aleyküm, deyiniz. Bunlar asından er geç size Aleykümüsselâm diyecek birinin çıkması hemen hemen muhakkaktır.

Sevgili kardeşlerim, bana bugün aranızda bulunmak fırsatını bahşettiği için Cenab-ı Hakka hamdediyorum. Bize karşı nezâket ve kolaylık gösterdikleri için Atlanta şehri emniyet makamlarına da müteşekkirim. Şunu da belirtmek isterim ki biz zenci müslümanlar bize iyi davrananlara karşı daima minnet ve şükrân duyguları besleriz ve biz de kendilerine karşı iyi davranırız, çünkü biz barışsever insanlarız. Gayemiz zenci diye adlandırılmış olan ırkdaşlarımız arasında kardeşlik sevgisini geliştirmektir. Bu ırkdaşlarımız şimdiye kadar kardeşlik sevgisinden mahrum bırakılmışlardır. Biz müslümanlar da aynı yollardan geçmiş, aynı ızdırapları çekmiş, fakat İslâmiyet sayesinde kardeşlik duygusunun nimetlerine nâil olmuş bulunuyoruz ve şimdi onların da bu hakikati görmelerini, ayni nimetlere erişmelerini istiyoruz.

İslâmiyet yeni bir din değildir; beyazlar tarafından icat olunmuş bir din de değildir. İslâmiyet Cenab-ı Hakkın emir buyurduğu ve Hazreti Âdemden Hazreti Muhammed'e kadar bütün peygamberlerinin mensup olduğu dindir. İslâmiyet Hazreti Musa'nın, Hazreti Nuh'un, Hazreti İbrahim'in ve Hazreti İsa'nın dini idi. İslâmiyet bugün yer yüzünün en çok mensubu bulunan üç büyük din-

den, Budistlik, Hristiyanlık ve Müslümanlık dinleri arasından bütün dünyaya hükmedecek son din olarak ilelebet yaşayacaktır. Bu üç büyük din arasından İslâmiyetin yer yüzünün son dini olacağı muhakkaktır, çünkü İslâmiyet hak dindir, Allahı Zülcelâl'in yer yüzüne gönderdiği dindir. Bugün içinde yaşadığımız dünya harplerle, felâketlerle mahvolduktan sonra İslâmiyet yer yüzüne sulh, sükûn ve huzur getirecektir.

İslâmiyet son altı bin yıl zarfında büyük bir ilerleme kaydetmemiştir, çünkü bu din Cenab-ı Hakkın kıyamet günlerinin yaklaştığı zaman yer yüzünde yayılmasını arzuladığı bir dindir. Eğer İslâmiyet, geçen altı bin sene zarfında yayılmış ve herkes tarafından kabul edilmiş olsaydı, o zaman Dünyada bir Hristiyanlık Âlemi, bir Budist Alemi ve binnetice bir Beyazlar Alemi olamazdı. İslâmiyet bütün bunların önüne geçerdi. Cenab-ı Hak bu altı bin yıl içinde bunların gelişmesini takdir buyurduğu için İslâmiyetin bütün yer yüzünü kaplamasına müsaade etmemişti.

İslâmiyet, Hazreti Âdemin yaradılışından evvel yer yüzünde bulunan siyahilerin dini idi. O zamanlar dünya ile ay beraberdi, ikisi bir gezegen teşkil ediyordu. Cenab-ı Haktan bana bildirildiğine göre; o devirde yaşayan çok akıllı siyah bilginlerimizden biri, o zamanki insanların başka başka lehçelerle konuşmalarını doğru bulmamış ve onların hepsinin aynı lehçe ile konuşmalarını sağlamağa çalışmış. Buna muvaffak olamayınca fena halde öfkelenmiş Eline geçirdiği muazzam bir keskiyi gezegenin ortasına vura vura beş altı bin mil içeriye kadar çakmış. Sonra açılan bu boşluğu çok kuvvetli uçurucu bir madde ile doldurmuş. Maksadı bütün yaratıkları yok etmekmiş.

Bu gezegenin bugün Ay dediğimiz parçası bu infilâkle yerinden kopup o esnada içinde dönmekte bulunduğu mahrekten tam oniki bin mil uzağa fırlamış; gezegenin

Dünya dediğimiz parçası da dönmekte bulunduğu mahrekten otuz altı bin mil aşağı düşmüş, orada kendine yeni bir mahrek bulmuş ve yeniden dönmeğe başlamış. Gezegenin Ay dediğimiz parçasındaki sular Dünyanın üzerine dökülmüş. İşte bu yüzden Dünyanın dörtte üçü su ile kaplanmış ve ayda da canlı hiç bir şey kalmamış.

Üzerinde yaşadığımız gezegen işte böylece büyük bir tahribe uğramış. İleride ikinci bir tahrib felâketine daha uğrayacaktır ve bunu da bizim ırkımız olan siyah ırk hazırlıyacaktır. Biz siyahiler yer yüzünden hiç bir zaman yok olmayacak bir milletiz. Dünya kuruldu kurulalı siyah adamın mevcut olmadığı bir devir olmamıştır. Ne zaman ve nasıl var olduk, bunu hiç kimse bilemiyor. Biz başlangıcı bilinmeyen fakat sonu da gelmeyecek olan bir ırka mensubuz. Onun için beyazlar siyahların yer yüzünden silinip yok olacaklarını zannetmesinler. Bu imkânsız bir şeydir.

Bugün Atlantada bulunmakla çok mutluyum. Çünkü Atlanta, Georgia Eyaletinin baş şehridir, Georgia da benim vatanım, üzerinde doğduğum büyüdüğüm, evlendiğim, çoluk çocuk sahibi olduğum topraktır. Atlanta Amerika'nın en önemli şehirlerinden biri ve bütün Güney bölgesinin giriş kapısıdır. Ben bu topraklarda doğmuş olmakla iftihar ederim.

Sevgili ırkdaşlarım, ben bir yabancı değilim, sizin bir kardeşinizim. **Ben size Rabbülâlemîn olan Cenab-ı Haktan kutsal bir haber getirmiş bulunuyorum.** Bu haber şimdiye kadar hiç işitmediğimiz bir haber olduğu için belki kulaklarınıza yabancı gelecektir. Söylemek istediğim şudur:

Zenci denilen bizler yer yüzünde tirilyonlarca yıllardan beri yaşamakta olan bir kavimiz. Şimdi size şu zenci kelimesi hakkında da açıklamada bulunmak istiyorum. Zenci kelimesi yanlış kullanılan bir kelimedir. Siz aslında

Zenci Müslümanların bir propaganda kartı. Mes'ud yarınlara namzet iki zenci çocuğu. Arka plânda Amerikan Yüksek Mahkemesi. Resmin altında İngilizce olarak şu ibare yazılıdır: Sizi ancak İslâmiyet kurtaracaktır.

zenci değilsiniz; Şahbaz kabilesine mensup bir Asya Milletinin üyelerisiniz. Zenci ırkı diye bir ırk mevcut değildir. Bu sizleri yerinizden yurdunuzdan, ananızdan baba-

nızdan, gelenek ve kültürünüzden koparıp ayırarak buraya getiren, size benliğinizi kaybettiren beyaz efendilerinizin uydurduğu bir isimdir. Negro, grani zenci kelimesi nötr yani tarafsız kelimesinden galattır. Yâni siz, esir tüccarları tarafından kendi ırkdaşlarınızdan ayrılmış, sizi köle diye satın alan beyaz efendileriniz tarafından da kendileri gibi birer insan olarak kabul olunmamışsınız. Böylece, ırkdaşlarınızdan ayrı düşmüş, ne olduğunuzu bilmez bir halde, ne dostu, ne de düşmanı tarafından benimsenen bir avuç «tarafsız» insan olarak ortada kalmışsınız. İşte size bu yüzden nerogram, zenci adı verilmiştir.

Aziz kardeşlerim ve şu Atlanta şehrinin değerli eğitimcileri hepiniz zaman zaman biz siyahlara niçin zenci denildiğini, bu kelimenin hangi kaynaktan geldiğini her halde kendi kendinize düşünmüşsünüzdür. Bu kelimenin menşeini bilmemekliğiniz kendinizin menşeini de bilmemekliğinizden ileri gelmektedir. Sizler şimdiye kadar uykuda idiniz. Kimden ve nereden gelip nereye gittiğiniz hakkında hiç bir fikriniz yoktu. Siz kendinizi sadece sizi köle diye kullanan efendilerinizin tanıttığı gibi tanımaktasınız. O da size kendinizi, işine geldiği şekilde tanıtmıştır. Sizi kendi cinsinden ayırmış, fakat kendi içine de almamış, böylece tarafsız, sahipsiz, ortada kalmış insanlar haline getirmiştir.

Eğer size beyaz patronunuz «Johny, bugün sana iş yok. Evine git otur. Lâzım olursan ben seni çağırırım,» derse, siz de eve gidip oturuyor, efendinizin canı istediği zaman sizi çağırmasını bekliyorsunuz. Doğru dürüst eğitim görmediğiniz ve kendi benliğiniz hakkında hiç bir bilgiye sahip bulunmadığınız için gayesiz, sebatsız, fikir bakımından, kazanç bakımından ve daha bir çok yönlerden adeta cansız birer insan hâline getirilmişsiniz. Bu sözlerle sizi küçümsediğimi, sizinle alay ettiğimi zannetmeyiniz. Ben size durumunuzun asıl sebeplerini anlatma-

ya çalışıyorum. Ben de sizlerdenim. Ben de sizin içinde bulunduğunuz acı şartlar içinde büyüdüm, aynı cehennem hayatını yaşadım. Sizin için söylediklerimi kendim için de söyleyebilirim. Ben sizin kardeşinizim ve bugün burada sizin hayatınızı kurtarmak için icap ederse kendi hayatımı fedâ etmeye hazır bulunuyorum. Buna inanınız ve bana bir düşman değil, bir dost gözüyle bakınız.

Siz artık kendinizi kurtarmayı, kendinizi geçindirecek iş yaratmayı öğrenmelisiniz. Üçyüz yıl süren bir kölelik devresi sizi kör, sağır, dilsiz, adetâ cansız bir insan topluluğu hâline getirmiş. Efendiniz size en kötü yemekleri yedirmiş. Sizi domuz eti ile zehirlemiş. Bu pis hayvanın eti ile dimağınızı uyuşturmuş. Sizi fikren ve ahlâken çöktürmüş. Efendileriniz size böylelikle tarihinizi, dininizi ve Allahınızı unutturmuş. Sizi kendi ırkdaşlarınızı tanımak ve bilmek hakkından mahrum ettiği gibi beyazları da tanıtmaktan kaçınmış. Ve işte bu yüzden size zenci denmiş.

Hürriyete, adalete ve eşitliğe inanan biz İslâm Milleti, Amerikan zencilerine reva görülen bu haksızlığı yalnız bugün burada değil, bütün Dünya muvacehesinde açıklıyoruz. Bugün bütün Dünya milletleri insanlık târihinin en çetin, en muazzam problemlerinden biriyle karşı karşıya bulunmaktadırlar ki; bu problemin başlıca unsurlarından birini, Amerika'nın yirmi milyonluk siyah vatandaşının durumu ve mukadderatı teşkil etmektedir. Bu unsur sadece Amerika Birleşik Devletlerini değil, insanlık âleminin tümünü ilgilendiren bir dâva halini almıştır. Bu dâvanın özü de kölelikten yeni kurtulmuş olan bu yirmi milyon siyah insana kendi benliklerini, kendi ırk, kendi din ve kendi Allahlarını tanıtmak, böylelikle onları yer yüzündeki diğer milletler mensupları gibi haklarını arayan bir millet, bir topluluk haline getirmektir.

Bu o kadar girift ve nâzik bir dâvadır ki; bunu ancak Cenab-ı Hak halledebilir. İşte Cenab-ı Hak da sözcü-

sü ve habercisi olarak beni seçmiştir. Bu görev bana Cenab-ı Hak tarafından verilmiştir. Varsın düşmanlarım benim aleyhimde konuşsunlar; gerçek budur. Bana sizlere yol göstermek için ilham vâki olmuştur. Ben sizin derdinizin devâsını biliyorum. Size düşen iş beni tâkip etmektir. Benim sizden istediğim bundan böyle kedinize güvenmeniz. kendinize değer vermenizdir. Bu sözlerle sizin çoluğunuzu, çocuğunuzu, kendinizin ve onların istikbalini düşünmenizi, dininizi ve Allahınızı tanımanızı, vakarlı insanlar gibi davranmanızı istiyorum.

Sevgili kardeşlerim, bana vahiy nâzil olduğundan beri, tam yirmidokuz yıldır size bunları öğretmeye, bu gerçekleri açıklamaya gayret ediyorum. Sizi Dünyanın diğer bütün hür ve medenî milletleri ile ayni hürriyet ve medeniyet seviyesine yükseltmeye çalışıyorum.

Ben sizin ne düşündüğünüzü, ne hissettiğinizi biliyorum. Siz ümitsizlik içinde bunalıyorsunuz. Bu kadar zamandır ırkdaşlarınızdan, kardeşlerinizden uzak kaldığınız için onlarla birleşmenin imkânsız olduğuna inanıyorsunuz. Fakat Allah size yardım edecek Dünyanın öbür milletleri gibi sizin de hür ve mes'ud olmanızın imkânlarını sizden esirgemiyecektir.

Ben sizin benim hakkımda ve size söylediğim sözler hakkında da neler düşündüğünüzü biliyorum. İçinizden bir çokları bana bütün kalbleriyle inanıyor, fakat bu inançlarını açıklamaktan çekiniyorlar. Niçin? Korktukları için... Siz Dünyanın en korkunç düşmanının, korkunun pençesine düşmüş zavallılarsınız. Bu korkuyu size kölesi olduğunuz efendileriniz öğretmiş, onlar aşılamıştır.

Dört yüz yıl önce atalarımız esir tüccarları tarafından zincirlere vurularak buraya getirilmiş ve beyazlara satılmışlardı. Bu yüzden, çok geçmeden kendi dillerini unutmuşlar, efendilerinin konuştukları dili öğrenmek zorunda kalmışlardı. Hattâ isimleri bile değiştirilmiş, ken-

dilerine efendilerinin isimleri takılmaya başlamıştı.

İlk devrede köleler kiliseye ayak basmak hakkından bile mahrum bulunuyorlardı. Onlar için ne okul vardı, ne okuma ne de yazma. Din namına, Allah, Peygamber, İsa namına bir şey öğretilmiyordu onlara.

Nihayet bundan yüz yıl evvel güya Hristiyanlık diye bir şeyler öğretilmeğe başlandı ama su katılmış bir Hristiyanlıktı bu. Efendileriniz size İncili, içindekileri kendi işlerine gelen bir şekilde, sizin için «tefsir ve tercüme» ederek öğretiyorlardı ve böylelikle sizi atalarımızınkinden de daha kötü bir kölelik zincirine vuruyorlardı. Zira onların İncilden bulup çıkardıkları ve durmadan size sundukları parça «Hizmetkârlar, efendilerinize itaat edin.» cümlesiydi, ama buna hiç lüzum yoktu; üç yüz yıldır sırtınıza inen kırbaç darbeleri sizi zaten kuzu gibi yapmıştı.

Batı Dünyası Hristiyandır; durmadan Hristiyanlığı savunur. Benimle ve benim gibi İslâm hocalarla alay eder. Bizim size İslâmiyeti tanıtmamızı istemez. Fakat artık sizin bu dini tanımanız zamanı gelmiştir. Güneşin doğmasına engel olunamıyacağı gibi buna da engel olunamaz.

Burada, Amerika'da siyah müslümanlardan gayrı İslâmiyete inanan üçbuçuk milyon insan vardır. Bunlar Masonluk teşkilâtına mensupturlar. Bu teşkilâtın otuz üçüncü mertebesine eriştikleri zaman Mason olmaktan çıkar, müslüman olurlar. Kendilerine İslâmiyetin şartları, Kâbeye doğru dönerek ibadet etmeleri öğretilir.

Bugün artık İslâmiyetin Amerikalı siyahilere de öğretilmesi şart olmuştur. Çünkü onların, yâni sizlerin iyiyi kötüyü, Allahı, şeytanı başka türlü öğrenmenize imkân yoktur. Sizler ancak benim size söylediklerimi dinledikten sonra Allahı mı yoksa şeytanı mı seçeceğinize karar verebilecek kudrette sahip olacaksınız. Biz sizi İslâmiyeti kabule zorlamıyoruz. Fakat size Dünyanın ilerde ne hâle geleceğini anlatmaya çalışıyoruz. Sizi hürriyete, adâlete

ve eşitliğe kavuşturmaya çalışıyoruz.

Sevgili kardeşlerim, sizin en büyük derdiniz beyazlardan bu derece korkmanızdır. Sizi her şeye boyun eğmeye zorlayan, sizi Dünya müvacehesinde bu kadar hakir bir duruma düşüren bu korkudan kurtulmanız lâzımdır.

Allah insanlara kuvvet ve kudret vermiş. Onları boş otursunlar diye yaratmamış. Tarlanın kenarında oturup beklemekle buğday kendi kendine yetişir mi? Buğdayın tohumunu ekmeden, biçmeden öğütmeden, yuğurmadan pişirmeden ekmek olur mu? Elbette olmaz.

Sizi köle diye kullanan efendileriniz ve yine onların köleleri olan papazları sizin yanlış ve bilgisizce şeylerle gözlerinizi kör etmişler. Sizi ancak öldükten sonra kavuşabileceğiniz bir ruha tapındırmış, yine aynı cahilâne inançla sizi şeytanın da gözle görünmez bir varlık olduğuna inandırmışlar.

Allah bir ruh değildir, Allah bir sır, bir muamma değildir. Şeytan da öldükten sonra karşılaşacağınız kötü bir yaratık değildir. Allah, her şeyde tecelli eden, kuvvet ve kudretiyle her zaman karşımızdadır. Şeytan da fenalık edenlerin şahsında her gün karşımızdadır. **Allah kuvvetin, kudretin, akıl ve basiretin en yüksek derecesi, haddi kusvasıdır. Bütün kâinatın bânisi ve nâzımı, yâni yaratıcısı ve yöneticisidir. O her istediğini yapmaya ve yaptırmaya muktedirdir.**

Ben insanların bedenlerinin içindeki ruhlardan başka bir ruhun bana veya benim için iyilik veya fenalık edeceğine inanmıyorum. Bunun aksine inananların da bunu bana ispat etmelerini bekliyorum.

Sevgili kardeşlerim, Allahı gök yüzünde aramaktan vazgeçelim. Realist olalım. Onun her yerde, hazır ve nâzır olduğunu kabul edelim.

Atlanta şehri bu memleketin zencilerine en fazla

tahsil imkânları sağlayan bir şehirdir. Bu şehrin maarifçileri, yüksek tahsil görmüş öğretmenleri ve eğitimcileri size soruyorum. Elde etmiş olduğunuz bu tahsilden kendi ırkdaşlarınızı kalkındırmak için ne dereceye kadar faydalanıyorsunuz? Bu tahsili ırkdaşlarınızı hürriyete ve istiklâle kavuşturmak hususunda ne dereceye kadar kullanıyorsunuz? Sizin bilginizi, ihtisasınızı, ırkdaşlarınızın arasında tam bir birlikle kurmak ve böylelikle onları bu cehâlet karanlığından çekip çıkararak hürriyete kavuşturmak için kullanmanız gerekmez mi? Fakat bütün bilgi ve ihtisasınıza rağmen siz kendiniz de geçiminiz için beyaz efendilerinize muhtaç durumdasınız. Kâfî miktarda toprağınız, işçiniz, çiftçiniz olmasına rağmen toprağınızı ekip biçip ekmeğinizi çıkaramıyorsunuz. Irkdaşlarınıza da kendi topraklarında çalışmaları, kendi kendilerinin efendileri olmaları hususunda yardımcı olmuyorsunuz. Niçin? Çünkü tahsilinizin en önemli bir cephesi ihmâl edilmiş de ondan size Allaha, şeytana, kendinize, dostunuza, düşmanınıza ait hiç bir bilgi verilmemiş de ondan.

Hepimiz artık Allahı ve onun hakikî dini olan İslâmiyeti kabul ve beni tâkip ediniz. Benim gösterdiğim yolda yürüyünüz. Cenab-ı Hakkın size gönderdiği haberciyim ben. Size kurtuluş yolunu gösterecek olan rehberim ben..

Beni dinleyiniz. Benden tahsilinizi, ihtisasınızı, hüner ve kabiliyetlerinizi kendiniz ve ırkdaşlarınız yararına kullanmak imkânlarını öğreniniz.

İslâm Dininin kurduğu birlik, kardeşlik ve ahenk içinde bilginizi ve mâlî imkânlarınızı bir araya toplayarak çiftlikler yapmak, ürünler yetiştirmek ve ırkdaşlarımızı doyurmak bizim için hiç de zor olmayacaktır. İhtiyaçlarımızı karşılayacak şeyleri yapacak fabrikalar kurmak, ticaret ve el sanatları alanlarında çalışmak, böylece diğer medenî insanlar gibi hür ve müstakil olmak ya-

pamıyacağımız bir iş değildir. İşte sizler ancak bu suretle tahsilinizi ırkdaşlarınızı sefaletten ve işsizlikten kurtarmak yolunda kullanmış olabilirsiniz.

Bugün burada toplanıp beni dinlediğiniz için size teşekkürler ederim sevgili kardeşlerim. **İslâmiyetin sizin dininiz olduğunu bilmenizi ister, sizi bu dine tekrar dâvet ederim.** Cenab-ı Hakkın rahmeti üzerinizden ilelebet eksik olmasın. Esselâmü Aleyküm. (I).

MALCOLM X'İN BİR KONUŞMASI

1960 yılında Harvard Üniversitesi, Hukuk Faklütesinin konferans salonunda yapılan bir açık oturumda Malcolm X, şu konuşmayı yapmıştır:

Sayın Başkan, Hanımefendiler, Beyefendiler:

Evvelâ bizi bu akşam burada konuşmağa dâvet ettiğiniz için size teşekkürler ederiz. Konuşmamızın konusu Amerikalı zenciler, problemleri ve bunların hallidir. Fakat bizim, yâni siyah müslümanların bu husustaki görüşlerini dinlemeden evvel, bizim dinî bir topluluk olduğumuzu kabul etmeniz ve temsil ettiğimiz din hakkında da bir şeyler bilmeniz icap etmektedir.

Kâinatın yaratıcısına müslümanlar Allah derler. Müslümanlar Allahın birliğine ve bütün peygamberlerin de Allah tarafından gönderildiklerine inandıklarına göre bu peygamberlerin hepsinin aynı dini öğrettiklerine, bu dinin de Arapçada Allahın emirlerine tam bir itaat ve teslimiyet ifâde eden «İslâm» dini olduğuna da inanıyorlar demektir. Bu dine mensup olanlara da müslüman veya müslim denir.

Yer yüzünde, çoğunluğu Afrika ve Asya'da olmak ve beyaz ırka mensup bulunmamak üzere yediyüz yirmibeş milyondan fazla müslüman mevcuttur. Burada, Amerika'-

---

(I) When the word is given by Louis E. Loman U.S.A. 1964 Sh. 95 ve devamı.

Artık milyonlarca zenci çocuğu HİLÂL'in gölgesinde doğup büyüyor. Darısı diğer bütün çocukların başına.

da, Elijah Muhammed Hazretlerinin başkanlığı altında bulunan biz siyah müslümanlar da, Çin Denizinden Batı Afrika sahillerine kadar uzanan İslâm Âleminin bölünmez bir parçasıyız.

Amerika'daki yirmi milyonluk siyah vatandaşın durumu diğer vatandaşların durumuna benzemediği için

bunlar kendilerine has bir problemle karşı karşıya bulunmaktadırlar. Bu bakımdan bizim İslâmiyeti kabul etmemiz ve İslâm Âleminin de bizi kabul etmesi bizler üzerinde yine özel bir tesir yaratmaktadır.

Amerika'daki kutsal önderimizin ve mürşidimizin Elijah Muhammed Hazretleri olduğunu söylemiştim. Elijah Muhammed Cenab-ı Hakka bütün kalbiyle inanır ve emirlerini harfiyen yerine getirmeye çalışır. Irkdaşlarını irşad etmek, onlara Cenab-ı Hakkın emirlerini bildirmek için bugün büyük bir gayret sarfetmekte, bunu mukaddes bir vazife bilmektedir.

Ben bu akşam bu Üniversitedeki açık oturumda Batı Yarım Küresinin çok büyük bir hızla gelişen bir hareketinin, siyah müslümanlığın ruhanî lideri Elijah Muhammed Hazretlerini temsilen bulunuyorum. **Biz siyah müslümanlar kendisinin Cenab-ı Hak tarafından Amerika'daki yirmi milyonluk siyah halk kitlesini kurtarmak üzere gönderilmiş olduğuna inanıyoruz.** Bu yirmi milyon insanın çektikleri elem ve iztırabların, bunların Amerika için teşkil ettiği problemin ve bu problem yüzünden meydana gelen vahim ırk çalışmalarının vaktiyle peygamberlere malûm olmuş olan ve Kitabi Mukaddes (İncil) de bahsedilmiş bulunan meseleler olduğuna da inanıyoruz. Elijah Muhammed Hazretlerinin zenci denilen bu insanlara verdiği öğütlere ve derslere, kendisinin bu insanlara yapılan haksızlık konusunda Amerika'ya yapmış olduğu açık ihtarlara hep vaktiyle İncilde bahsedilmiş olan hadiselerin gerçekleşmş olması gözüyle bakıyoruz. Böylece Elijah Muhammed Hazretleri «Amerika'nın çok vahim bir hal alan ırk çatışmaları meselelerinin çözümü ancak iki ırk arasında tam ve kesin bir ayrılık ile mümkündür» dediği zaman bunu peygamberlerin İncilde bahsi geçen keramet ve kehanetlerinin yerine gelmesi olarak kabul ediyoruz.

Kitabı mukaddeste bahsi geçen bu kehaneti anlama-

yanlar E. Muhammedi haksız yere bir ırkcı, bir garezci, bir beyaz ırk düşmanı olarak damgalamaktadırlar. Fakat, bu akşam siyah, beyaz hepimiz burada toplanmış bulunuyoruz. Muhammed'in savunduğu tezin doğru mu, yanlış mı olduğunu birbirimize sorabilir, bu tezi beraberce inceleyebiliriz.

Kendilerini beyaz ırka mensup diye vasıflandıran bizlerden bir çoğunuz, Elijah Muhammed'in yirmi milyon Amerikalı siyahiye öğretmeye çalıştığı şeyleri işittikçe şaşırıyor, hayretler içinde kalıyorsunuz. Ama buna hiç lüzum yok. Öğretmen, öğrenci Profesör, âlim, fen adamı olan sizler de biliyorsunuz ki büyük değişikliklerin çok büyük bir sur'atle meydana geldiği bir devirde ve bir Dünyada yaşamaktayız. Eski fikir ve inançlar değişmekte, onların yerlerini, yeni fikir ve düşünceler almakta eski hükümetler çökmekte, yeni devlet ve milletler doğmaktadır. Eski Dünyayı bir arada ve ayakta tutmuş olan eski idare sistemi tesirini ve nüfuzunu tamamiyle kaybetmiş bulunmaktadır. Bu Eski Dünyanın yani eski idare sisteminin yerine yeni bir Dünyanın ve yeni bir idare sisteminin geçmesi gerekmektedir.

Elijah Muhammed'in bugün bu ülkedeki kutsal vazifesi bu eski Dünyanın bir çok aksaklıklarını izah ederek bizi kurulması mukadder olan daha adilâne bir «Yeni Dünya» ya hazırlamaktır. Böylelikle bu yeni Dünyanın meydana gelebilmesi için Cenab-ı Hakkın bu kötü «Eski Dünya» yı yok etmesinin lüzumuna da daha iyi akıl erdirebileceğiz.

E. Muhammed'in bizlere ulaştırmak istediği haber yeni bir şey değildir. Eski zaman peygamberlerinin ve âlimlerinin hepsi onun gibi bir habercinin geleceğini ve bugün onun Amerika'daki yirmi milyonluk siyah vatandaşa öğretmeğe çalıştığı dersi öğreteceğini bildirmişlerdir. Yine incilde bildirildiğine göre, bu haberci okumuş, yaz-

mış, yüksek tabakadan bir kimse olmayacak Cenabı Hak onu ezilen, gadre uğrayan fakir ve cahil halk arasından seçecektir alâlâde bir marangoz olan Hazreti İsa kavmini kurtarmak için Cenabı Hak tarafından nasıl intihap olunduysa, ve hem o, hem de Haz. Musa, fakir, mütevazi durumlarından ötürü o zamanın bilginleri ve okumuş tabaka halkı tarafından nasıl reddolunmuşlar, hakarete uğramışlar ise, bu gün Elijah Muhammed Hazretleri de, fakir, mütavazi bir aileden olduğu için bilhassa kendi ırkına mensup âlimler mütefekkirler tarafından küçümsenmekte, kendisi gibi müritlerinin de fakir ve mütavazi kimseler olmaları herkesin gözünde büyütülerek bir alay konusu haline getirilmektedir.

Haz. Musa esaret altında bulunan kavmi arasında büyüyüp yetiştiği sıralarda Cenabı Hak'da köle sahiplerinin ellerinden kuvvet ve kudretlerini almağa ve Musa'nın kavminin tamamiyle kendilerine ait bir ülkeye yerleştirerek onları efendilerinin zulmünden kurtarmağı böylelikle yepyeni bir medeniyetin doğuşunu hazırlamağı irade buyurmuştur. Firavun, Cenabı Hak'kın bu iradesine ve onun hizmetkârına karşı koymağa kalkıştı. Bu yüzden hem kendisi hem teb'ası perişan oldu.

Haz. İsa'da kaviminin arasına, Cenabı Hak'kın yine yeryüzünde büyük bir değişiklik yapmağı kararlaştırmış olduğu bir zamanda gönderilmiştir. Onun ikibin sene evel insanlığa öğretmeğe çalıştığı şeyler yeni bir medeniyetin, Hıristiyan medeniyetinin temellerini atmış oldu. Son peygamber Hz. Muhammed (S.A.V.) Hz. İsa'dan 600 yıl sonra, daha da ileri bir medeniyetin temellerini atmak üzere gönderildi. Bu medeniyet Hıristiyan medeniyetini yıkmadı, yok etmedi, fakat onun üzerinde öyle derin bir yara açtı ki bu yara bugüne kadar kapanmamıştır. İşte şimdi Allah Elijah Muhammed'i ezilen gadre uğrayan Amerika'lı siyahlara bir haberci, bir mürşid ola-

rak göndermekle insanlığın yeniden muazzam bir değişikliğin arifesinde olduklarını ihtar buyurmaktadır. Fakat bu seferkinin cidden son ve kati bir değişiklik olacağı muhakkaktır. Elijah Muhammed Hazretleri ırkdaşlarına içinde bulundukları müşküllerin çözümünün ancak islâmiyeti kabul etmek yoluyla mümkün olabileceğini söylemektedir, fakat bu dini kabul etmeden evvel inançlarımızı üzerine kuracağımız temelleri bilip öğrenmemizin zaruri olduğunu da belirtmektedir. **Bu yüzden Elijah Muhammed'in bize İslâmiyeti tanıtmak için başvurduğu usul, daha doğrusu bize öğrettiği özel kaideler İslâm Âleminde bilinen ve kabul olunan hakiki islâmiyet kaidelerine uymuyor gibi görünebilir, fakat hakikatta esas kaidelerde prensiplerde ve ibadet tarzında hiç bir değişiklik yoktur.**

Şunu da hatırlatmak isterim ki Amerika'da yaşıyan yirmi milyonluk siyah halk kütlesinin durumu cidden çok acıklıdır. Fakat Haz. Musa'nın ve Haz. İsa'nın zamanındaki ileri gelen din adamları onların dinde reform yapmak üzere gönderilmiş olduklarını nasıl red ve inkâr ettilerse bugün hakiki İslâm Âleminin ileri gelenlerinden birçokları da Elijah Muhammed Hazretlerinin söylediklerini ve öğrettiklerini red veya tekzib edebilirler. Çünkü onlar bu memleketteki yirmi milyon siyahî'nin başka hiç bir memleket halkının durumlarına benzemeyen durumlarından bîhaberdirler ve Elijah Muhammed'in va'z ve irşadlarının bu biçâre siyahîlerin anlayışlarına göre ve onları bu acıklı durumdan kurtarmak üzere hazırlanmış olduğunu bilemezler. Fakat Cenabı Hak Firavunun sihirbazlarını, H. Musa'nın önünde, Yahudilerin va'z ve müfessirlerini de H. İsa'nın önünde nasıl dize getirdiyse, gerek burada, gerekse dış memleketlerde Elijah Muhammed'e karşı yapılan muhalefet de bir gün gelecek onun öğretmeğe çalıştığı hakikatler karşısında dize gelecek, boyun eğecektir.

Bugün Hazreti Musa'nın zamanında meydana gelen büyük değişikliklerin üstünden tam dört bin yıl geçmiştir. Eğer etrafımızda olup bitenleri dikkatle izlerseniz, yeni ve muazzam değişikliklerin vukua geleceği âşikâr olan bir devirde yaşadığımızı müşahade edersiniz.

Allah Eski Dünyanın son sahifelerini çevirmek üzere bulunuyor. O Eski Dünya ki hemen her köşesi ve bütün insanları son altı bin yıldan beri Kafkas ırkı tarafından aldatılmakta, sömürülmekte, baskı altında bulundurulmakta, köleleştirilmekte, ezilmekte, istilâ ve istismar edilmektedir.

Firavun'un medeniyeti en yüksek mertebesine eriştiği ve kölelerini âzât etmek zamanı geldiği vakit, Cenabı Hak, Hazreti Musa'ya onun kavmini daha başka nimetlere ve rahmetlere mazhar kılacağını bildirmişti. Tıpkı onun gibi Elijah Muhammed'e de onun burada, Amerikadaki ırkdaşlarına şimdiye kadar hiç kimseye açıklanmamış olan bambaşka şeyler bahşedeceğini vad etmiş bulunuyor. Elijah muhammed Hazredlerinin izinde yürüyen Siyah müslümanlar sadece Eski Dünyanın kapısından çıkmağa hazırlanmakla kalmıyorlar. Yeni Dünya'nın kapısından da girmeğe hazırlanmış bulunuyorlar. Bu yeni Dünyada neler bulacakları, nelere kavuşacakları henüz kendilerine bildirilmiş değil. Elijah Muhammed Hazretlerinin vaazları ve dersleri, yakın zamana kadar köle olan yirmi milyonluk siyah Amerikalı vatandaşı bu kötü Eski Dünyanın kapısından doğru dürüst aklı başında, kavgasız, döğüşsüz bir şekilde çıkabilmeğe hazırlanmaktan başka hiç bir gayeye matuf değildir. Çünkü bu Eski Dünya çürük bir bina gibi günden güne çökmektedir. Damı akmakta, duvarları yıkılmak üzere bulunmaktadır. Eski binanın mahvolmak üzere bulunduğu E. Muhammede, Cenabı Hak tarafından bildirilmiş olduğu için kendisi bugünkü tehlikeli durumu ve ileride vukubulacak olan daha vahim olay-

ları hem biz ırkdaşlarıma hemde siz beyazlara, işaret etmeğe ve yerinde, tedbirli bir önderlikle ırkdaşlarımızın, başlarına yıkılmadan evvel bu Eski Dünyadan uzaklaşıp kendilerini kurtarabileceklerini anlatmağa çalışıyor.

Siz şimdi her halde bize şu sûali sormak isteyeceksiniz. Madem ki eski dünya yıkılmak, yok olmak üzeredir, o halde siyah müslümanlar, Amerika'nın burada bu topraklarda batı eyaletleri tamamiyle siyah vatandaşlara bırakarak onların ayrı bir idâre altında başlı başına bir devlet kurmalarını mümkün kılmasını niçin istiyorlar. Bu, kökünden yıkılmağa mahkûm bir evin içinden bir kaç oda istemeğe benzemiyor mu? Buna vereceğimiz cevap şudur:

Allah Amerika'ya, siyahları köle olarak kullanmakla onlara karşı işlediği suça nedamet edip yaptığı bu kötülüğü tâmir ve telâfi etmek için her türlü fırsatı veriyor. Nasıl ki tamamiyle mahvetmeden evvel Firavuna de tövbe ve istiğfar etmesi için fırsat vermişti. Fakat Fravun kölelerini âzâd etmeği gururuna yedirmemiş, sonunda da cezasını bulmuştu.

Biz sizden bu ülkede kendimize ait bir miktar arazî, bir toprak parçası istiyoruz. Bunu da neden istiyoruz, Irkdaşlarımızı uyandırmak, birleştirmek, kendilerini ezenlerin arasından çekip çıkmak ve onları kendi yerlerine, yurtlarına, arkadaşlarının arasına götürüp yerleştirmek hususunda gösterdiğimiz gayretlere Amerika hükûmetinin şiddetle karşı koymasından. Elijah Muhammed'in müridlerini götürüp yerleştirecek yeri olmadığı zehâbına asla kapılmayın İslâmiyeti kabul etmiş olan ve Elijah Muhammed'in dediklerini harfiyen yapan herkesin İslâm Âleminde makbûl bir yeri vardır.

Irkdaşlarımız tam dört yüz yıldır bu ülkede ezilmişler ve sömürülmüşlerdir. Şimdi E. Muhammed'in rehberliği ile bu boyunduruktan kurtulmak, bu memleketten ayrılmak imkânını elde etmiş bulunuyoruz. Fakat efen-

dilerimiz buna da mümanaat ediyor, hıristiyan kilisesinden ayrılıp müslüman olmuş olanları haksız yere hırpalamağa kalkışıyorlar.

Demek oluyor ki Kafkas ırkından gelme efendilerimiz bizim buradan göç edip yeryüzünün başka her hangi bir yerinde yerleşmemizi istemiyor, yâni bu hususta bize itimad edemiyor, fakat burada onların toprağında ve onların arasında kaldığımız müddetçe de bizi toplumunun en aşağı takabasında saymağa devam etmekten vaz geçmiyor.

Her hangi bir, günlük gazeteyi veya bir dergiyi elimize alıpda memleketin belli başlı gazetecilerinin ve yazarlarının siyah müslümanlar aleyhinde yaptığı propogandalara, ortaya attığı iftiralara bir göz gezdirin. Bütün bunlar kafkas ırkının, kendi ellerinde bir kukla olamayan veya papağan gibi onların sözlerini tekrarlamayan hiç bir siyah liderin siyah ırk adına konuşmasına veya ırkdaşlarına rehberlik edip onları beyazların pençesinden kurtarmağa çalışmasına asla müsade etmeyeceğinin delilleridir.

Hıristiyanlık âlemi siyah adama karşı âdilâne davranmakta kusur etmiştir. Bu memleketin Hıristiyan hükûmeti kölelikten âzâd edilmiş olan yirmi milyon siyah vatandaşına karşı köleliğin kalktığı üç yüz on yıldan beri âdilâne davranamamıştır. Buna rağmen biz siyâhiler bize Hıristiyanlığı öğreten hıristiyan efendilerimizden daha iyi birer hıristiyan olmağa muvaffak olduk. Barış yıllarından Amerikanın en sadık hizmetkârları, savaş zamanında da en cesur, en fedakâr askerleri yine bizler olduk. Fakat yine de beyaz Hıristiyanlar bizi bir türlü kendileriyle eşit haklara sahip insanlar yerine koyamadılar. Bu gün artık anlıyoruz ki, Kafkas ırkının dini olan Hıristiyanlık siyahları benimsememiş.onlara yâr olmamıştır

ve böylece siyahlar hıristiyanlığa sırt çevirip esas dinleri olan İslâmiyete dönmeğe başlamışlardır.

Hükûmet siyah halkın arasına ajanlarını yollamakta, bu ajanlar bir sürü yalanlarla halkımızın fikrini çelmeğe kalkışmaktadırlar. Hükûmetin teşkilâtı kuvvetlidir. İslâmiyeti kabul etmek ve Elijah Muhammed Hazretlerinin başkanlığı altında birleşmek isityenlerin gözünü korkutmaktadır bu teşkilât işte bu yüzden Elijah Muhammed size ve hükûmetinize şu haberi açıklamıştır: Eğer siz yirmi milyon siyah vatandaşınızın bu memleketi terkederek atalarının topraklarına dönmelerini istemiyorsanız, bunların da, kendinizle aynı haklara sahip birer insan olarak aranıza almağı hiç bir zaman kabul edemeyeceğinize göre, yapacağınız tek şey burada, bu memlekette onlara kendilerine ait bir miktar arazi vermek, böylelikle onlara sizin aranızdan çekilip kendi kendilerini idâre etmek imkânını sağlamaktır.

Beyazların arasında sulh ve sükûn içinde yaşamamıza artık imkân kalmamıştır. Beyazların içlerine işlemiş bulunan siyah ırk düşmanlığından kurtulmalarını bekleyecek hâlimiz kalmamıştır. Onun için bunu israrla tekrar ediyorum: Siyahların beyazlardan tamamiyle ayrılmalarına, kendilerine tahsis olunan bölgelerde kendi başlarına, sulh ve sükûn içinde yaşamalarına müsaade ediniz, böylelikle onların ızdıraplarına nihayet veriniz.

Gazetelerde okuduğumuz havadislere göre memleketin her köşesindeki ceza evlerinde gardiyanlar müslüman olmak isteyen mahkûmlara eza ve cefa ediyorlarmış. Yine aynı gardiyanlar hıristiyanlıktan müslümanlığa dönen mahkûmların son derece dürüst, örnek birer insan hâline geldiklerini itiraf etmekten de çekinmemekte, fakat buna rağmen kendilerine yine işkence edilmekte, Kur'an-ı Kerîm'i okumalarına bile izin verilmemektedir.

Bütün bunlar dünyanın her tarafına yayılmış olan

Müslüman din kardeşlerimizin kulaklarına gittiği zaman, bu yedi yüz yirmi beş milyon müslümanın Amerika'lı beyazlara ne gözle bakacaklarını hiç düşündünüz mü? Cezaevi gardiyanlarının müslüman mahkûmlara bu şekilde baskı yapmaları, Amerikan resmî makamlarının da bu haksızlıklara göz yumması İslâmiyetin yirmi milyon siyah Amerika'lı arasında yayılmasını ve gelişmesini önlemeğe matuf olduğuna delâlet etmez mi?

Bugün yüz binlerce siyah vatandaşın Hıristiyan kiliselerine gitmekten imtinâ etmeleri, zenci kelimesinin kullanılmasını nefretle karşılamaları, kendilerine mabud olarak Allah'ı, din olarak İslâmiyeti ve ruhâni lider olarak Elijah Muhammed'i seçmeleri karşısında beyaz Amerikalıların takındıkları tavır, kullandıkları taktik nedir?

Afrika ve Asya'daki müslüman kardeşlerimizle birleşmemize engel olmak, sömürgecilik devrinin siyasetini kullanarak bizi bölmek, parçalamak ve böylelikle tahakkümleri altında bulundurmaktan ibârettir..

Bugün Amerika'da siz beyazların tâbirince hâlis ve hakikî müslüman olan en aşağı yüz bin kişi mevcuttur ki; bunların çoğu müslüman memleketlerinde doğmuş sonradan kendi istekleriyle buraya hicret etmiş bulunmaktadırlar. Bunların hepsi bir araya gelip bin kişiyi, yâni bin Amerikalıyı müslüman etmeği başaramamışlardır. Halbuki Elijah Muhammed tebasına yüz binlerce kişiye her gün yüzlerini Mekkeye dönerek beş vakit namaz kıldırmağa muvaffak olmuştur, aklı başında hiç bir müslüman bu ufak tefek, mütevazi adamın İslâmiyet nurunu burada bir batı ülkesinde yaymak hususundaki kudret ve kabiliyetini red ve inkâr edemez. Fakat beyaz muarızları onun hakikî müslüman, öğrettiklerinin de hakiki Müslümanlık olmadığını ileri sürmektedirler. Eğer Muhammed İslâm ulemâsı tarafından büyük bir dinî rehber olarak kabul ve tasdik olunmasaydı, Arabistan'a gidip mukaddes

Mekke ve Medine şehirlerini ziyaret etmesine ve orada İslâm Âleminin en ileri gelen imamları tarafından hüsnü kabul görmesine imkân var mıydı? Elijah Muhammed Dünyanın en eski camii ve en muazzam İslâm Üniversitesi olan El Ezheri ziyaret etmiş, orada kendisini yüce Şeyh Şeltut kabul buyurmuş ve Amerika'daki siyahîlere yaptığı hizmetlere mükâfat olarak alnından öpmüştür.

Belki şimdi sizler; «peki, mâdem ki, bu memleket mahvolmağa mahkûmdur ve mâdem ki Elijah Muhammed İslâm Âleminde bu kadar itibar görmektedir, o halde kendisi ve müridleri niçin bu memleketi terkederek gidip müslüman memleketlerinden birinde yerleşmiyorlar?» diyeceksiniz.

Elijah Muhammed Hazretleri bütün Siyah müslümanları toplayıp yarın herhangi bir müslüman memleketine rahatlıkla göç edebilecek kabiliyettedir. Fakat mesele bundan ibaret değildir. Onun gayesi bu memleketteki yirmi milyon siyahînin hepsine eşitlik ve âdilâne bir muamele sağlamaktır.

Siyah vatandaşlar meselesini çözülmez bir hale sokan sizlerle hükûmetinizdir. Siz bu yirmi milyon siyahînin memleketimizden gitmelerine razı olmadığınız gibi onlara eşit haklar vermeğe de râzı olmuyorsunuz. Şu halde kendilerine, bir miktar arâzi vermekten başka yapılacak ne kalıyor?

Evet, sizin için yapılacak şey bize muayyen bir yer yurt vermek ve muayyen bir zaman için, meselâ yirmi, yirmi beş sene yardımda bulunmak, O müddet zarfında biz de kendi kendimizi geçindirecek hâle gelmiş oluruz. Biz Siyah müslümanlar sizden bunu kendimizi başka bir memlekette barındıramıyacağımız için istemiyoruz, fakat yirmi milyonluk bir halk kitlesini, sizin sabık kölelerinizi topyekün selâmete ulaştırmak için istiyoruz. Kölelik kalkalı yüz yıl olduğu halde bu insanlar hâlâ sizden insan

muamelesi görmek için bekleşiyorlar. Artık onları aldatmaktan ve oyalamaktan vaz geçiniz.

Irk ayırımının ortadan kaldırılması yahut da kaldırılmış gibi gösterilmesi hiç bir şey halletmez. Bu tehlikeli ve riyakârca bir davranıştır. Bu bizim ırkımızı olduğu kadar sizin ırkınızı da felâkete sürükleyecek bir oyundur; bunu sizin hükûmetiniz de idrâk etmektedir.

Bize sizin gördüğünüz eğitime eşit eğitim imkânı vermiyorsunuz. Eğer böyle bir tahsil ve terbiye imkânı verirseniz artık ayaklarınız altında ezilmeğe katlanmıyacağımızı biliyorsunuz. Bizim bu memlekette ikinci sınıf vatandaşlar olmaktan kurtulmamızı istemiyorsunuz. Yer yüzünde ikinci sınıf vatandaşlık diye bir şey yoktur. Bir insan bir memleketin ya vatandaşıdır, yahut da değildir.

Bir insana memleket idâresi ilmini öğretirseniz insan içinde yaşadığı memleketin idâresinde söz sahibi olmak ister. Hizmetkâr efendisiyle eşit bilgiye sahip olunca efendisiyle eşit haklara ve imtiyazlara da sahip olmağa, hatta onun malına mülküne ortak olmağa bile kalkışır. İşte Amerikanın bugün içinde bulunduğu bâdire budur. Amerikanın yirmi milyon siyah vatandaşı beyaz vatandaşlariyle aynı hak ve imtiyazlara sahip olmak için uğraştıkları müddetçe Amerikaya rahat ve huzur yoktur. Amerika'nın da bu hak ve imtiyazları hiç bir zaman vermeğe yanaşmıyacağı herkesçe malûmdur.

Amerika bize eşit tahsil imkânları vermemektedir, fakat bu imkânları talep edecek kadar cür'et ve cesaret vermiştir. İşte bu yüzden memleket içinde huzuru, memleket dışında da itibarı kalmamıştır.

Sözlerime nihayet verirken size şunu da hatırlatmak isterim ki sizin kendi mukaddes kitabınız İncilde Dünyanın sonuna doğru Allah'ın yeryüzüne geleceğinden ve bu gelişin yeryüzünde büyük bir ayrılık yaratacağından bahsedilmektedir. Allah'ın yeryüzüne gelmesinin yaklaş-

tığına işaret edecek bir çok emareler belirdiği şu sıralarda siz de henüz vakit varken tövbe istiğfar etseniz iyi olmaz mı?

Eski kölelerinize karşı insaflı olunuz artık. Bize kendi yerimiz yurdumuz olacak bir miktar toprak veriniz, ve bize bu toprağın üzerinde ayrı bir idâre kurmak böylelikle kendimizi sizlerden ayırmak imkânını bahşediniz. Ondan sonra herkes rahat edecek, herkes memnun olacak, belki de İncilin dediği gibi herkes «kendi incir ağacının altında» huzur ve sükûn içinde bir ömür sürmek mutluluğuna erişebilecektir. Aksi takdirde hükûmetinizde dâhil olmak üzere hepiniz, bütün hemcinsleriniz Cenabı Hakkın emri ve irâdesiyle mahvolacak, yeryüzünden silineceksiniz.

Bana bu toplulukta konuşma imkânı verdiğiniz için teşekkürler ederim.

Bu konuşmasında işte bu fikirleri savunan Malik Şahbaz (Malcolm X) 'in daha sonra İslâm Dünyasındaki seyahatleri esnasında gerçek İslâm inançlarını öğrenerek hatalarını düzelttiğini yukarıda anlatmıştık. Şimdi onun bir de sonraki fikirlerini ifade eden konuşmalarından bir misâl verelim. Şehid edilmesinden çok az bir zaman önce El Muslimûn Dergisinin bir muhabiri tarafından kendisine sorulmuş bulunan dokuz suale verdiği cevaplar onun en son fikir ve düşüncelerini göstermesi bakımından en iyi bir misâl olarak seçilmiştir.

DOKUZ SUAL, DOKUZ CEVAP

Siyah Müslüman hareketi, Amerika'nın en çatışmalı cereyanlarından biridir. Bunu teşkilâtlandıran şahıslardan biri olarak, bu cereyanın tarihi, temel ahlâk kaideleri hakkında bize malûmat verir misiniz?

Siyah Müslüman hareketi, ki bu kendine kaybolup bulunan İslâm Milleti diyor, 1930'da Détroit ve Michigan'da Bay Ford Muhammed tarafından kurulmuştur. Ford Muhammed, Mekke'de doğduğunu, Ahdi Atik ve

Hıristiyan kitaplarında «kayıb koyunlar» adı ile bahsedilen siyah Amerikalılara Müslümanlığın ulvî sırlarını öğretmek için geldiğini ileri sümüştür. İlk Müslüman olanlardan biri Elijah Muhammed'dir ve Elijah Muhammed, Ford'un Tanrının kişileşmiş hali olduğunu; Amerikalı siyahlara Müslümanlığı öğretmek için Mekke'de doğduğunu ve böylece Allahın sırf Amerikalı siyahları Müslüman yapmak için buraya geldiğini söylemiştir. Elijah, ulvî hakikatin şimdiye kadar gizli tutulduğunu, ancak siyahlara ifşâ edildiğini bildirmiştir. Ulvî hakikat şudur: Beyaz insanlar, altı bin sene önce bir deli siyah âlimin sun'î olarak yarattığı beyaz şeytanlardır. Bu şeytanlar altı bin yıl Dünyaya hâkim olacaklar, sonunda siyahlar tarafından yok edileceklerdir. Mahşer Günü, aslında, siyahların beyazları yokedeceği gündür. Sonra bu Dünyada Cennet kurulacak ve siyah tanrılar hâkim olacaktır.

Elijah, Mekke'nin Cennet sembolü olduğunu bize öğretmiştir. Beyazlar şeytan oldukları için Müslüman olamazlar. Beyazlar, Müslüman olamadıkları için hiçbir zaman Cennet'e giremezler. Mahşer Günü ise, beyazların yok olacağı gündür.

Ford, Détroit'de 1930 - 1934 arasında bunları vaazetti. Sonra, birden ortadan kayboldu. Ford kaybolduktan sonra, Elijah, Ford'un Allah olduğunu, Cennet'e gittiğini, fakat beyazları mahvetmek ve siyahları da kendisiyle birlikte Cennet'e götürmek için geri geleceğini vaazetmeğe başladı. Afrika'ya döneceğimizi söylemedi, hattâ, Afrika'yı küçümsedi bile. 1934 - 1952 arasında Elijah'ın peşinde pek az kimse vardı. Yaşlı ve kültürleri de az olan bu kimselerin sayısı dörtyüz kadardı. Araplar ve asyalı Müslümanlar aralarına alınmıyordu. Çünkü doktrin, beyazlara karşı olduğu kadar arap ve asyalılara da karşıydı. 1963'e kadar etrafındakiler Elijah'ın ahlâkına güvendikleri için sert bir disiplini benimsemişlerdi. Fakat oğlu Wallace

Muhammed, onu genç kâtibelerini başdan çıkaran, en az on gayrimeşrû çocuğu bulunan ahlâksız bir insan olarak ilân edince, bu hareketin ahlâkı ve disiplini çöktü. 1963'e kadar, bir milyon siyah Amerikalı Elijah'ın acâip İslâm anlayış ve tefsirini kabul etmişti. Bugün ise etrafında sadece beş bin kişi vardır. Elijah Muhammed'den hayâl kırıklığına uğrayıp ayrılanlar bile, hiçbir zaman Hıristiyanlığa ve kiliseye dönmemişlerdir.

Kennedy'nin öldürülmesinden sonra Elijah Muhammed niçin size karşı cephe aldı ve bu hareketten ayrılmanızdaki rolü ne oldu?

Elijah Muhammed ,benim yaygın şöhretime karşı korkunç bir kıskançlık duyuyordu. Elijah'ın ailesinin de onun beni kıskandığını gelip bana haber verdiğini öğrendi. Oğlu Wallace, Elijah'ın kâtibelerine kendisinin Hz. Muhammed olduğunu söyleyerek ve onlara Peygamberin kıymetli zevcesi Ayşe olduklarını telkin etmek suretiyle başdan çıkardığını anlattı. Benim kuvvetimden ailece korkuyorlardı. Kennedy'nin ölümünden sonra benim söylediklerimi bana karşı kullandılar. Doksan gün için beni tard cezasına çarptırdıklarını ilân ettiler. **Elijah'ın, kendisinin ahlâksızlıklarını etrafa yayacağımdan korktuğu için beni öldürtmek istediğini de biliyordum.**

Aranızdaki anlaşmazlıklar ahlâkî ve temel dinî meseleler üzerinde midir? Elijah Muhammed'in yolundan gidenler şimdi ve ilerisi için ne gibi reformlar düşünmektedirler?

Elijah Muhammed hiç değişmez. Bir kere çok yaşlıdır ve kendisinin Hz. Muhammed'den daha büyük bir Peygamber olduğunu söylemekte fazla ileri gitti. Çok dogmatiktir. **Şimdi bu söylediklerini de geri alamaz. Bununla beraber, hakikî Müslümanlığı öğrenince, onu takibedenler ayrılıp hakikî Müslümanlığa döneceklerdir.** Bunun için, hakikî Müslümanlığın öğretilebileceği toplantı yerlerinin

bir an önce kurulması şarttır.

Elijah Muhammed'in yolundan ayrılmanız bu harekete tesir etmiş midir?

Evet. Onu takibedenlerin çoğu ahlâksızlığını gördüler ve doktrinindeki saçmalığı anlayarak ondan ayrıldılar. Fakat, ayrılanlarla biraraya gelmemiz mümkün olmadı. Çünkü bunun için para lâzım. Bütün parayı Elijah'ın elinde bıraktık. Bu bizim bıraktığımız para ile bize karşı, teşkilâtlanmamıza karşı savaşıyor. Amerikalı siyahların hakikî Müslümanlığı öğrenmelerinin aleyhindedir. Zira, hakikî Müslümanlığı öğrenenler, onun uydurmalarından uzaklaşacaklardır. Adamları, hakikî Müslüman olanları öldürmek veya sakatlamak hususunda emir almışlardır.

Bu sahada yeni bir teşkilât kurmayı düşünüyor musunuz ve gayeleriniz nedir?

Toplayabildiğimiz cüz'i para ile Müslüman Camii Şirketini kurduk. Merkezi Harlem'dedir. Burada hakikî Müslümanlığı öğrenmeye ve yalanlardan uzaklaşmaya çalışıyoruz. Bundan başka, siyah aleyhdarı bir cemiyette yaşadığımız için, Afro-Amerikan Birleşmesi mevzuu organizasyonu adı altında, dinî olmayan bir teşkilâtımız var. Bu teşkilâtta din farkı gözetmeksizin bütün siyah Amerikalıları toplayıp ırk farkı gözetme neticesinde çıkan ekonomik, sosyal ve politik kötülüklerle mücadele etmek istiyoruz.

Elijah Muhammed'den ayrıldıktan sonra ne yaptınız?

1964 martında ayrıldığımdan beri Ortadoğu ve Afrika'da seyahat ettim. Müslüman Dünyasını anlamak ve böylece kendi hareketimizi kuvvetlendirmek için çalışıyorum.

Kur'an-ı Kerîm'de ırk farkı gözetmenin aleyhinde bulunulduğu halde, Elijah Muhammed'in ırkçılığını hâlâ destekliyor musunuz? Sizin zekâ, kültür ve asîl ruhunuzu taşıyan bir insan, Müslümanlığın esası olan kardeşlik

anlayışını nasıl reddedebilir?

Siyah Amerikalı olarak ilk vazifem, 22 milyon siyah Amerikalının renklerinden dolayı çektikleri ıztırabı hafifletmektir. Maalesef, Müslüman Dünyasından buraya gelenler, siyah Amerikalıya ehemmiyet vermeyerek beyaz Amerikalıyı Müslüman yapmaya çalışmaktadırlar. Hakikî Müslümanlığa karşı savaşanlar, beni ve ailemi bombalarla uçurmaya bile çalıştılar.

Amerika'da iki grup Müslüman vardır: a) Müslüman Dünyasında doğup buraya gelenler, ki bunlar iki yüz bin kişi kadardır ve ancak bin Amerikalıyı Müslüman yapabilmişlerdir. b) Amerika'da doğup Müslümanlığı kabul edenlerin yüzde 98'i siyah Amerikalıdır. Sünnî İslâma bile alâka gösterenler siyah Amerikalılardır. **Biz ırkçılık yapmıyoruz. Fakat, tohum iyi yetişebileceği yere ekilir.** Müslümanlık tohumu da, en iyi siyah Amerikalının ruhunda büyüyebilir. Daha sonra sahamızı genişletebiliriz. 1400 yıl önce Hz. Muhammed'den Müslümanlığın tohumunu ilk alan Bilâl-i Habeşî değil midir?

Bir çok Müslüman memleketi gezdiğinize göre, İslâmın ve Müslümanların şimdiki ve gelecekteki halleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Nükleer çağın eşiğindeyiz. Bu teknik devirde tahsil şarttır. Müslüman liderler, bilhassa Afrika'da, bence, tahsile fazla ehemmiyet vermemiş ve bu yolda fazla telkin yapmamışlardır. Dolayısiyle, Afrika'da devletler bağımsızlıklarını kazanınca, ehemmiyetli vazifeler tabiatiyle Müslüman olmayan Afrikalılara gitmektedir. Müslüman liderler, bugün halkın kültürü üzerinde ehemmiyetle durmalıdırlar. Fakat, maalesef kendileri cahil ve dar görüşlü oldukları için, halkı da bu yola sevketmektedirler. Tabiî, Afrika'dan bahsediyorum. **Ziyaret ettiğim Ortadoğu ve Afrika memleketlerinde şuna dikkat ettim ki, bir memleketin kadınları ne kadar tekâmül etmişse, o memle-**

ket de o derece ilerlemiştir. Yâni, şunu demek istiyorum ki, kadının okutulmadığı, geriye itildiği yerlerde, bütün bölge geri, cahil ve az gelişmiştir. Kadınların tahsile teşvik edildikleri, cemiyet hayatında faal bir rol sahibi bulundukları yerlerde, cemiyet ilerlemiştir. Bu açıkça şu demektir ki, Müslüman halkın, bilhassa kadınların tahsilleri üzerinde dikkatle durulmalıdır. Eski bir Afrika atasözü şöyle der:

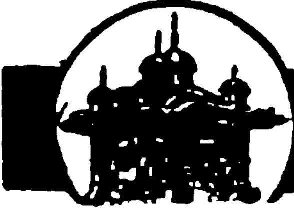
«Erkek tahsil görünce bir tek kişi tahsilli olur. Kadın tahsil görünce ise, bütün aile tahsil görmüş duruma yükselir.»

Afrika ile fazla alâkalanmanızın sebebi nedir? Afrika'da Müslümanlığın durumu nedir? Müslümanlığı, yobazlık, dinsizlik ve siyonizme karşı nasıl müdafaa edebiliriz?

Afrika'yı ana vatanım sayarım. Onu dış politik ve ekonomik tesirlerden ve sömürülmekten kurtulmuş görmek isterim. Stratejik vaziyetinden ötürü, Afrika ciddî bir buhran içindedir. Sömürgeci leş kargaları ondan kolay kolay vazgeçmezler. Başlıca silâhları, hâlâ, bölerek yenmektir. Doğu Afrikalılar arasında Asyalılara karşı bir cereyan geliştirilmektedir. Batı Afrika'da kuvvetli bir Arap düşmanlığı cereyanı vardır. Müslümanlığa karşı hasmâne davranış da kuvvetlidir. Sömürgeciliğin yerine siyo'nizmin tohumlarını eken sömürgeciler, bu düşmanlığın da tohumlarını ekmektedirler. Siyonizmi kendi menfaatleri için kullanıyorlar ve bu komünizmden de daha beter bir tesire sahiptir.

Arap Dünyasını Müslümanlıktan ayırmak imkânsız olduğu için, Arap Dünyası, kardeşlik ve birlik dini olan

Müslümanlığın kaidelerine uymak, böylece iyi misâl olmak zorundadır. İslâm meseleleri Yüksek Şûrası ve Müslüman Dünyası Birliğinin bir zirve konferansı toplayarak, Müslüman Dünyasını kuvvetlendirme mevzuunu ele almaları şarttır. Hür ve genç fikirler Müslüman kuvvet merkezlerini elde ederler: Allah Yardımcıları Olur!

Sebil Yayınevi